

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Szemlék.

Sajnos, a mi széttagoltságunk mellett az előjárók és alárendeltek között egyetlen rendszeres személyes összekötő kapocs a szemle, ami azonban csak néhányszor van egy évben, éppen ezért ki is kell használni alaposan.

Hosszú hónapok mondanivalója gyülemlik össze ezekre a ritkán adódó találkozásokra, gondosan elő kell készülnie előjárónak és alárendeltnek s a szemlén úgyszólván minden percet ki kell használni, hogy a rövid szemleidő legalább a legszükségesebb mondanivalókra elegendő legyen. Részletes terv, áttekintés kell ide, különben a méregdrága percek meddően sikkadnak bele a rendszertelenség feneketlen gyomrába.

Ezekre a találkozásokon az alárendelt beszámol, hogyan sáfárkodott a portáján, feltárja a követelményeket, nehézségeket és gondokat, amelyeket a szolgálat vele szemben támaszt, az előjáró pedig elbíráll, helyreigazít, oktat, tesztívja magát a részletekkel, egyszóval felhasználja az alkalmat, hogy legalább évenként egy-kétszer a személyes érintkezés eszközeit is megszerezze magának az irányításhoz.

Ez a szemle, nem pedig az alárendelt ránkbeszedésére kitalált vizsga, aminek egyesek nézik és érzik. Az előjáró nem azért megy szemlére, hogy mindenáron hibákat fogjon és megtoroljon, mert ha csak ezt tenné, nem sok haszon volna a szemléjéből. Az alárendeltnek éppen ezért nincs oka, hogy tartson a szemlétől, büntetőhadjáratot tartatva benne. Az ad a szemlénél termékeny tartalmat, hogy az előjáró a hibákat nemcsak megkeresi, hanem helyre is igazítja. Tanít, de ami ennél is fontosabb: közvetlen, részletes képet kap az alárendelt munkájáról, a követelményekről és lehetőségekről, amelyeket a szolgálat támaszt. Ebből az általános képből nemcsak az tűnik elő, hogy kiki odavaló-e, ahova állították, de kibontakozik az is, hogy az előjárónak mi-ben és milyen eszközökkel kell megadnia a támogatást az alárendelt számára ahhoz, hogy feladatukkal meg tudjanak birkózni. Így tűnnek el a tévedések és kétségek, tisztázódnak a kérdések s az alárendelt több tudással és útmutatásokkal gazdagabban, az előjáró szellemi és erkölcsi támogatásával közvetlenül is felvértezve láthat neki újból a dolgának.

Aki tehát évközben is becsületesen végzi a mun-

káját, nemcsak szorongás nélkül, de örömmel várja a szemléket, mert a helyszínen is bemutathatja, amit végzett. Örül a szemlének azért is, mert szolgálati gondjait olyan részletesen tárhatja az előjárók elé, ahogyan azt az írásbeli érintkezések során nem igen teheti. Örül a szemlének, mert okul, tanul azokból, fejlődik s így egyéni helyzetét is mind szilárdabbá, könnyebbé teheti.

Lehet, hogy nála is találunk az előjárók olyan dolgokat, amiket másként: jobban, vagy még jobban kellett és lehetett volna elintézni, ez azonban általános értékéből — akinek van — nem vesz el semmit.

Hiábavaló erőlködés tehát, ha az alárendelt kifejezetten csak a szemlére dolgozik és látszatrenddel akarja a sikert biztosítani. Gondoljunk az egyszerű malacra, amelynek a körmét is belakkozták szemle előtt, de nem lett ebből haszna sem az őrsparancsnoknak, sem a szolgálatnak, még a malacnak sem. Naiv és szegényes feltevés, mintha az előjárókat ilyen nevetséges szemredolgozással be lehetne csapni.

Természetes, hogy a szemlét külsőségekben is egy kis ünnepi előkészület előzi meg, de aki évközben nem nagyon törí magát, ellenben néhány nappal a szemle előtt lázasan pucoltat, súroltat és dugdossa a gyanusabb ügyeket, alaposan csalódní fog. Sikere nem lesz, mert az előjáró már akkor tudja: kit és milyen körülmények között talál odakint, amikor szemlére indul. Ezer módja van évközben is, hogy kiki értékét megismerje, a szemlén már csak a részletek várnak rá. Rendes embert váratlan szemle sem hozhat zavarba, a rendetlen pedig semilyen huncutsággal sem tudja magát angyallá festeni. Az előjárók átlátnak a szítán.

Aztán önértet dolga is ez. Felnőtt, komoly ember, aki még csendőr is hozzá, sem az iskolásgyerekek, sem ijedező kishivatalnokok apró-cseprő ügykedéseit nem használja fel, hogy többet mutasson, mint amennyit ér. Legelemibb követelmény a csendőrtől, hogy nyíltszavú férfi legyen, aki elvégzi, ami telik tőle s aztán odaáll a szemlére akár minden áldott nap, ha éppen a dolgok rendje úgy hozná magával.

Nyíltság: szemlén is ez az alapfeltétel. Ezt az aranyból is többetérő emberi vonást az előjárók igen megbecsülik, de ebből az egy szemletárgyból csak két kalkulus van: jeles és elégtelen. Középut nincs, legalábbis a csendőrségnél nem. Ha azután ebből jelese van valakinek, másból ritkán bukik meg.

Az pedig már az emberi természet dolga, hogy a becsületes munkát örömmel mutatjuk, az ellenkezőjét viszont takargatjuk. Leginkább ezért van, hogy egyesek félnek, mások nem félnek a szemléktől.

Mikor kell feljelentés helyett jelentést tenni?

Írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

Az alábbiakban egy olyan kérdésben szándékozom gyakorlati tapasztalatok alapján az örsöknek segítséget nyújtani, amelyre az utasítás eljárási szabályt vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak hézagosan ír elő.

Nyomozás eredményének bejelentése a nyomozásnak büntetendő cselekmény, vagy magánindítvány hiánya, illetve visszavonása miatt történt abbanahagyása esetén. (Szut. 468. pont.)

A Szut. 468. pontjának a)–d) alpontjai felsorolják a négy esetet, amikor a nyomozást abba kell hagyni, a 463., 464. és 465. pontok pedig előírják, hogyan kell a feljelentést, vagy a tényvázlatot megszerkeszteni akkor, ha a csendőr a nyomozást a 468. pont d) alpontja alapján hagyta abba, vagyis, ha a büntetendő cselekményt kellőképpen felderítette.

Sehol sem találunk azonban támpontot a Szut.-ban arra nézve, hogy mi az eljárás akkor, ha a csendőr a nyomozást a 468. pont a), b), vagy c) alpontja alapján hagyta abba. Kell-e ilyenkor feljelentést, vagy legalább is jelentést tenni, vagy nem s ha igen, hová?

A b) alpontban említett eset még nem okoz fejtörést, mert nyilvánvaló, hogy ha bíróság, vagy hatóság adott a nyomozás megszüntetésére felhívást, vagy hoz végzést, akkor a bíróság, vagy a hatóság a kérdéses esetről akár az örs feljelentéséből, tényvázlatából, akár más módon már tudomást szerzett. Vitás azonban, hogy mit kell tenni akkor, ha a csendőr a nyomozást a 468. pont a), vagy c) alpontjai alapján hagyta abba. Mert a 468. pont utolsó bekezdése kiterjeszkedik ugyan arra, hogy mit kell tenni, ha kétség merül fel aziránt, vajjon a

nyomozás abbahagyható-e, vagy nem, de ez az intézkedés nem elégséges.

Legtöbbször ugyanis az a helyzet, hogy a nyomozás abbahagyása nem kétséges. Mert a nyomozás abbahagyására mi kétség merülhet fel pl. akkor, ha magánindítványra üldözendő bűncselekménynél a magánindítványra jogosult kijelenti, hogy a gyanúsított megbüntetését nem kívánja. Csak a Btk. 110. §-ának, valamint a Szut. 399/4. pontjának nem tudását bizonyítaná, ha ilyenkor a csendőr tanácsért, vagy döntésért a bírósághoz fordulna.

Különbösen is a tanács-, vagy döntéskérés nem egyértelmű a feljelentéssel, vagy jelentéssel, minket pedig most ez érdekel.

Minthogy tehát a 468. pont a) és c) alpontjai alapján abbahagyott nyomozások eredményének bejelentésére, vagy be nem jelentésére a Szut. nem intézkedik, az örsök e tekintetben az alábbi három eljárás valamelyikét szokták követni:

1. Sehová sem tesznek jelentést.

2. A nyomozás abbahagyását és annak indokait minden esetben (tehát büntett és vétség esetében is) a területileg illetékes közigazgatási hatóságnak (főszolgabíró, rendőrkapitány) jelentik be.

3. A nyomozás abbahagyását és annak indokait a kérdéses büntetendő cselekményre illetékes bíróságnak (hatóságnak) jelentik be.

Nem helyes, hogy egy és ugyanazt a teendőt az örsök háromféle módon hajtsák végre. A három eljárási mód közül csak az egyik lehet helyes, egyöntetűen azt kell tehát minden örsnek követnie.

Lássuk tehát egyenkint ezeket az eljárási módokat.

Az első eljárási módnak, vagyis annak a hívei, hogy az örs sehova se tegyen jelentést, arra hivatkoznak, hogy

Aki már bevált, feszes „Vigyázz”-ban
fekszik illendően ravatal-gyászban:
szalagos rekruta!

Jobbra-balra nem, csak fölfelé néz:
onnan vezényel néki vezérkéz
lehunytszemű látást.

És gyűlve-gyűlnek a halott hadak,
parancsot várnak csillagok alatt
Krisztus hadvezértől.

Keresztről szállva riadót veret,
s hajrázva indul a lélek-sereg
döntő támadásra!

Fegyverük nincsen, csak — fehérségük,
de térdre gyávul ős ellenségük:
a testlakó ember.

S visszafoglalják újra a Földet,
birtokba kapják, mit tőlük elvett
gyűlölet és gazság:

Hitet, jóságot, hűs békességet,
ősztelen tavaszt. S mit bűn nem éget,
övék lesz újra, övék az Élet,
mert örökké élnek
Isten katonái!

VITÉZ RÓZSÁS JÓZSEF
százados.

Isten katonái.

Holdtalan éjjel szélcsikók hátán
sorozni indul a Halálsátán
száz angyalhuszárral.

A faluk végén toborzót járnak
hangtalan ködlő temető-árujak
lidérc-tábortüznél.

Bekopogtatnak egy-egy ablakon,
(idemutatnak, merre én lakom,)
aztán — tovább szállnak.

Ahol megállnak s be is köszönnek,
vége ott nyomban jajnak, örömmek,
mert — csönd kell és éjszaka!

ha nincs büntetendő cselekmény, vagy ha hiányzik a magánindítvány, akkor nincs is mit jelenteni, hiszen további (bűnvádi) eljárás úgysem várható. Ilyenkor a jelentés tehát felesleges és mint ilyen, úgy az örsnek, mint a bíróságnak, vagy hatóságnak csak felesleges munkát okoz.

Nem így van. A Bp. 83. §-a szerint (ugyanaz, mint a Szut. 392. pont 1. bekezdése) a nyomozás tárgya azoknak az adatoknak kipuhatólása és megállapítása, melyek a vád emelése, vagy nem emelése kérdésében a közvádli tájékoztatására szükségesek. Nyilvánvaló tehát, hogy a közvádliót nem csak akkor kell a nyomozás eredményéről tájékoztatni, amikor a nyomozás adatai szerint büntetendő cselekmény történt, tehát amikor vádat kell emelnie, hanem akkor is, amikor a nyomozás eredménye az, hogy büntetendő cselekmény nem történt, vagy történt ugyan, de magánindítvány hiánya, vagy visszavonása miatt bűnvádi eljárás nem indítható, tehát amikor a csendőr arra akarja felhívni a közvádlió figyelmét, hogy nem kell vádat emelnie.

A Bp. 92. §-a szerint a kir. ügyész a hozzá érkezett feljelentéseket és magánindítványokat megvizsgálja és azok alapján — ha szükséges — a nyomozást elrendeli, vagy a vád megtagadása iránt indokolt határozatot hoz, vagy pedig a bíróság elé vádindítványt terjeszt, stb. Hogyan tegyen azonban a kir. ügyész eleget ennek a köteletségének, ha a panaszolt, vagy vélt büntetendő cselekményről nem értesül, mert a csendőr a nála tett panaszt és az annak alapján lefolytatott — bár negatív eredményű — nyomozása eredményét neki *részletesen* (mert hiszen *indokolt* határozatot kell hozni) nem jelentette be?

A Bp. 101. §-ának 6. bekezdése szerint a nyomozás megszüntetését, vagy befejezését a kir. ügyész rendeli el. Ez az intézkedés nem szorul magyarázatra.

A Bp. 101. §-ának utolsó bekezdése szerint a nyo-

mozás megszüntetéséről a kir. ügyész a feljelentést, vagy magánindítványt tett sértettet értesíteni köteles, kit egyúttal a Bp. 42. §-ában foglalt jogaira is figyelmeztetni kell. Ennek a köteletségének azonban megint hogyan tegyen eleget a kir. ügyész, ha semmiről sem tud. Sőt ilyenkor a hallgatással a csendőr még a panaszost is megfosztja a Bp. 42. §-ában lefektetett jogától, hogy a vád képviselőjét átvéve, mint pótmagánvádoló léphessen fel.

Kitűnik mindezekből, hogy bármennyire tudja is a csendőr a törvényt és ennek folytán bármennyire helyesen jár is el, midőn a nyomozást abbahagyja, a nyomozás perrendszerű megszüntetésére egyedül csak a kir. ügyész jogosult. A csendőrnek soha, semmi körülmények között sem szabad tehát egy nyomozást önhatalmúan, a királyi ügyészség (bíróság, hatóság) tudta nélkül megszüntetnie.

De lássuk a kérdésnek tisztán gyakorlati szempontjait is.

Sokszor előfordul, hogy az alapesetből — bár abban a csendőri nyomozás büntetendő cselekményt nem állapított meg — további bonyodalmak származnak. Ilyenkor vagy a bíróságnak (hatóságnak), vagy az eljáró csendőrnek nagy szüksége lenne az iratokra, amelyek a bonyodalom alapját képező esetet tárgyalják.

E bonyodalmak közül legegyszerűbb, de leggyakoribb az, mikor a sértett nincs megelégedve a lefolytatott nyomozás nemleges eredményével, illetve a csendőrnek azzal a megállapításával, hogy büntetendő cselekmény nem forog fenn és ezért az örs, vagy az eljáró csendőr ellen feljelentést tesz. Ilyenkor a feljelentett csendőr nagyon nélkülözi a nyomozás eredményét tárgyaló, a bírósághoz tett jelentését, mert ennek hiányában nem tudja igazolni, hogy a kérdéses ügyben nyomozott, de ha ez esetleg sikerül is, azt nem tudja igazolni, mik voltak

Árad a Tisza.

Írta: ORMOS GERŐ.

Éppen hogy szakadozni kezd az éjszaka fekete ruhája. Amott a morgó Tisza felett narancsszín szemeket mereszt már a hajnal, a gyenge fények közül sötét felhőrongyok keseregnek, mintha átvették volna ennek a bolondosan dagadó, sárga víznek a hangulatát. S messze arrébb, ijedten hallgatnak a rezgőnyárfák a vékony jegenyék. Úgy tűnik, ezek is megijedtek a Tisza haragjától. Mert az megindult már három napja, pajkosan, akár egy zablátvesztett csikósereg s rohan örvényeket keverve a Nagyalföld felé, hogy helyet keressen magának a mezők lapos ölében.

Itt, valamivel a Hortobágy alatt ki is lépett már s tengert rögtönzött a faluk köré. Félő, hogy mire felszakad a reggel, beér az ár a faluba s elseper mindent, ami útjába akad. Ezért aztán nem is alszik senki. Főképpen nagyéberrel vigyáz az a két csendőr a gáton. Állanak egymás mellett szótalan s belenéznek a messzeségbe, ahol egyre nagyobb a narancsszín folt s kezdi már váltogatni a hajnal sok, sok színét az égalfján.

Csipkedő szél bújik a köpenyük alá, pirosra fújja az arcukat s tovább fut a falu felé, mintha ébreszteni akarná a népet. Talán ez a gondviselés hangja, amit az Isten küld a földre vesztély idején.

A csendőrök csak nézik a messzeséget. Egyikük a helyi örsparancsnok: öreg tiszthelyettes, a másikat most vezényelték ide a szomszéd szárnytól. Hallgatnak. Aztán elindul lassan a tiszthelyettes s azt mondja csendesen:

— Odatúl a tanyák víz alatt vannak már.

Arra néznek mind a ketten, ahol csillogni kezdenek a hajnali fények a síma víz tükrén. Aztán hozzátesszi a tiszt helyettes:

— Szerencse, hogy a nép még az este elköltözött onnan.

S mennek figyelve a töltésen. Lejjebb víz mossa már a piszkos, füves partot, ágakat, szemetet ver neki az agyonmosott földnek.

Aztán ijedten kondul meg a falu harangja. Úgy sikít bele a hajnali csendbe, mintha fojtogatott ember lenne. Úgy tűnik, emberhangok is vegyülnek csengése közé, de ez csak az érzékek túlfeszült csalódása lehet, hiszen messze van ide a falu. De a fiatal csendőr felkapja fejét s rámered az öregebbre:

— Baj van a faluban, tiszt helyettes úr!

Az öreg csak annyit mond, hogy lehet s elindul sietve a kanyargó parton. Lassan mellette lépked a fiatal és szinte hallja, hogy a harang ijedt szava mellett erősen kiabál valaki: János! ... János! ...

*

Kemény János örmester öt évvel ezelőtt ebben a faluban szolgált. Ragyogó tavasszal jött ide, kitárta lelkét a virágos, fehér falunak, az illatos mezőknek. Jól esett neki ez a csend, ez a tisztaság, ami itt fogadta. S ez a kedves nép. Fiatalja, öregje. S ezen a tavaszon kinyílott Kemény János huszonhat éves fiatalága a falu felé. Állott szabad vasárnapján a templom előtt, ahol színes szoknyák hintáztak a lányokon s keményített gyöcsingek sivítottak a ra-

a körülmények, melyek büntetendő cselekmény hiányát bizonyították és amelyek folytán ő a nyomozást abbahagyta. Ilyenkor nem egyszer abba a gyanúba keveredhetik a csendőr, hogy részrehajló volt, vagy pedig, hogy egy kiderítetlen esetet el akart tusolni. Mert ha nincs jelentés, nincs iktatás, nincs iktatószám; ha pedig nincs iktatószám, úgy a szolgálati havifüzetben és a szolgálati lapokon sincs nyoma a nyomozásnak.

Bár aligha van csendőr, aki ilyen esetről ne tudna, mégis felhozok egy példát a fentiekre:

1932 augusztusában M. községben egy gazdálkodónak valamennyi szarvasmarhája megbetegedett, sőt kettő el is hullt. A gazdálkodónak az volt a gyanuja, hogy állatait valamelyik haragosa megmérgezte, ezért az illetékes l-i örsön ismeretlen tettes ellen vagyonrongálás miatt panaszt tett. Az örs lefolytatta a nyomozást, melynek során azonban — bár a nyomozó osztály útján eszközöltetett vegyvizsgálat az itatóvályú fadugóján arzént talált — abból kiindulva, hogy akkor a lovak is megbetegedtek volna, az örs arra a megállapításra jutott, hogy a szarvasmarhák megbetegedését, illetve elhullását romlott takarmány (ú. n. takarmánymérgezés) okozta. Ezért aztán azon a címen, hogy büntetendő cselekmény nem történt, feljelentést, jelentést sehová sem tett.

A gazdálkodó azonban nem nyugodott bele a nyomozás nemleges eredményébe, hanem az örs ellen helytelen nyomozás miatt feljelentést tett. Bár a kivizsgálás során meg lehetett állapítani, hogy az örs ebben az ügyben a nyomozást lefolytatta, mégis, mivel jelentést sehová sem tett, továbbá, mert az arzénos dugó arra engedett következtetni, hogy az arzént bűnös emberi kéz helyezte a vályúba, az örsnek helytelen nyomozás és kiderítetlen eset elhallgatása címén az ügyből alapos kellemetlensége származott.

gyógó csizmás legényeken. Úgy érezte, hogy mindez beleharangozott a lelkébe, új színek keltek benne életre, becsillogtak az egészséges, piros leánycarcok, szerette ezeknek a kis házaknak finomságát, a kertek, sarjúboglyák illatát. Szeretett volna itt maradni ebben a faluban, valamikor majd ott lakni a laktanya mellett, cseréptető házban s nagyokat sétálni a maga földjén, kertjében, a maga virágai között, a maga virágjával. Mert Kemény János talált valakit ebben a faluban, akit virágjának érzett. Ahogy rájuk hullott az ősz, a levegő szaga megnehezedett az esti párából, már mindennapos volt a lányos háznál. Úgy néztek bele mindketten a jövőbe ragyogó szemekkel, mint akik nagyon hisznek benne.

Aztán szíven ütötte valami a Kemény János tiszta szerelmét. Eleinte nem hitte, csak éjszakáit kötötte le a sok gyötrődés, aztán odaállott a lány elé, hogy kérdőre vonja. Tagadott előbb, de aztán megtört a tiszta tekintet előtt. Igen, ő bizony könnyelmű volt, lecsúszott már az egyenes útról. Eddig megpróbálta takargatni, de hogy már így van, hát megmondja.

Azt vágta oda nekiveresedve Kemény Jánosnak:

— Ha hallotta, hallotta... Ha beszéllek, legyen úgy... Jóba voltam Varga Péterrel... Régen volt, elfelejtettem...

És nevetni próbált, de Kemény János szembeleézett vele s odavágta:

— Én nem felejttem el, Erzsi...

S otthagya.

A lány most is itt lakik a faluban, ahol talán már a

Ha az örs nyomozása eredményéről az ügyészségnek jelentést tett volna és abban a vegyészeti lelet bejelentése mellett részletesen kifejti, hogy miért tulajdonította mégis a szarvasmarhák megbetegedését, illetve elpusztulását a megromlott takarmánynak, akkor nem keveredett volna az eset elhallgatásának gyanújába és helytelen nyomozása is valószínűleg csak jóhiszemű tévedésnek lett volna minősítve. Sőt, arra gondolva, hogy jelentéstétel esetén a kir. ügyész minden bizonnyal vagy pótnyomozásra utasította volna az örsöt, vagy pedig az örs által jelentett tényekkel megindokolt megszüntető végzést hozott volna, valószínű, hogy a gazdálkodó részéről nem is került volna sor panasztevésre.

A második eljárási módot követők, vagyis azok, akik a nyomozás nemleges megállapításairól jelentést tesznek ugyan, de csak a közigazgatási (rendőri) hatóságnak, azt mondják, hogy ha nincs büntetendő cselekmény, úgy a bíróságnak nem kell jelentést tenni — de azért a közigazgatási hatóságnak mégis bejelentik az esetet azért, hogy az örs eljárásának nyoma legyen és hogy a főszolgabíró — mint a járás vezetője — tudjon az esetről.

Ez a felfogás — legalább is a bíróság elé tartozó ügyekben — szintén nem lehet helyes, mert az örs eljárásának nyoma marad akkor is, ha a jelentést az illetékes bíróságnak teszi meg, a főszolgabírónak pedig a Szut. 466. pontja értelmében a járás területén előfordult és a bíróságok hatáskörébe tartozó büntetendő cselekményeket jelentés alakjában nem kell bejelenteni, hanem csak a következő hó végén összesítve a tevékenységi kimutatás egy példányával, a fontosabb eseményeket pedig az 519. pontban előírt és a Nyut. 9. melléklete szerint megített „Eseményjelentés”-sel. De ettől az általános szabálytól eltekintve is furcsa lenne, ha az örsök az olyan

házakat mossa a víz. Tegnap este, amint ideérkezett Kemény János, érdeklődni szeretett volna, vajon mi van vele, hogy él, férjhez ment-e. De hallgatott inkább.

S most, hogy megkondult a vészharang, mintha azt hallaná, hogy Erzsi sikoltva kiáltja a morgó, fekete víz fölé: János!... János!...

*

Annyira sietnek már a nedves töltésen, hogy egészen belemelegedtek. Szürke reggel húzódik föléjük, az áradás is szint változtat, mocsos-sárgán kavargó a töltés tövében. Szinte nevet a víz a harang ijedt kapkodásán.

Most már tényleg hallani emberi hangokat. Valaki elnyujtva ordít a messzeségben, hogy: hóóó!... Csónakot! Csóó-na-kot!...

De a csendőrök nem látnak még semmit. Csak a tengernyi víz beszél körülöttük.

Sietnek. Csizmaik ragacos, sárga sárban cuppognak s alig váltanak szót, csak belemerednek a messzeségbe.

Közelednek a faluhoz. A tiszthelyettes vizsgálódva nézi a töltést, amerre mennek s azt mondja csendesen:

— Erre még bírja... Ezt nem törí át egykönnyen... Siessünk a faluba... Ott baj lehet már...

Szinte futnak már. Kemény János fülében egyre ott dörömböl a sikoltás: János!... János!...

Arra gondol hirtelen, hogy talán bajban van a leány s ezt érzi ilyen sikoltások formájában. Azt mondja hirtelen:

— Siessünk, tiszthelyettes úr...

eseteket, amelyekért büntetőjogi felelősség senkit sem terhel, a főszolgabírónak mind bejelentének, de viszont azokról, amelyek valóban büntetendő cselekmények, amelyek tehát őt jobban érdekelnék, nem tennének neki jelentést.

Tudjuk, hogy a főszolgabíró, mint rendőri büntetőbíró elé csak azok a kihágások tartoznak, melyeket az 1897. évi XXXIV. t.-c. az ő hatáskörébe utal, más kihágások, vagy éppen büntettek és vétségek ügyében azonban ő ítélkezésre, vagy megszüntető határozat hozatalára nem jogosult.

Az őrsnek a bíróság hatáskörébe utalt büntetendő cselekmény nyomozásáról, jobban mondva e nyomozás abbahagyásáról szóló jelentése tehát a főszolgabírónál legjobb esetben átolvasva, de legtöbbször elolvasás nélkül irattárba kerül; még azt sem lehet várni, hogy a főszolgabíró a jelentést illetékes helyre továbbítsa, mert jogosan hiheti és hiszi is, hogy az őrs az illetékes bírósághoz is megítette a jelentését és csak tudomásvétel végett jelentette azt be neki is. De ettől eltekintve: ha a cél az, hogy a jelentés az ügyészséghez, vagy a bírósághoz is eljusson, akkor felesleges azt kerülő úton, a főszolgabíró útján küldeni, mikor közvetlenül egyszerűbb és gyorsabb. A főszolgabíró végül is nem jelentésgyűjtő állomás, hogy mindent oda jelentsünk, aminek máshol helyét nem találjuk.

Az itt elmondottak megvilágítására szolgálhat az alábbi példa:

1926. évben — tehát a Szut. megjelenése előtt — L. községben egy mérnök feljelentést tett a b-i őrs egyik járőrénél, hogy fehérneműs szekrényéből 2 drb. egymillió koronás (160 pengő) bankjegye — melyeket a szekrény legfelső polcán elhelyezett fehérneműk között tartott — ismeretlen körülmények között eltűnt. A lopással szolgál-

ját gyanúsította, ezért nyilatkozat alapján kérte a nyomozás lefolytatását. Járőr a megtartott helyszíni szemle során a szekrény felső polcán elhelyezett fehérneműt egyenként átforgatta, majd a gyanúsított szolgát a község házára hívatta és ott bizalmi egyének jelenlétében kikérdezte. Gyanúsított tagadott és mivel kérelmére a holmija között végzett kutatás sem járt eredménnyel, a járőr a sértett engedélyével újra, de most már egészen átkutatta a szekrényt, honnan a pénz eltűnt. E kutatás során a pénz a szekrény legalján elhelyezett cipők között megkerült, hová a keresztdeszákak mögött eshetett le. Mivel nyilvánvaló volt, hogy lopás nem történt, járőr a bíróságnak nem tett jelentést, hanem az esetet — a régi utasítás 13. § 3. bekezdése értelmében — csak a főszolgabírónak jelentette be.

A szolgát azonban bántotta az ártatlan és nyilvános meghurcolás, ezért másnap a v-i kir. ügyészségnél gázdaja ellen rágalmazás miatt feljelentést tett. Minthogy a panasz bizonyítéka éppen a b-i őrs jelentése lett volna, a kir. ügyész néhány napig várt a kérdéses lopás nyomozásáról szóló jelentésre, majd pedig — mivel az csak nem érkezett be — megsürgette az őrsöt. Az őrs erre jelentette, hogy az esetről a főszolgabírónak tett jelentést. A kir. ügyész ekkor az előjáró tiszti parancsnoksághoz átiratot intézett s abban rosszalását fejezte ki az őrs eljárása felett, hogy t. i. egy büntett gyanújával kapcsolatos nyomozásnak bár nemleges eredményét nem neki, hanem a főszolgabírónak jelentette be.

Az eddig elmondottakból önként következik, hogy a harmadik eljárási mód a helyes, mely szerint a Szut. 468. pont a) és c) alpontjai alapján abbahagyott nyomozás eredményét — az abbahagyás okainak részletes indokolása mellett — annak a bíróságnak (hatóságnak) kell bejelenteni, amelyhez az ügy az 1897. évi XXXIV. t.-c.

Pedig sietnek.

Már emberek jönnek velük szembe. Öregasszony fut elől, valami ruhacsomót cipel szuszogva s már messziről kiáltja:

— Elöntötte a falut!... Betört a víz!...

És fut a motyójával, mint egy eszelős. Aztán férfiak futnak szepegő, ijedt asszonyokkal, mindenik cipel valamit, egy-egy párnát, ruhadarabot, edényt, vagy ami éppen a kezébe akadt a nagy kapkodásban. Most ilyenkor egy szó dübörög a lelkekben: menteni! És futni a veszedelem elől.

Csak a két csendőr megy feléje.

A menekülők odaszólnak nekik, összeviessza kapkodnak a beszéddel, hogy az Imre bácsi háza összedőlt már s Kovács János marháit beleveszték a vízbe. Egy öregember azt mondja elfulladó hangon:

— Örzse leányom!... Segítsenek rajta!...

Ez az Erzsi apja. Roggyant térdekkel fut tovább egy nyáláb fehérneművel.

Csak a csendőrök mennek a falu felé.

Odalent a házak között önfeláldozó bajtársaik mentik, ami menthető s vigyáznak a rendre. Ezek ketten is letérnek a töltésről, már félcsizmaszárig járnak a mocsos vízben. De most semmi sem számít, csak egy a fontos: menteni, segíteni!

Tehetetlen öregeket, síró gyerekeket nyalábolnak fel s viszik a töltés felé. Lejjebb a házak között másik csendőrök teszik ugyanezt, úgy dolgoznak, mint valami óriások.

Visszatartják a futni akaró, erős férfiakat, munkára fogják őket s dolgoznak az egyre magasabb vízben.

Kemény János őrmester fülében még most is ott hangoz az Erzsi sikoltása, de seholye látja, pedig egyre keresi szemeivel a rohanó iramú mentés közben.

Aztán megtorpan hirtelen. Segítségért kiált valaki a derékig érő vízben. Igen, ez az ő hangja! Odafordul s látja, hogy kócosan, vizesen, feltartott kezekkel fut feléjük Erzsi.

— Segítség!... A gyerekem!...

Többen is futnának, de Kemény János az első. Előredölv gázol a vízben a nő felé, tüdeje úgy fujtat már, hogy majd beleszakad, de ott látja maga előtt Erzsit s hallotta az előbb, hogy „a gyerekem!” Hát gyereke van már?!... gyereke... és most veszélyben van... a gyereke...

Egy pillanatra keserű düh fogja el, átvillan az agyán hogy: hát, ha gyereke van, pusztuljon ott a gyereke!...

De belehasít lelkébe a lelkiismerete s úgy gázol a ház felé, hogy freceg körülötte a mocsos víz.

A nő sikongva erőlködik mögötte, megismerte az előbb s most visszakiabál:

— János!... János!... Segítsen!...

És Kemény János segít. Bemegy a tárt ajtón a lakásba, körülnéz a szürkeségben. A bútorok felfordultak már, apró darabok uszálnak keringve a konyhában s már majd a melléig ér a víz. Erzsi is utána jött s elfulladó hangon kiabál:

— A szobában!... Ott!... Ott!...

alapján tartozott volna, ha a bűncselekmény fennforogna, vagy ha a magánindítványt az arra jogosított előterjesztette volna. Ha pedig nem lehet eldönteni, hogy a nyomozott eset hova tartozott volna (pl. mert az a csendőr véleménye szerint egyáltalában nem büntetendő vagy polgári per útjára tartozik), akkor a jelentést mindig a kir. ügyészhez kell megtenni.

Lesz persze olyan eset is, ahol a nyomozás abbahagyását a főszolgabírónak kell bejelenteni, de ez csak olyan eseteknél történhetik meg, amelyeket az 1897. évi XXXIV. t. c. a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíró hatáskörébe utalt.

A bíróságnak, vagy hatóságnak az abbahagyott nyomozások eredményéről tett jelentéseket a „feljelentés”-ekkel szemben „jelentés”-eknek nevezzük. Az ilyen „jelentés”-nek a büntetendő cselekmény hiányában abbahagyott nyomozásoknál ugyanazt kell tartalmaznia, mint a Szut. 15. melléklete szerinti feljelentésnek. Tehát ezekben a jelentésekben is tárgyalni kell az eljárás alapját, a sértett panaszát, a helyszínt, esetleg a gyanúsított, a tanúk előadását, a nyomozást végző járőr nevét, a bizalmi egyéneket és az esetleg csatolt mellékleteket. A különbség mindössze annyi, hogy amíg a feljelentésekben azt bizonyítja a csendőr, hogy büntetendő cselekmény történt, addig a jelentésben arra kell részletesen rámutatni, hogy büntetendő cselekmény nem történt.

Ha pedig a nyomozást a csendőr magánindítvány hiányában hagyta abba, akkor a jelentésben az eljárás alapja, értett panasz, a helyszín, vagy a tanúk rovata alatt csak annyit kell tárgyalni, amennyi elég annak bizonyítására, hogy a cselekmény csak magánindítványra üldözhető; a megjegyzés alatt pedig jelenteni kell, hogy a magánindítványra jogosult a nyilatkozat aláírását megtagadta, a gyanúsított megbüntetését nem kívánja, vagy pedig, hogy visszavonható indítványát nyomozás közben visszavonta.

(Utóbbi esetben a magánindítvány visszavonását a 399. pont 4. bekezdésében foglaltak szerint írásban is meg kell tétetni).

Ilyen eljárás és ilyen jelentések mellett egyrészt a kir. ügyész (ügyészügyi megbízott) mindig eleget tud tenni a Bp-ben előírt köteletségének, másrészt pedig járőr sohasem kerülhet a nyomozás elmulasztásának gyanújába.

Az ilyen jelentéseket is az 1. vagy a 2. iratjegyzékbe kell iktatni aszerint, amint a bírósághoz, vagy pedig a közigazgatási hatósághoz teszi az őrs a jelentését, az állami és társadalmi rendbe ütköző bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozásokról szóló jelentések azonban a 4. iratjegyzékbe, a külföldiek bejelentési és ellenőrzési ügyei pedig a 6. iratjegyzékbe jönnek.

Nyomozás eredményének bejelentése öngyilkosságok, egyéb természetellenes haláleset, nem halálos baleset és elemi csapások esetében, ha büntetőjogi felelősség senkit sem terhel. (Szut. 392. és 515. pont.)

A Szut-ban — tüzesetek, vízáradások és más elemi csapások kivételével — a felsorolt esetek bejelentésére szintén nem találunk intézkedést, mert a 392. pont utolsó két bekezdése ugyancsak a 468. pontra utal, amelynek hiányosságát az I. fejezet alatt már fejtegettem, a tüzesetek, vízáradások és elemi csapások bejelentését szabályozó 515. pont utolsó mondata pedig nem mindenben állja meg helyét.

Az eljárás a felsorolt összes eseteknél ugyanaz, mint az abbahagyott nyomozások eseteiben. Vagyis: ha a felsorolt esetek miatt valakit büntetőjogi felelősség terhel, úgy azt az illetékes bíróságnak (hatóságnak) kell feljelenteni, de ha ilyen felelősség senkit sem terhel, a nyomozás eredményét annak a bíróságnak, vagy hatóságnak kell bejelenteni, ahová az ügy tartozott volna, ha valakit büntetőjogi felelősség terhelne.

Első gondolatra egy kicsit nehéznek látszik eldönteni, hogy pl. egy öngyilkoságnál, amelyért senkit sem terhel felelősség, milyen felelősség fordulhatott volna mégis elő, hova kell tehát az ilyen ügyről a nyomozás eredményét jelenteni. Könnyűvé válik azonban a döntés, ha figyelembe vesszük az alábbiakat:

A csendőr az öngyilkoságnál, egyéb természetellenes halálesetnél, nem halálos balesetnél, tüzesetnél, vízáradásnál és más elemi csapásnál azért vezeti be a nyomozást, mert azt kutatja, hogy ezek kapcsán nem forog-e fenn büntetendő cselekmény. Ha nem ezt keresné, akkor pl. az öngyilkosságokba és balesetekbe éppen úgy nem avatkozhatnék bele, mint a váloperekbe vagy egyéb polgári peres ügyekbe.

A csendőr azonban valamely esetben — amely hivatból üldözendő, vagy magánindítványra ugyan, de az megtétetett — ugyanazt kutatja, mint a közbűrlő; szükséges tehát, hogy kutatásának eredményét a közbűrlőnek részletesen tudomására is hozza.

A nyomozó csendőr eljárása tehát az egyes eseteknél a következő kell, hogy legyen:

Öngyilkoságnál azt kell kutatni, hogy nem gyilkosság (Btk. 278. §), szándékos emberölés (279.), kivánságra történt megölés (282.), öngyilkosságra való rábírás, vagy segélynyújtás (283. § 1. bek.), amerikai párbaj (283. § 2. bek.), halálos eredményű magzatelhajtás (286. § 2. bek.), halálos eredményű elhagyás (287. § 3. bek.), gondatlan emberölés (290.),

Kemény János őrmester már a szobában áll. Apró gyerekek kuporog sírva a búbos tetején, szinte kék már az arca a hidegtől s a sírástól.

Kemény János belenéz a nedves gyerek szemekbe, melyekben mintha Erzsébet élete ragyogna s öleveszi az apróságot.

Kigázol vele az udvarra, aztán megy a töltés felé. Erzsébet mindenütt mögötte halad s cipel egy pár edényt, amit összedett nagy hirtelen.

A töltésen átadja Kemény János a didergő gyereket anyjának s azt mondja:

— Valami száraz ruha kellene, mert megfagy ez a csöppség...

Erzsébet hálásan néz a szemeibe, remegő szája talán valami köszönetfélét akar motyogni, de csak annyit mond szagotlan, sírva:

— János...

És Kemény János nézi az asszonyt, a gyereket, átvilálgatja a mult, úgy érzi, valami szemrehányást kellene tennie, de a falu felől megint segélykiáltás hallatszik.

Kemény János kihúzza magát és azt feleli:

— Én most nem vagyok... János... Én... csendőr vagyok...

És rohan vissza, mert sokan várják még...

halálos eredményű párviadal (298. § 3. bek.),

halált okozó súlyos testisértés (306.),

halálos eredményű mérgezés (309. § 2. bek.)

fordult-e valójában elő és hogy a gyanúsított az öngyilkosság színezetét nem csak cselekménye leplezésére, utólag állította-e be.

A kívánságra történt megölés kísérlete, az öngyilkosságra való rábírás, vagy segélynyújtás, valamint az amerikai párbaj öngyilkossági kísérletnél is elképzelhető olyképpen, hogy az ölés, illetve öngyilkosság nem sikerül, az érdekelték — tehát maga a sérült is — öngyilkossági kísérletnek tüntetik fel a történeteket.

Öngyilkossági kísérletnél is kutatni kell tehát a hátteret. Minthogy pedig az öngyilkosságnál és öngyilkossági kísérletnél feltételezhető esetek mind a kir. törvényszék hatáskörébe tartoznak, ezekről az esetekről a jelentést akkor is a kir. ügyészséghez kell megtenni, ha az öngyilkosság, vagy annak kísérlete miatt büntetőjogi felelősség senkit sem terhel.

Egyéb nem természetes halálesetnél (halálos balesetnél) azt kell kutatni, hogy nem

gyilkosság (Btk. 278. §),

szándékos emberölés (279.),

kívánságra történt megölés (282.),

gyermekölés (284.),

halálos eredményű magzatelhajtás (286. § 2. bek.),

halálos eredményű gyermekkitétel (287. § 3. bek.),

halálos eredményű elhagyás (287. § 3. bek.),

gondatlan emberölés (290.),

halálos eredményű párviadal (298. § 3. bek.),

halált okozó súlyos testisértés (306.),

halálos eredményű mérgezés (309. § 2. bek.)

fordult-e valójában elő és hogy a gyanúsított nem csak cselekményének leplezése céljából akarja-e a természetes haláleset, vagy halálos baleset látszatát kelteni.

Az itt felsorolt cselekmények is mind a kir. törvényszék hatáskörébe tartoznak, az eljárás tehát itt is ugyanaz, mint az öngyilkosságnál.

Az öngyilkosságnál és egyéb nem természetes halálesetnél (halálos balesetnél) a kir. ügyészségnek teendő jelentést még az is indokolja, hogy ilyen esetekben a temetési engedélyt a Bp. 88. §-a értelmében a kir. ügyészség adja meg. (Szut. 423. pont 2. bek.). Hogyan adja meg azonban a kir. ügyészség a temetési engedélyt, ha az esetről semmit sem tud, vagy egy rövid telefonjelentésből tud ugyan valamit róla, de nélküli a részletes nyomozati jelentést, amellyel eljárását — tehát a temetési engedélynek bírói vizsgálat és boncolás nélküli megadását — legalább utólag megindokolhatná.

(Folytatjuk.)

Egy császári ezredes 1647-ben Schaumburg grófságban, ahol téli szálláson volt, a lakosságtól saját személyére, illetve háztartására hetenkint 300 forintot, 300 véka zabot, 10 szekér szénát, 10 szekér szalmát, 6 véka rozst, 4 véka búzát, 5 véka árpát, 1 marhát, 2 hízott disznót, 2 borjút, 4 bűbös kacsát, 15 ludat, 20 kappant, fémháza halat, ugyanennyi vaját és 200 tojást csikart ki. Elgondolható, hogy ilyen gazdálkodás mellett, melyben a tisztek egymással versenyeztek, a csapatok azt a vidéket, ahol tartózkodtak, kopaszra ették. Pedig a saját országról volt szó.

KATONAI ISMERETEK.

Harckiképzés az őrsön.

Írta: vitéz SÁRAY FERENC alezredes.

A csendőr csak akkor képes mindennemű közbiztonsági szolgálatban eredményesen megfelelni, ha ereje és magyar harcratermettsége mellett, élénk, gyors észjárású, erős akarátú, megakuvást nem ismerően cselekvőképes és merész. Legyen bátorsága mindenkor és mindenért, amit tesz, vállalni a felelősséget.

A parancsnok tartsa szem előtt, hogy a tévedés kevesebbet árt, mint a habozás vagy mulasztás. A harc alatt elmulasztott kedvező pillanat sohasem tér vissza.

A csendőrré hárulható feladatokat ismernie kell, azok megoldásában jártasnak kell lennie, de ezt csak az alapos katonai képzettség mellett éri el.

Itt a csendőrré hárulható feladatokat és azok megoldására példákat dolgoztam ki, hogy a szakasz- és őrsparancsnokok munkáját megkönnyítsem, az egyes részek, csendőrök működését, helyes magatartását ismeressem. Az egyes feladatok alábbi kidolgozása persze csak egy-két módja a megoldásnak, az eljárásnak; a terep, az időjárás, az ellenséges és a saját tűzhatás stb. más megoldásokat is lehetségessé, sőt szükségessé tehet. Minden jó, ami sikerre vezet, egyedül a tétlenség káros.

Harctéri szolgálatban a csendőrőrs működhetik mint:

1. Felderítő } járőr.
2. Biztosító } járőr.
3. Előőrs-szolgálatban: tábori őrs.
4. Portyázó járőr.

Ezen belül az egyes csendőrök feladatait, tevékenységét, eljárását, már mint csatárokét (terepkutató, összekötő, őrszem stb.), ismertetem.

Felderítő járőr (fejőr).

Oktató (helyzetközlés): A ma késő délután Diósgyőrvasgyár-telepen megalakult és ott éjjelező csendőr szd. kötelékébe ez az őrs is beosztott. Még este kapta a rajpk. (volt diósgyőrvasgyári öpk.) a parancsot, hogy raja (örse, kiegészítve teljes rajjjá), mely felderítésre lesz kirendelve, holnap 6 órára szálláskörletében menetkész legyen, míg a rajpk. (volt öpk.) 5 óra 50 perckor jelentkezék a szdpk.-nál. A raja már nyugovóra tért, emberei már alusznak. A parancs vétele után mit csinál a rajpk.?

Szálas őrm.: Különös dolgom nincsen. A legénységet hagyom aludni; a felszerelésemet átnézem, hogy térkép, delejtű, távcső, jelentési tömb előkészítve legyen járőrtáskámban. Az őrs fölös térképeit előkészítem és magammal viszem az eligazításhoz, hogy azokat a szdpk.-nak átadjam. Ébresztőórát már 5 órára beállítottam, bár anélkül is felébredek. Ezután én is lepihenek.

Oktató: Mit fog csinálni reggel?

Szálas őrm.: Felébredve felöltözöm, majd felköltöm a helyettesemet és rajomat; részükre reggeliről gondoskodom, majd helyettesemnek meghagyom: „En 5 óra 50

perckor a szdpk. úrhoz megyek eligazításra. A raj ki lesz különítve, 6 órára menetkészzen legyen a szálláson, arra én visszatérek. Végeztem." Azután elindulok szdpk.-om szállására, hogy 5 óra 50 percre odaérkezzem.

Oktató: Szdpk.-a szállásához érve, már ott találja a diósgyőri öpkh.-t, kivel együtt lépnek be a szdpk.-hoz és jelentkeznek, ön egyben átadja a fölös térképeket.

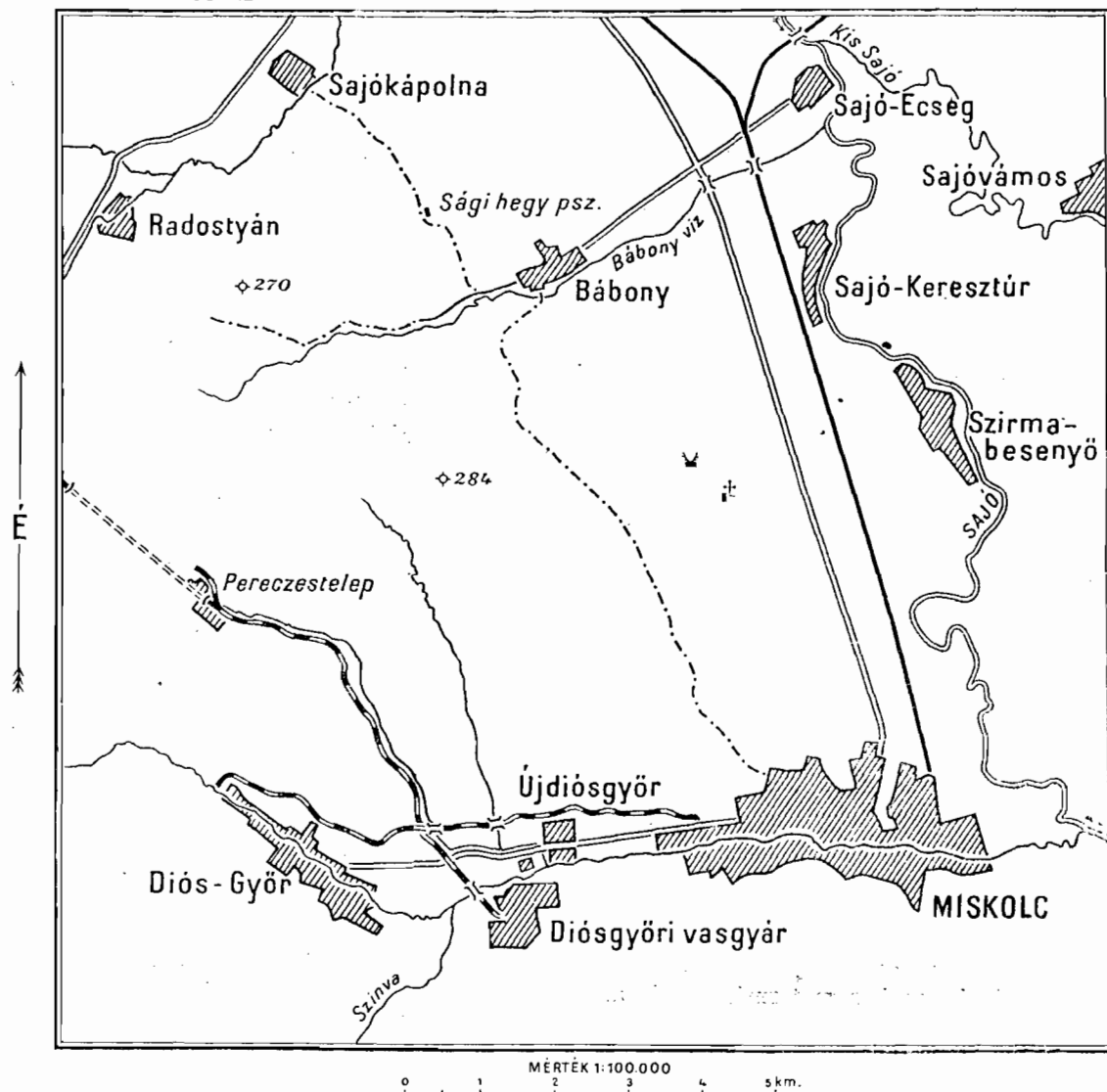
A szdpk. a következőképp intézkedik:

Ismételje 2. sz. fejr. pk. a parancsot (különösen a menetvonal biztos tudását ellenőrizi).

Végeztem.

Oktató: Mit gondol, mit csinált közben a szdpk.?

Varga őrm.: A szdpk. mindkét felderítő járörpk.-nak a térképébe berajzolja a menetvonalát, ha pedig térképük nem lenne, akkor egy-egy vázlatot ad az útvonalról, amit éjjel előkészített. Ezen az útvonalba eső jellegzetes terep-

Ellenség északi irányból, a Sajó-völgyén előnyomult. Saját csapatokkal tegnap dél óta Bábony—Sajóvamos vonalában harcban áll. A szd. a Csatoson előnyomuló csapatnak bal oldalvédje. Menetvonal: Kerekhegy 250 ◊, Kolompos 240 ◊, Bogdánytető 248 ◊, Ságihegy-pusztá.

Felderítésre két járort küldök előre, 1. sz. Balogh th. a rajától, 2. sz. Molnár th. 1/2 rajával; indulás 6 órakor.

1. sz. fejr. menetvonal: Kerekhegy 251 ◊, Kolompos 240 ◊, Bogdánytető 248 ◊, Ságihegy-pusztá.

2. sz. fejr. menetvonal: Lyukó-völgy nyugati hegyoldala, Vaskapu 288 ◊, Nagyrét psz.—Széphegy 210 ◊.

Keletre szintén vannak még saját felderítő járörök.

Megállapítják, hogy útvonalunkon van-e és nyomul-e ellenség; a harcban álló résznek hol van a szárnya, tartalékai. Jelentést a Bogdánytető és Nagyrét-pusztá elérésekor várok.

A szd. 7 óra 30 perckor fog indulni és az 1. sz. felderítő járör menetvonalán nyomul elő.

Ismételje 1. sz. fejr. pk. a parancsot.

tárgyak (híd, kút, útbevágás stb.) be vannak már rajzolva, talán azok egymástól való távolsága is fel van tüntetve, hogy könnyebben tájékozódják a járörpk.

Oktató: A két parancsnok szállására érve már sorakozva találja a rajt, illetve félrajt. Mit fog most csinálni?

Szálas őrm.: A jelentés átvétele után meggyőződöm, hogy a szerelvényük rendben van-e, menetképesek-e mindnyájan. Azután közlöm röviden a kapott feladatot, majd kiadom az indulásra a parancsomat.

Oktató: Helyes. Közölje a feladatot és adja ki a parancsait.

Varga őrm.: Ellenség tegnap óta Sajóvamos és Bábony vonalában délnek harcban áll a saját erőinkkel. (Az irányt mutatja.) További csapataink fognak Miskolcra a magaslatokon Bábony felé előnyomulni. Századunk mint e csapat bal oldalvédje nyomul elő.

A mi rajunkat mint 1. és egy félrajt, mint 2. számú felderítő járort küldi előre a szdpk. úr.

A mi útvonalunk: Kerekhegy—Kolompos—Bogdány-

tető—Ságihegy-pusztá, tőlünk balra nyomul elő a 2. sz. fejrő.; jobbra is fogunk látni előnyomuló járőreinkből.

Századunk 11 $\frac{1}{2}$ óra múlva követni fog minket.

Vigyázz! Szuronyt fel! Tölteni! Tölts! Pihenj! Roham félraj 4. és 5. szám mint terepkutató indul az utcán végig. Irány: a szőlőkön át a Kerekhegy. A raj 50 m-re követi önöket. Elindulni!

Oktató: Mit csinál erre a kijelölt két csendőr?

Szálás őrm.: A kijelölésre már előléptek. Az eligazítás után én, mint 4-es, vezénylem: *Átveszem a parancsnokságot. Indulj! Menetközben folytatom: Én figyelek jobbra és előre, ön balra és hátra; egy kissé lemarad.*

Oktató, (helyzetközlés): A terepkutatók 40 m-re vannak már.

Varga őrm.: Vigyázz! Jobbra át! Menet utánam. Raj indulj! (Első félraj a jobb, második félraj a bal házsor mentén.) Első félraj 1. és 2. előre, a többi a bal, második félraj 3-as hátra, a többi a jobb házsoron figyel, 5-ös légifigyelő.

Oktató: Mi célból küldi előre a terepkutatót, miért szabta meg neki a távolságot 50 m-re a raj előtt?

Varga őrm.: A rajt akarom a meglepetéstől megvédeni.

Oktató: Hiszen a puskával 400 m-en belül biztosan eltalálhat minden harcszerű célt, így az előre mozgó (szőlő) egész alakot biztosan eltalálhatja az ellenség is, tehát a terepkutatók által való biztosítás nem látszik elégségesnek.

Varga őrm.: A terepkutató 50 m-rel van a raj előtt, 50—150 m-re pontosan, élesen megfigyelheti a terepet, a rejtőző ellenséget felismerheti, tehát legfeljebb 100—200 m-ről kaphat így puskatűzet a raj. (Gy. Gyak. Szab. 122., 244. pont.) Nem valószínű, hogy ilyen távolságról az ellenség megsemmisítő hatást érjen el a rajjal szemben.

Oktató: Ezek szerint a járőrön a puskatűzzel való rajtaütés mégis csak lehetséges, azt a terepkutató előre-küldésével nem tudja elhárítani. Hát mitől akarjuk megtámasztani a rajt? Nem felesleges-e terepkutató kiküldése?

Bárdos tőrm.: Nem felesleges, mert én a rajomat kézigránát-támadástól, azzal való meglepetéstől akarom megvédeni, erre pedig a terepkutatók távolsága elégséges. Az elrejtőzött és jól leplezett ellenséget a terepkutatók még a kézigránát hajtási távolságon kívül felfedezik, az esetleg dobott kézigránátoknak tehát nem lesz hatása.

Oktató: Helyes. De ebben az esetben az ellenség a terepkutatókat lövi le, vagy semmisíti meg a kézigránáttal, ezek tehát áldozatul eshetnek.

Csoma tőrm.: Áldozatra is szükség van a győzelem érdekében. Ez esetben is megfelelt a terepkutató a céljának, megövtá a rajt, hogy a feladatát tovább tudja teljesíteni.

Ha én lennék az ellenség helyén, én nem a terepkutatót lőném le először. Mert igaz ugyan, hogy harcban mindig a hozzám közelebb lévő ellenség a veszélyesebb, de én inkább a fontosabb feladat teljesítésére hivatott ellenséges csapatot törekednék a feladata teljesítésére képtelenné tenni; azon a részen ütök rajta, amelyen nagyobbat üthetek, ahol neki súlyosabb kárt okozhatok. Ha tehát a hátrább jövő csapatnak súlyos veszteséget okozhatok, azt zavarba hozhatom, a mellékfeladatot végző két terepkutatót békén hagyom, annál inkább, mert azután őket is elintézhetem; a meglepett csapatától támogatást úgysem kaphat, de a közelsége miatt is elmenekülni nem igen tud.

Oktató: Helyes, egyetértek. Ebből látjuk, hogyha a terepkutatók helyesen látják el a szolgálatukat, kisebb veszélyben vannak, mint csapatjuk. Ha azt megvédi a meg-

lepetéstől, a csapat tűzereje őket is meg fogja védetni s a járőr képes lesz a feladatát megoldani.

Oktató (helyzetközlés): Terepkutatók most értek az erdei vasúthoz. Mit csinálna itt mint terepkutató?

Szálás őrm.: Már az erdei vasút megközelítése közben figyelem a szőlőgarádot és a magaslat tetejét. A garárhoz érve, megállunk egy pillanatra megfigyelni a szőlőt, hogy útvonalunkon és annak közelében nincs-e olyan jelenség, amiből ellenség jelenlétére következtethetnénk. Nincs, erre hátrafordulok és rajpk-nak ezt kézzel megintem. Erre ő bizonyosan karjellel mutatja az irányt, mire megindulunk és gyorsabb ütemben igyekezünk elérni a 223 $\diamond$ -ot.

Oktató: Helyes. Mit csinál ugyanezen időben a rajpk.?

Bárdos tőrm.: Az utcán haladva már figyeltem a 233 $\diamond$ magaslat oldalát és tetejét; mikor a terepkutató megállt, távcsövemen ellenőrzöm ugyanazt. Én sem fedeztem fel semmi gyanusát: a terepkutató jelére karommal jelzem neki a további irányt, mire ő már útba is indul.

Oktató: Eddig zártrendben vezette a raját. A községből kilépve a terepen hogyan megy majd a járőr?

Csoma tőrm.: A szőlőgarádon átmenve vezénylem: „Csatárcsoport!” Első félraj 1. 2. előre, 3-as jobbra, második félraj 1. 2. balra, 3-as hátra figyel, 6-os légifigyelő.

Bárdos tőrm.: „Kettős csatároszlop!” (Figyelést elosztva).

Varga őrm.: „Csatároszlop!” de így nem megyek fel a 223 $\diamond$ -ra, hanem annak keleti oldalán nyomulok a 251 $\diamond$ -re. A figyelést elosztom, mint Csoma tőrm.

Oktató: Mind a három kivitel helyes lehet, ha indokolni tudják. Indokolja meg.

Varga őrm.: A 223 $\diamond$ -ról a terepkutatónak betekintése van a 251 $\diamond$ -felé, bár az mind szőlő és gyümölcsös, előlről nem érhet meglepetés, ebben az alakzatban a rajomat könnyen tovább vezethetem, oldalba egy fordulattal már felfeljöttem, a szőlők közt könnyen haladok a hegyoldalban. Elég jól simul az alakzat a terephez. Szemben nehezen figyelhető meg, nagy távolságból pedig igen nehezen. Oldaltűzzel szemben kevésbé érzékeny. (Gy. Gyak. Szab. 168. p.)

Bárdos tőrm.: Ugyanezek az előnyei. (Gy. Gyak. Szab. 168. p.)

Csoma tőrm.: Ez az alakzat megkönnyíti a nehéz, fedett terepen a mozgást, csatárain együtt vannak, könnyen ellenőrizhetők. Tűzhatást előre és oldalt is kifejthetnek. Arc- és oldaltűzzel szemben egyformán érzékeny; elülről és oldalról egyformán figyelhető meg és fedezhető fel. (Gy. Gyak. Szab. 170. p.)

Oktató: Az indokolásokat elfogadom. Minden alakzat jó lehet, csak a célnak feleljen meg. A fejrőnek pedig mi a célja?

Bárdos tőrm.: Előrejutni, az ellenség hollétét és erejét megtudni.

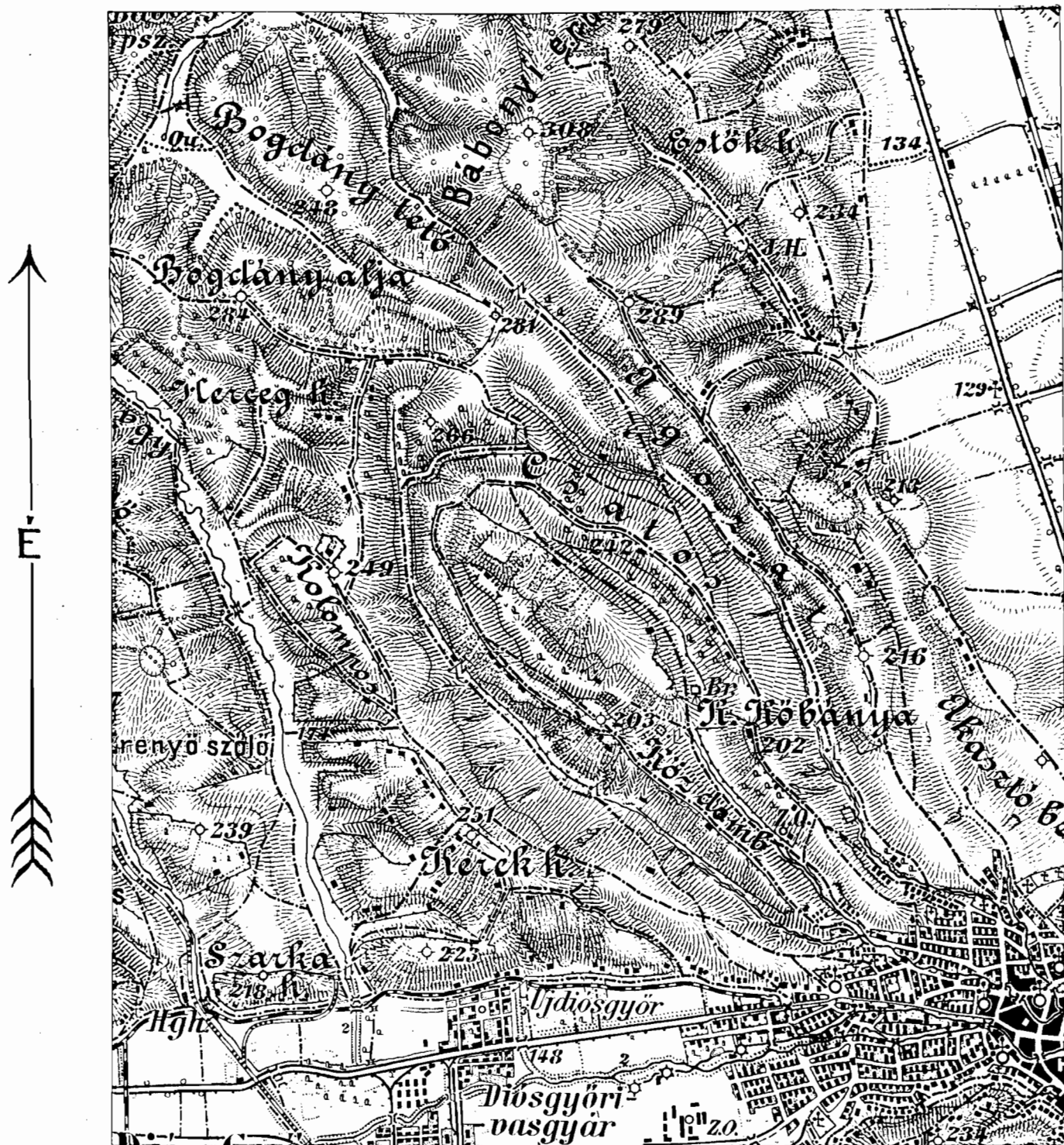
Oktató: És még?

Varga őrm.: Nem tudok többet mondani.

Oktató: Gondolkozzék csak. Elég lesz-e, ha a fejrő tudja azt, hogy hol és mennyi ellenség van?

Varga őrm.: Nem, hanem az általa észlelteket gyorsan és biztosan a kiküldőjének is jelentenie kell.

Oktató: Helyes. Tehát a felderítés célját csak akkor érjük el, ha az ellenség helyzetéről és valószínű szándékáról idejében lehetőleg világos és helyes képet nyújtunk a parancsnoknak. Az ellenséggel már felvett érintkezésnek semmi szín alatt sem szabad többé megszakadnia. Az érintkezés fenntartása felelősségteljes kötelessége minden, az

1:37.500

MISKOLC

ellenséggel érintkezésben lévő csapatnak, le a legkisebb egységig.

Oktató: (Helyzetközlés). A terepkutató felért a 223 $\diamond$ -ra. Itt mit csinál, hogyan viselkedik?

Szálas őrm.: Letérdelek, fülelek, szemmel pedig mind nagyobb körökben kutatom át a szőlőt egész a Kerek-hegyig. Bajtársam a 223 $\diamond$ —251 $\diamond$ közötti vonaltól nyugatra lévő terepet kutatja át szemmel. Neki látnia kell a 2. számú fejt is. Egy kicsit ki is fújom magam, mert a gyorsabb menet következtében nagyobb a távolságom a

járórtól, de fárasztó is volt. Én tartom az 50 m-t a járór-höz, nem a járór hozzám.

Oktató: A járór 40 m-re közelítette meg önöket. Még a domboldalon van. Mit tesz ön?

Varga őrm.: Jelentem: „Ne jöjjön fel a tetőre a járór, hanem jobbra mögöttünk jöjjön (Keletnek) mert előttünk egy teknő van, erre (mutatom) azt kikerülve juthatnak a Kerekhegyre”.

Oktató: Mit csinál a fejór parancsnok?

Bárdos tőrm.: Elfogadom a terepkutató útmutatását,

magam azonban felmegyek a gerincre, hogy én is betekint-
hessek az előtérre. Intézkedem: Csoma törm. a rajt a
tarajvonal mögött velem egy magasságban vezesse (mu-
tatom az irányt), én a gerincre megyek.

Oktató: A gerincre érve látja az előterepet, a teknőt és a 251 ♀-t. A teknőn át rövidebb lenne az út a 251 ♀-re, miért kerüli azt mégis el, amint a terepkutató kívánta?

Bárdos törme.: Igen, egyenesen rövidebb az út, de a teknőt elkerülve hamarabb érek a 251 Φ -re; erre kevésbé megerőltető is lesz. De nem is volna célszerű lemennem a teknőbe, mert az ellenség részéről esetleg a 251 Φ -n megjelenő járőr engem a lyukban megsemmisíthet. Az elért magasságot nem hagyom el, mert magasban lenni már előny; lemenni könnyebb és gyorsabb, mint felmenni.

Okatató: Egyetértek. A terepkutatók, majd mindjárt utánuk a fejtörő pk. is eléri a 251 $\diamond$ -t. Hogyan mennek fel ide?

Szálas őrm.: A Kerekhegy déli és keleti lejtőjét teljesen belátják a terepkutatók, a 251 ♀-nál egy ház van, ezt 100 m-re megközelítve, menet közben parancsolom a bajtársamnak: *„Tőlem balra 50 m-re irány a ház, én a garád mentén megyek.”* Azért rendelem ezt, hogy a házat oldalról is megfigyelhessük.

A házhoz érve, én a garádban, míg bajtársam a ház északi falához állva, szemmel átkutatjuk a Kolompos felé eső terepet. Azután a jobbra és balraeső gerinceket is megfigyeljük. Tőlem nyugatra a 239 $\diamond$ közelében látom a mi 2. sz. járőrünket, keletre pedig a Közdomb gerincén szintén látok egy járőrt északnak menetelni, valószínű ez is a mi járőrünk.

Oktató: Ezalatt a T-hoz érkezett a fejőr pk. Mit csinál?

Bárdos tőrm.: Távcsővel átkutatom a menetvonalat, azután a jobbra és balra észlelt járőröket állapítom meg. A terepkutatóknak a további menetvonalat megmutatom, kijelölöm a következő elérendő terepszakaszt, azután elindítom őket.

Oktató: Mit csinált a helyettes, mikor a fejrőpk. a
223 Ő-nál a terepkutatókhoz felment; majd egészen a
251 Ő-re való felérkezésig?

Csoma törm.: Átvesszem a parancsnokságot. Az élen menve vezetem a rajt. A szőlőgarádot elérve vezénylem: *Oszlop egyesével a garád mentén utanam!* Így a menetelés a taposott ösvényen könnyebb, jobban vagyok leplezve. A 251 -nél, mielőtt a csúcsot elérném, e mögött fedve és a garádtól leplezve megállok, a figyelők a nekik kiutalt irányba figyelnek, a többi pihen. Magam tájékozódok, ezt a csendőröknek is meghagyom. Figyelmeztetem őket, hogy menetközben is gyakran nézzenek hátra, hogy majd egyedül is visszataláljanak.

Oktató: Hogyan meneteljen a fejőr? Szabad-e megállnia?

Bárdos tőrm.: A járőr az előhaladását úgy szabályozza, hogy gyorsan jusson oda, ahol a tulajdonképpeni feladata kezdődik. Ellenségtől távol sokáig használja ki az utakat, terepszakaszonként, kilátópontról-kilátópontra célszerű előnyomulni. Ellenség közelében óvatosan, nesztele nélkül, észrevétlenül igyekszik előrejutni. Kihhasználja a fedezékeket. Az észlelt ellenség megfigyelése — esetleg az előle való rejtőzés miatt, de ezenkívül tájékozódás céljából is többször meg kell állania. A meglepetésre alkalmas helyeket, területeket (helységek, erdők) elkerüli; ha át kell hatolnia ilyen helyeken, fokozottan elővigyázatosnak kell lenni és gyorsan áthaladni.

Oktató: Helyes. Hát hol kezdődik tulajdonképpen a fejőr feladata?

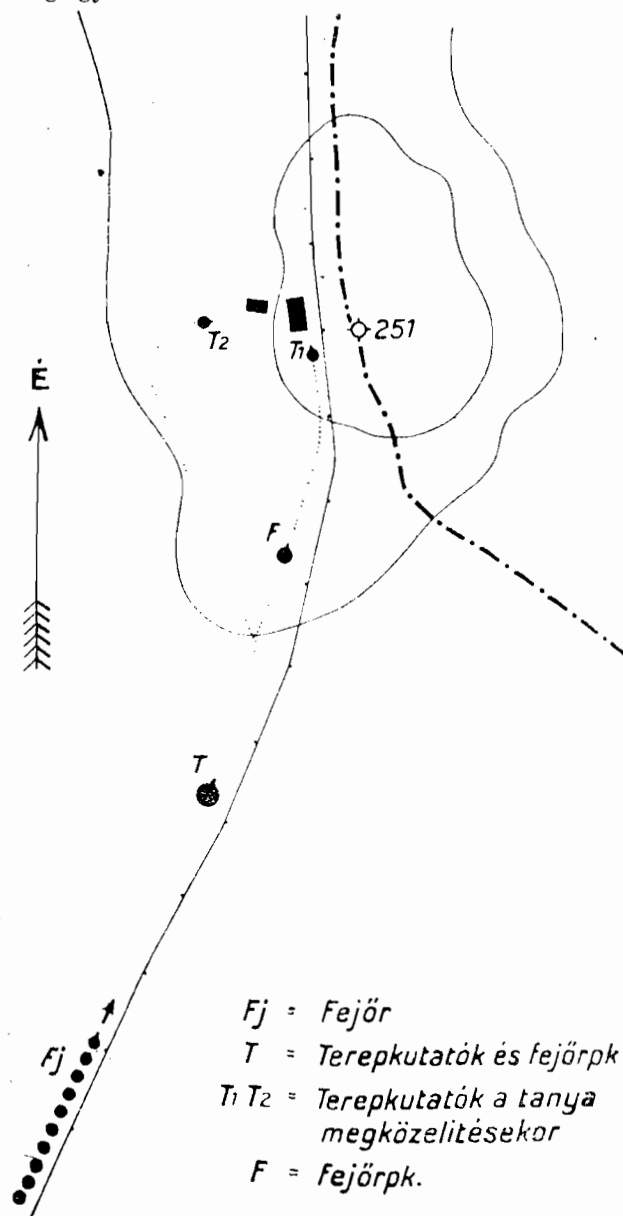
Szálás őrm.: Ahol az ellenséggel az érintkezést felveszi.

Varga tőrm.: Én is ezt gondolom.

Bárdos tőrm.: Nem ez a nézetem. Az ellenség is küld ki fejdőröket, ezekkel már jóval előbb találkozhatom. Feladatom tehát ott kezdődhetik, mint a parancsomban is benne van, ahol az ellenség szárnyai és tartalékai vannak, avagy ahol útközben a saját századomra veszélyes ellenséges csapatra találok.

Oktató: Hát az ellenséges járőröket nem veszi figyelembe?

Bárdos tórn.: De igen. Ezeken, ha tudok, leszállásból tüzzel rajtaütök, megsemmisítek, foglyot ejtek. Így szerzek hírt. Az ellenséges fejrőnek a mi viszonyainkba való betekintést megakadályozom, elűzöm őket. Ha nagyobb az ellenséges osztag és tüzzel rajta nem üthetek, kitérek előle, hogy a feladatomat megoldhassam. Igyekezni fogok majd az ellenséges osztagnak jelentését visszahozó emberét elfogni. Ha erősebb osztaggal veszem fel a harcot, ez a feladatomban megoldásában hátráltatna, tehát célszerűbb előle az útvonalamról rövid időre kitérni.

Oktató: Helyes. A fejőr milyen területen és mit deríthet fel?

Szálás őrm. A felderítő járőrök csak azt állapíthatják meg, amit *menetvonalukon vagy annak mentén észlelnek*. Megállapíthatják, hogy valamely helyet az ellenség megszállott-e vagy sem, esetleg a megszállás kiterjedését vagy szárnyát. Ellenséges oszlopok éleit felismerik, mélyebben csak nyílt oldalakon vagy hézagokon tudnak tekinteni.

Oktató: Jó, de én még kiegészítem. Ha a járőr az ellenség éleivel került érintkezésbe, igyekezzék oldalról tekinteni; álló ellenségnél a szárnyakat vagy hézagokat megállapítani. Most pedig indítsa tovább a terepkutatókat.

Varga őrm. *Itt a gerincen, de a garádon belül nyomulunk elő a Kolomposig (240 ◊) az az egyes ház ott (mutatom) további útjuk az ezen túl látszó 3—4 ház. Indulj! A járőrrel 50 m-re követem őket. Menet! Utánam! Raj indulj!* Az alakzat itt még megfelelő.

Oktató: Mikor a járőr eléri a 240 ◊-nál lévő házat, ott figyel és tájékozódik. Két lovas bukkan ki az erdőből. Ügetésben jönnek az úton a járőr felé. Mit csinál?

Csoma tőrm. Rejtőzve maradunk. Én a távcsővemmel igyekszem mielőbb megállapítani, hogy ellenséges vagy saját lovasok-e.

Oktató: Látja, hogy ellenségesek.

Csoma tőrm. Engedem közeledni őket, jól vagyok rejtve, nem vesznek észre, ellovagolnak mellettem. Mikor már nem fedezhetnek fel, a járőrömmel tovább indulok.

Bárdos tőrm. Én mikor odaérnek hozzám, 20—30 lépésre, két-két jó lövéssel lelövetem őket.

Oktató: Miért?

Bárdos tőrm. Így a náluk talált iratból hírt kaphatok. Ha sebesült, akkor szóban kikérdezem és jelentést küldök a szd. pk.-nak.

Oktató: Sokat tudhat ilyen két lovas? Lehet náluk fontos irat?

Varga őrm. Nem valószínű, hogy a saját helyzetükről nagyon tájékozottak legyenek, vagy azt nekem megmondják, de irat, például parancs, mit közvetíteni kellene nekik, az lehet náluk.

Oktató: Miért engedte el ön lövés nélkül őket, Csoma tőrmester?

Csoma tőrm. Ez a két ellenséges lovas egy lovas járőrnek lehet a terepkutatója, a többi valószínűleg ott az erdőben bevárja, míg a kettő felér a Kerekhegyre, csak akkor követi őket esetleg. Ez a két lovas úgyis visszajön még, ha a századunk gyalogéle le nem lövi, majd lelövetem akkor őket. Most a lövéssel csak elárulnám magamat és a járőroimet, az őket előre küldött ellenséges csapat, de már a környéken esetleg levő ellenséges járőrök figyelmét is felhívnam magamra s ezzel csak a feladatom megoldását nehezíteném meg.

Oktató: Én Csoma tőrm.-rel értek egyet. (*Helyzetközlés*). Elgondolása valóra is vált, az elengedett két lovas a járőr mögött 2—300 m-re vágatni kezd a Kerekhegy felé s ugyanakkor más, 16—20 lovas lovagol ki az erdőből. Mit csinál?

Csoma tőrm. Ezen már tűzzel rajtaütök.

Oktató: Egyetértek. Hogy eredményes legyen a rajtaütés, mit szeretne elérni?

Szálás őrm. Szeretném az egész járőrt megsemmisíteni.

Oktató: Ez lenne a legeredményesebb, de nem valószínű, hogy elérhesse.

Varga őrm. Én a célokat elérni vélem, ha ezen csapat lelkét és tűzerejét megsemmisíthetem. Talán még az én tűzerőmet is növelhetem az ő fegyverükkel.

Oktató: Hogy érti ezt?

Varga őrm. Az ellenséges járőr lelke a parancsnoka és annak helyettese. Ha őket lelövöm, a járőr egyik fontos tényezőjét már leküzdöttem. A tűzük ereje a náluk levő golyószóró: valószínű, hogy azzal, mint jól felszerelt ellenség, el van látva. Ezt is meg akarom szerezni, tehát a golyószórós lovas lovát kell lelőnöm.

Oktató: Nagyon ügyesen teszi. Ezeket szem előtt tartva, adja ki az intézkedéseit és parancsait!

Bárdos tőrm. *Első félraj 1. 2. és 3-as a kerítés mögött arccal az út felé (keletnek mutatok) 4. 5. 6-os a félszerben, második félraj a göré alatt tüzelőállás! Én a mesterlövész-nél. A kerítésnél lévők minden esetben a legelől lévő lovasokra lőnek. A járőr szétszórása után a kerítésnél lévők ott maradnak, tüzkészen várják a Délnek elment két lovas, ha netán visszatérnének. Tűz csak az én lövésemre kezdhető, puskaként 5 lövés tehető. Kijelölt helyeket óvatosan elfoglalni. A félszerben a mesterlövésznek: A golyószórós lovas keresse ki a távcsővén, ennek a lovát lőjje le (első lapockán kell löni). Tíz lövést tehet, a 4-es a parancsnok lovát, én a parancsnokot fogom lelőni. 5-ös menjen fel a padlásajtóba és Nyugat-Eszaknyugat felé figyeljen!*

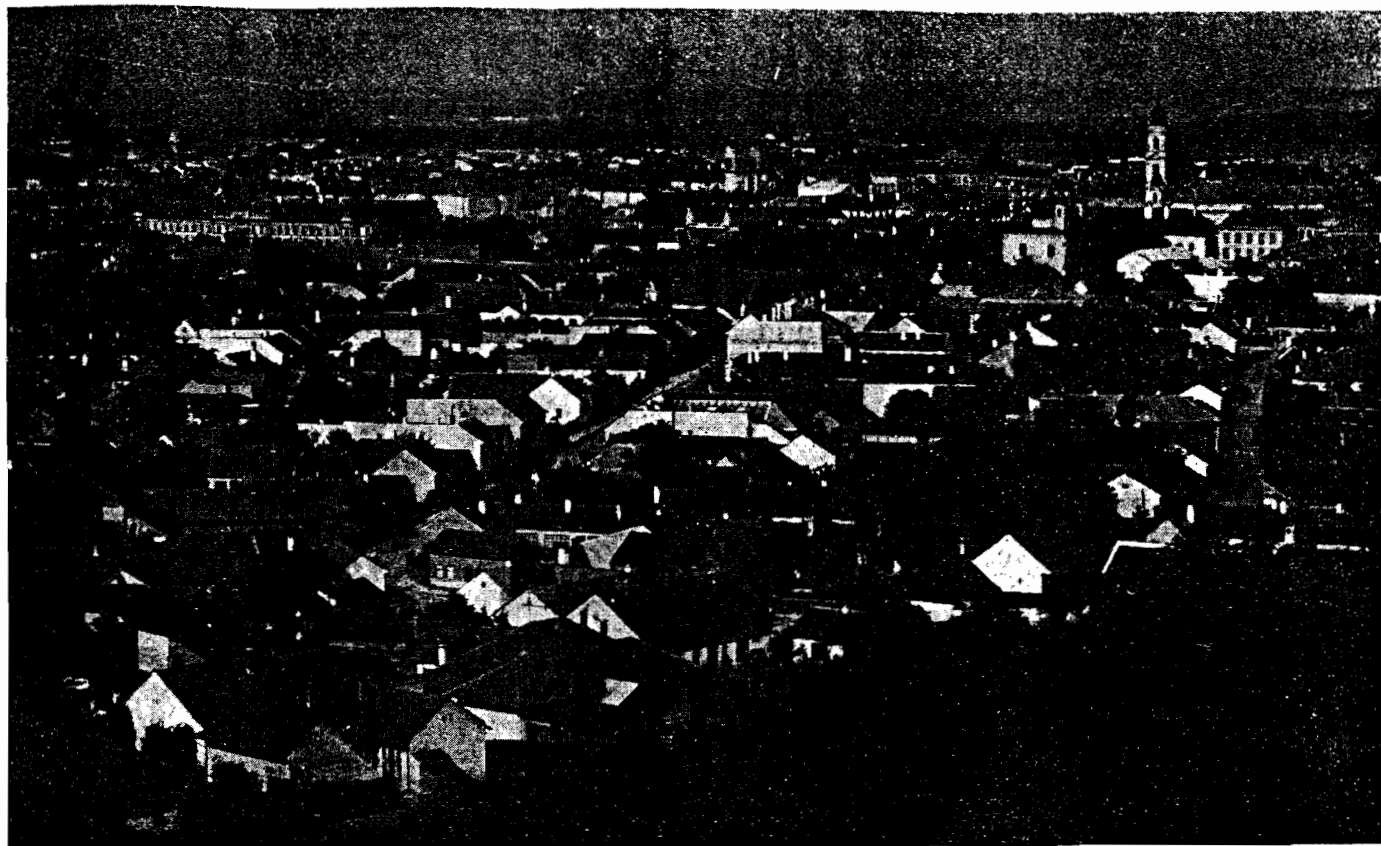
(Folytatjuk.)

Hibákból is lehet tanulni.

Lapunk ezévi 5. számában pályázatot hirdettünk a csendőrségi szolgálatban előfordult tanulságos hibák leírására. Pályázatunk eredményét a mult számunkban közöltük. A beérkezett 27 pályamunka közül a tíz legjobbat közreadjuk. E legsikerültebb pályamunkák beküldői: *Batár Antal* alhadnagy (Budapest), *Bérczes János* őrmester (Szajol), *Farkas János II.* tiszthelyettes (Kaposvár), *Füleki József* alhadnagy (Toponár), *Keszei Miklós* csendőr (Devecser), *Kürti Gergely* tiszthelyettes (Budapest), *Majoros Imre* őrmester (Csömör), *Németh Pál I.* tiszthelyettes (Pápa), *Zrinyi József* őrmester (Marcali), *Zudor János* tiszthelyettes (Bucsatelep).

A pályázatok nagyrészt a nyomozásra vonatkozó általános rendelkezések figyelmen kívül hagyását, a fogolyszökötés, házkutatás stb. egészen elemi, kirívó hibáit tárgyalják. Mégis elismerést érdemel minden pályázó, mert ezek a bajtársaink legyőzték magukban a saját hiba ösztönös takargatását. Ezt az érdemüket hangsúlyozottan tárjuk olvasóink elé, mert a legszebb férfierény az őszinteség, nyíltság. Aki a hibát nyíltan vállalja, annak feltétlenül vannak érdemei is, a hibáknál bizonyára sokkal nagyobb számban és súlyban. De ha különösebb érdemeik talán nem volnának is, maga a nyíltság megadja az értéküket. Mert ki legyen egész férfi, ha a csendőr sem? Azt viszont ki merné állítani, hogy a csendőrség sokezernyi nyomozásából csak 10 rövid használható pályázatra való hibát lehet kiválogatni?

Érdemes ezen elgondolkodni s a tanulságot levonni. A legnagyobb hadvezérek, államférfiak, tudósok sem voltak mentek a hibáktól és baklövésektől, de igazi nagyságukat rendre azzal is beigazolják, hogy szinte kivétel nélkül nyíltan feltárják emlékirataikban életük hibáit, balfogásait. Ettől a maguk különleges értéke egyáltalában nem kisebbedik, emberi értékük azonban megnövekszik. Arra viszont már számtalan ember ráfizetett, hogy a hibáit nemcsak mások, de még önmaga előtt is takargatta és szépítgette s

Amit vissza kell szerezniünk: Nagyvárád.

(Erdélyi felv.)

így az okulás, fejlődés elől önmaga vágta el az utat maga előtt. Az ilyen takargatás megy ideig-óráig, de egyszer kattan a dolog s aztán többé nincs hitel.

Első tanulsága tehát ennek a pályázatnak az, hogy a hibabeismerésben még mindig nem vagyunk önmagunkhoz és bajtársainkhoz, előjáróinkhoz eléggé őszinték, különben özőnével kaptuk volna a nyomozási hibák tömegét és sokat tanulhattunk volna azokból. Talán még többet, mint a sikeres nyomozások leírásaiából.

Másik tanulság: a pályázatok többnyire egészen kezdetleges nyomozási hibákról számolnak be s elég távol vannak még attól, hogy a nyomozás lényegébe, részleteibe és finomságaiba, mondhatnók: művészetébe tudnának bele-nyúlni. Mindössze egy-két pályázat akad, amelyik a nyomozásnak erre a nehezebb, mélyebb szántó területére is elmerészkedik. A nyomozás terén tehát még sok a tanulnivalónk, mert azzal nincs elintézve a dolog, hogy most már nyomozó alosztályaink vannak. A helyi jellegű nyomozásokat, vagyis a nyomozások zömét ma is az őrsöknek kell végezniük s a csendőrség szervezete másként nem képzelhető el, mint hogy ez így is marad. Akármilyen tökéletesen végzik a nyomozó alosztályok a kiemelkedő bűnesetek nyomozását, ezzel a csendőrség általános nyomozótevékenysége nincs kimerítve. Nekünk nemcsak a kiemelkedő, de az átlagos nyomozások tömegét is tökéletesen kell elvégeznünk s az őrsökről minden tekintetben megbízható és használható feljelentéseket kell küldelnünk. Ez a csendőrség fő értékmérője s mindenkor ez is marad. A nyomozó alosztályoknak ezen felül is bőven kijut a különleges feladatokból, amelyek már csak az átlagos csendőri nyomozó teljesítményre vannak hivatva a koronát feltenni: biztosítani a csendőrséget abban az irányban is, hogy a legkényesebb és legbonyolultabb, a

legteljesebb szellemi és technikai felkészültséget igénylő nyomozási feladatok megoldásáért sem kell a szomszédba mennünk.

Mindezekből következik, hogy az őrsök nyomozókiképzése az egyik legkomolyabb feladatunk. Az alább közölt pályázatokban szó esik többek között például a daktiloszkópiáról is. Képtelen hibák történnek még ennek a régésrégen ismert nyomozóeszköznek a használata terén is. Ebből következtethetünk a többire. A járőrvezetői tanfolyamokban azonban rendszeresen és szélesvonalúan folyik a nyomozás-oktatás, szakirodalmunk is kezd ezen a téren mind nagyobb arányokat ölteni s így bízhatunk benne, hogy felsőbbbségünk ezirányú gondoskodásának eredményhullámai most már elgyűrűznek egészen az őrsökig s a járőrök nyomozó tevékenységéig is.

Nem azt mondjuk, hogy a csendőr nem tud nyomozni. Tud. De sokan inkább csak a maguk józan eszével, a maguk-gyűjtötte tapasztalataival. A nyomozás tudományának színvonala azonban ezen a fokon már régen túljutott. Józan ésszel csak gondolkodni lehet s bár kétségtelen, hogy ez az alap, de egymagában nem elegendő a nyomozáshoz, mert annak ma már konkrét ismeretköre van. Ezeket az ismereteket meg kell tanulni s mert az anyag széleskörű és sokirányú, sokat kell addig dolgozni, amíg azt mondhatjuk, hogy valóban — megtanultuk.

De térjünk vissza a pályázatokra, a nyomozás általános ügyéről úgyis szó fog még esni ezeken a hasábokon. A pályamunka anyagát egybefogtuk és tárgykör szerint csoport-

KI TUDJA?

Milyen stílusban épült az új országház és ki építette?

tositva közöljük, függetlenül attól, hogy melyik adatot ki küldötte be.

I.

A pályázó felhívja figyelmünket a járőrtárs szerepére a nyomozásban. Természetes, hogy fiatal csendőr ezen a téren is gyengébb és tapasztalatlanabb, ha tehát a járőrvezetője nem tartja kézben, egy-egy meg gondolatlan közbeszólásával, kérdésével, vagy akár mozdulatával is éppen a nyomozás sorsdöntő pillanatát ronthatja el. Elragadja a buzgóság, hiúság avagy a tudákosság és ezzel rombadöntheti a járőrvezetőnek egyébként jól irányított és helyesen átgondolt munkáját. Ezzel nem azt akarja a pályázó sem mondani, hogy a másodcsendőrt zárjuk ki a nyomozási tevékenységből. Dehogyan. Sokszor bizony a legügyesebb nyomozónak is jól fog, ha van kivel megosztani a gondolatait, kétségeit s a mások véleményével ellenőrizheti a maga okoskodásának a helyességét. Elv legyen azonban, hogy a járőrtárs csak akkor beszéljen, ha a járőrvezetője kérdezi s csak azt tegye, amit a járőrvezetője parancsol, vagy amivel a járőrvezetője megbízza. Így aztán nem történhetik váratlan hiba.

De felhívja a figyelmet a pályázó arra is, hogy ne eszenek a járőrvezetők a másik végletbe sem. Vannak idősebb csendőrök, akik meg vannak róla győződve, hogy rendfokozatuk és szolgálati éveiknek a száma egymagában kinyomoz mindent. Ezek mereven elzárkóznak attól, hogy a fiatalabbakat egyáltalában szóhoz engedjék s ennek aztán sokszor az eredmény adja meg az árát. Legjobb tehát itt is a középút.

Rámutat aztán a pályázó, hogy az efféle öreg csendőrök, akik érzik a nyomozásban való gyengeségüket, úgy félnek a nyomozásoktól, mint ördög a tömjéntől. Ha csak lehet, elkerülik. Főtevékenységük az őrzéstartás szabályszerű leportyázása, no meg a vezénylési pótdíj gyűjtögetése. Ez már elevenbeugró hiba. Ha nyomozni való akad, feltétlenül hozzá kell fogni, legfeljebb befejezi más, ha a kezdeményezőnek nem sikerül. Ez még mindig becsületesebb és a szolgálat érdekeinek megfelelőbb eljárás, mint a nyomozások kerülése. Az ilyen őrskörletben hamarosan jelentkeznek a bajok, ezért az őrsparancsnokok dolga, hogy a járőrvezetőiket ebben a tekintetben is megismerjék és minden módon ellenőrizzék.

II.

Betörés történt egy takarékpénztárba, a betörők fél-százezer pengőt elvittek, de a fűrókészüléküket otthagyták. A fűrógép fényes felülete tele volt ujjnyommal, mégsem lehetett hasznukat venni. A nyomozó alosztály helyszínelői már biztosra vették a sikert, mert valószínűnek látszott, hogy a betörőknek nem ez volt az első ilyen munkájuk, tehát az Országos Bünygyi Nyilvántartó Hivatalban megtalálják a fűrógép ujjnyomatainak a mását, az egyik idősebb őrsbeli csendőr azonban ijedten vonta félre a nyomozó alosztály daktiloszkopusát és bevallotta neki, hogy az őrsről kivezényelt járőrök már összefogdostak mindent. Azzal védekezett, hogy az ujjnyomokra nem is gondoltak.

Oly mű, mely nem győz meg valamely igazságról, vagy nem igazít ki valamilyen tévedést, oly festmény, mely nem szeretteti meg a szépet s nem gyűlölteti meg a rútat, oly szellemi termék, melyben az író az olvasóval nem közli azt, a mi benne a legjobb: csak nyomorult fércmű, vagy a képzelet hiú játéka

NIZZARD.

Ehhez az esethez nincs mit hozzáfűzni, legfeljebb annyit, hogy aki életében legalább egyetlen ponyvadektívregényt is olvasott, az ujjnyomokról már van fogalma. Csak éppen csendőr akadjon olyan, akinek nincsen?

Ugyanez ismétlődött egy másik őrsön, ahol a petróleumlámpa üvegét fogdosták össze az őrs tagjai. Később aztán kiderült, hogy maguk is kísérleteztek a daktiloszkópiával, de indigóporral kerestek az üvegen ujjnyomatot, nem argentoráttal, ahogy kellett volna s ezzel természetesen mindent elrontottak. A kérdés legelemibb ismereteivel sem rendelkeztek, pedig a csendőrség már túl van az ötvenen.

Ebben a két esetben nemcsak az ujjnyomok körül történt hiba, hanem általában a helyszín megőrzésében is. Azt már megszoktuk s számolunk vele, hogy a közönség a helyszínt elrontja, de hogy ezt csendőrök csinálják, mégsem rendjén való.

III.

Egy bérest holtan találtak az istállóban. Telefonjelentés szerint halántékán seb van: gyilkosság, vagy öngyilkosság. A járőrért kocsit küldenek, a kocsis viszi magával az orvosi vizsgálat eredményét is.

Két járőr ment a helyszínre. Az orvosi megállapítások szerint a bérest álmában érthette szúrás a halántékán, valószínűleg ráspolytól.

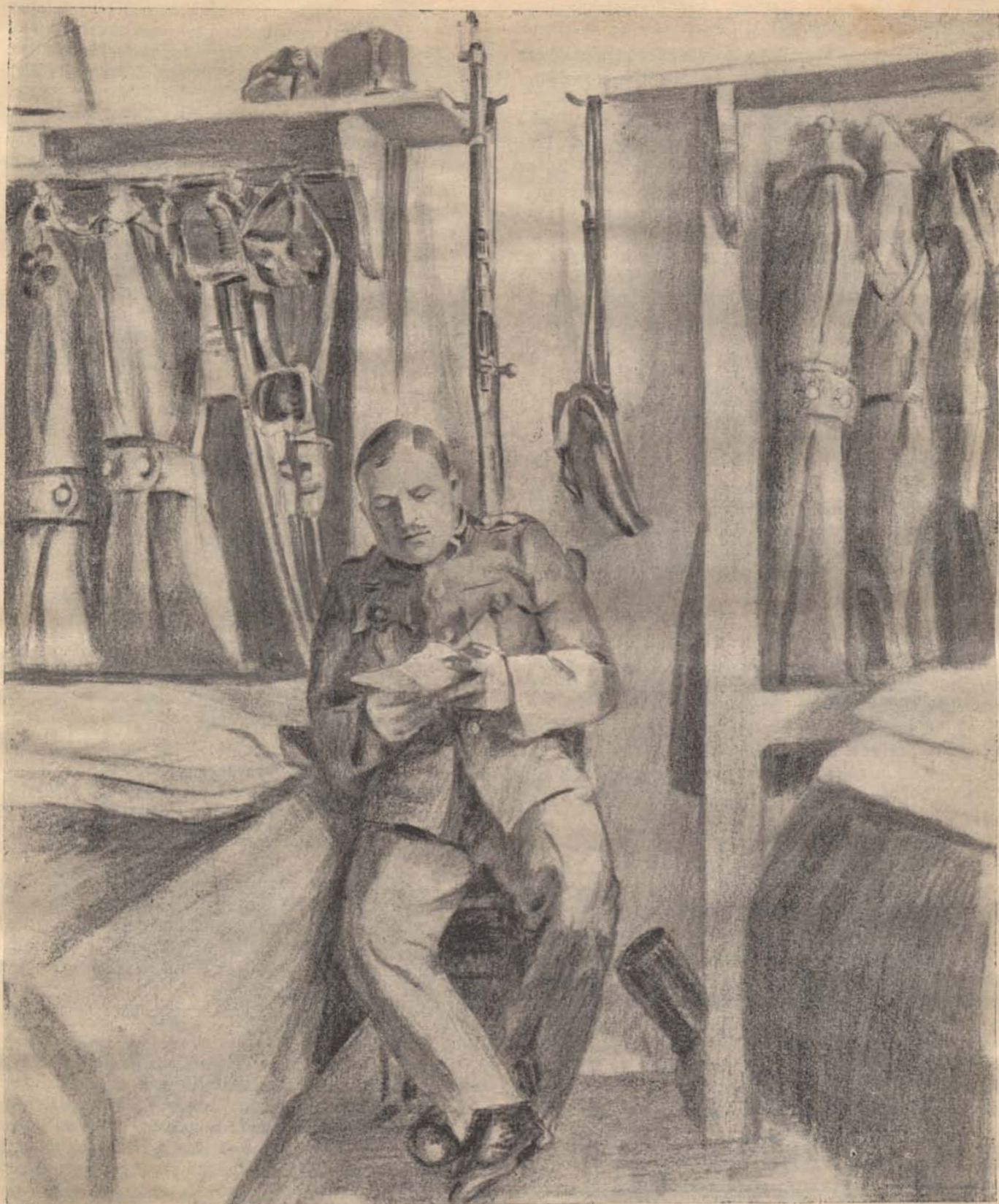
A járőr a helyszíni szemlét megejtette, de mást, amit az orvos is mondott, nem állapított meg. A járőrvezető bezárta az istállót és nyomozni kezdett. A gazda öreg volt, a felesége fiatal. Kéznél van a gyanú: viszony a béreessel s a menyecske vagy az ura aztán eltéti láb alól a bérest. A gazda és családja tehát figyelés alá került.

Hajnaltól a járőrvezető megengedte, hogy a gazda fia bemenjen az istállóba az állatokat megejteni. A másodcsendőr csak néhány perc múlva küldte utána. A másodcsendőr világosodáskor felállt a jászolra és vizsgálgatni kezdte a hullát. Félkörben a seb körül barnás foltot látott, de arra gondolva, hogy az orvos is, meg a járőrvezető is megnézték a dolgot, nem tartotta szükségesnek, hogy törődjék vele. Az ágy fölött volt az ablak s a fiatal csendőr szeme megakadt az ablakdeszkán. Véres irón és egy papírlap feküdt ott. Megnézte, ez volt ráírva: „Egy-pár sort hagyok hátra, saját fegyveremmel végeztem, a temetésemet rendesen megcsinálják János bátyámnál ott van a 31 p.”

A járőrtárs jelentette a dolgot járőrvezetőjének. Ekkor az a nézet alakult ki, hogy valószínűleg a gazda fia tette a papírlapot az ablakba az alatt, míg az istállóban egyedül volt. Ennek a fellelésnek az volt az alapja, hogy a helyszínt jó világítás mellett, nappal többen is megnézték, többek között az orvos és családtagok is s ha a papiros akkor is ott lett volna, észrevették volna. Ennyiben is maradt a dolog. A jelentés elment a bírósághoz s a helyszínt addig a járőr változatlanul őrizte.

Délután a járásbíró két orvossal megérkezett. Mivel az istálló nappal is homályos volt, az ágyat kivitette az udvarra s ott aztán megállapították, hogy a seb lövéstől ered. A hullát felemelték és megtalálták alatta a fegyvert is: egy forgópisztolyt.

A továbbiak során kétségtelenül kiderült az öngyilkosság. Kiderült az is, hogy az írót az első vizsgálatot végző orvos megtalálta az ablakban s attól lett véres, hogy vizsgálat közben a sebbe dugta, azután visszatette az ablakba. A papírlapot nem vette észre.

Egy csendes sarok...

Molnár Emil rajza.

Az első orvosi vizsgálat nyilvánvalóan felületes volt. A járőrvezetőt ez vezette félre s ez még magyarázható. Anyyira azonban nem szabad a csendőrnek még az orvosi véleményre sem rábíznia magát, hogy helyszíni szemlét a szó komoly értelmében egyáltalában ne tartson. A papírlapot nem lett volna nehéz megtalálni s az a kérdést megoldotta volna anélkül, hogy egy módos gazdaembert és a családját ilyen súlyos gyanuval kellett volna illetni.

Súlyos hiba volt továbbá az is, hogy a megtalált véres íron és papírlap fölött a járőr egyszerűen napirendre tért. Ha az volt a feltevés, hogy a gazda fia írta, ezért kellett volna a dolgot tisztázni. Vagy beigazolódott volna ez, vagy nem s az utóbbi esetben más feltevést kellett volna keresni. Ilyen lelet a nyomozásban rendkívül értékes, addig és annyi oldalról kellett volna vele foglalkozni, amíg az eredményt meghozza. Az pedig már szinte teljes közömbösség, hogy a járőrt maga a pusztá tény nem izgatta: ha a levelet tényleg a gazda fia csempészte oda, hogyan lett véres az íron? Ez egymagában érdekes nyomozás lett volna, így azonban csak a véletlen felelt a kérdésre. Mintha csak ott sem lettek volna a csendőrök: sajátmagától omlott itt össze egy könynyelműen „vélelmezett” rendkívül súlyos gyanú.

IV.

Tengerilopás. A csősz tettenérte a tolvajt, de az elfutott s futás közben fejszét hajított a csősz felé. Erre a csősz riasztólövést adott le, a tolvaj földrevágódott, majd felugrott s egy zsákot hagyva a földön, elfutott. A zsákban tengeri volt, de belül vérfolt is volt rajta s dögszag áradt belőle.

A személyleírás ráillett egy közeli cigányra, de egy cselédre is, akit nemrégiben ugyancsak tengerilopáson értek.

A nyomozás a cselédnél kezdődött. A fejszét bevitték a csendőrök a gazdához s megmondották a gazdának és feleségének, hogy mutassák meg a fejszét a cseléd 4 éves kisfiának, adjanak neki piros tojást — husvét volt — s kérdezzék meg, ráismer-e a fejszére, kié az? A kisfiú azt mondta, hogy a fejsze az övék, nyelét nemrég csinálta az uradalmi bognár s úgy egyeztek meg, hogy cserébe a Mari néjje elmegy kapálni.

A bognár nem emlékezett, hogy a fejszenyelet ő készítette volna, a cseléd pedig a családjával alibit igazolt.

A járőr most már a cigányok között kereste a tettest, mert a csendőrök arra gondoltak, hogy a kisfiú megörvendett a piros tojásnak s azért mondta, hogy övék a fejsze.

Két hét múlva a bognár beüzent az örsre, hogy most már emlékszik, a fejsze nyelét ő csinálta s az a gyanúsított cselédé. Még a fadarab is megvan, amiből kivágta. Az újra bevezetett nyomozás során a cseléd mindent beismer, sorra megmutatta, hogyan csinált nyílást a fejszével a lécek között s beszámolt a tettenérés körülményeivel is. A zsákot az uradalomból lopta s azért volt dögszaga, mert egy elhullott bivalyból húst vitt benne haza.

Az örs megtette a feljelentést, a gyanúsítottat azonban a bíróság — felmentette, mert nem volt bizonyíték. A bog-

nár ismeretlen helyre távozott, a gyanúsított pedig azzal a szokásos kifogással állott elő, hogy a beismerést a járőr bántalmazással csikarta ki belőle.

Itt magában a nyomozás irányításában hiba tulajdonképpen nem történt. A négy éves gyermek pirostojásos felismerésével szemben állott a bognár tagadó előadása és az alibi, amit csak a család igazolt ugyan, de az adott körülmények között azt is el lehetett fogadni.

A hiba később történt, amikor a bognárnak váratlanul visszatért az emlékezete s a nyomozásnak megadta a biztos alapot. A pályázó nem írta meg, hogy a lopás lejátszatása tanuk előtt történt-e, utána járt-e a járőr a bivalyhúsnak s általában azoknak a körülményeknek — tárgyi bizonyítékoknak —, amelyeknek rögzítése alátámasztotta volna a feljelentést. Mivel felmentő lett az ítélet, csak itt történhetett hiba. A járőr nem rögzítette az említett körülményeket úgy, hogy a gyanúsított későbbi tagadásával szemben is legyen majd bizonyíték. Láthatóan mindent a beismerésre és a bognár vallomására alapított a járőr s amikor ez az alap eltűnt, összeomlott maga a nyomozás eredménye, a feljelentés is.

V.

Feljelentés érkezett az örsre, hogy az egyik ház utcai szobájába valaki betört és ruhaneműt lopott. A járőr megtartotta a helyszíni szemlét s megállapította, hogy a tettes az udvarfelőli ablakot kívülről kinyitotta, bemászott a szobába, aztán a zsákmánnyal az udvaron át a gyümölcsös irányába távozott.

Megindult a tapogatózás. Az éjjeliőr annyit tudott, hogy a szóbanforgó időben a káros ablaka alatt az uradalmi kovács elhaladt. A kovácsot a járőr kikérdezte — ennél ott volt az éjjeliőr is. A kovács azt adta elő, hogy a korcsmából hazamenet a káros szomszédságában lakó özvegyasszony házába tért be, mert az asszony kancája ellés előtt állott és segíteni akart neki.

A járőrvezető megkérdezte a kovácstól, hogy meglett-e a csikó? A kovács azt felelte, hogy meg. Erre a járőrvezető nem foglalkozott tovább a kováccsal, mert előző napon hetivásár volt s az volt a nézete, hogy a lopást csakis vásároló cigányok követhették el. Ezért ebben az irányban nyomozott, de sikertelenül.

A járőrvezetőnek ekkor eszébe jutott a csikó. Csakugyan meglett-e hát? Utána nézett a dolognak s kiderült, hogy a kovács nem mondott igazat. Addig azonban volt ideje bőven a bünjeleket eltüntetni s tagadásával szemben a járőr most már tehetetlen volt. A hazugság egymagában nem alap a feljelentéshez. Csak két év múlva, egy másik bűncselekménnyel kapcsolatban ismerte be a kovács ezt a betöréses lopást is.

Itt az egyoldalú feltevés volt a hiba. Hetivásár volt, azon cigányok is megjelentek, tehát csak azok „törhettek” be. Igaz, hogy a kovács a kritikus időben a helyszín közelében járt, de igazolta magát a csikóüggyel. Azzal tévesztette el a járőr a helyes nyomot, hogy a kovácsnak ezt az állítását nem ellenőrizte. Később visszatért a helyes nyomra, de már késő volt.

VI.

Kevés dolog kell ahhoz, hogy a bölcslet boldoggá tegye, de semmiesetre sem teheti megelégedetté az ostobát. Ezért van az, hogy majdnem minden ember boldogtalan.

LA ROCHEFOUCAULD.

Szabadságon volt egy csendőr s az országos állatvásárt nézegette. Ismerőskötől értesült, hogy az örskörlete egyik községében betöréses-lopás történt, két cigányt gyanúsítá-

nak vele. Véletlenül a két cigány is ott volt a vásáron, a csendőr ismerte őket. Mikor meglátta a két cigányt, feléjük sietett s így azok is meglátták és felismerték őt. Az egyik nyomban eltűnt a tömegben, a másikat a csendőr még elérte s felszólította, hogy menjen vele. Ezzel elindult a cigánnyal, hogy megkeresse a vásárugyeleti járőrt. A cigány engedelmesskedett, de az első sűrűbb csoportosulásnál úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. A cigány ért ehhez.

A hiba ott történt, hogy a csendőr nem gondoskodott előre a járőr értesítéséről. Közben ő szemmel tarthatta volna a cigányokat.

VII.

Nem ritka eset, hogy a járőr nem győződik meg még arról sem: történt-e csakugyan bűncselekmény? Késpénznek veszi, amit az első embertől hall, megtudakolja, kire gyanakszanak s aztán ezeket előveszi és kikérdezi. Ebből áll a nyomozása. Mindent mellőz, ami a tulajdonképpeni nyomozást teszi s egyenesen nekivág a vaktában gyanúsítottak kikérdezésének. Természetes, hogy ennek se vége, se hossza. A csendőrnek semmi adat, semmi eszköz nincs a kezében, hogy ezeket a kikérdezéseket megalapozhassa és irányíthassa. Olyan is az eredmény. Végül kisül, hogy talán bűncselekmény sincsen, ha pedig van, egészen másfelé kellett volna a gyanúsítottat keresni.

Ha a járőr betartja a Szut. 392. a—d) alpontjait, akkor ebbe a hibába nem eshetik. Mielőtt a gyanúsított személyéhez eljutna, megalapozza a kikérdezést s arra törekszik kezdettől fogva, hogy a valószínű tagadással szemben is legyen bizonyíték. Ez az igazi nyomozás. Semmitérő munka viszont, amelyik mindent a vaktában gyanúsított beismerésére alapít. Lehet, hogy ezt meg is szerzi a járőr, de aztán jön a főtárgyalás, ott a szokásos kifogás — vagy talán igaza is van a gyanúsítottak —, visszavonja a beismerést s így a bíróság a csendőr feljelentésének nem veszi hasznát.

Soha se feledjük tehát, hogy a bíróságnak bizonyítékra van szüksége, nem a gyanúsítottak a járőr előtt történő beismerésére. Ha van bizonyíték, beismerés nélkül is lehet ítéletet hozni, de ha nincs bizonyíték, a beismerést csaknem kivétel nélkül visszavonják a gyanúsítottak s akkor oda a beismerés értéke.

VIII.

Gyakori hiba az őrsőkön, hogy egyes bűncselekményeket csak akkor jelentenek a nyomozó alosztálynak, mikor a hirtelenében megpróbált nyomozás eredménytelen maradt. Ilyenkor fordul elő az, hogy az őrs tagjai elrontják a helyszínt. Az őrsparancsnoknak rendszerint azonnal látnia kell, hogy szüksége van-e a nyomozók közreműködésére, vagy sem. Ha úgy látja, hogy igen, akkor tegyen azonnal jelentést s a legszükségesebb cselekményeken, valamint az alapos tájékozódáson kívül mást ne tegyen, főleg pedig a helyszínen változtatlan állapotban való megtartását biztosítsa. Ne az legyen a fontos, hogy az eredményt ki éri el, hanem, hogy eredmény legyen. A versengés bizonyos mértékben helyes és szükséges, igyekezzék mindenki minél többet és tökéletesebbet végezni, de ha féltékenység keveredik a dologba, abból csak hiba lehet. A nyomozó alosztályok közvetlen tiszti vezetés alatt állnak, ez egymagában biztosíték, hogy ezek az alakulatok nem babérokat akarnak, hanem csakis a közös ügy érdekében álló eredményeket.

Baj van az őrsőkön a látszatkiderítésekkel is. Egyáltalában az egész „kiderítési” rendszerünk hibás. Kiderítettnek voltaképpen csak azt az esetet lehetne tekinteni, amelyben jogerős bírói ítélet van. Az volna tehát a dolgok rendje,

hogy az ítéletek egy példányát az érdekelt őrsök megkapják s azokból tűnnék ki azután, hogyan állanak a kiderítetlen eseteikkel, vagy legalábbis a kir. ügyészségeknek kellene megállapítaniok és az érdekelt őrszel közölniök, hogy melyik bűncselekmény tekinthető kiderítettnek és melyik nem és miért? A mostaninál mindenestre némileg kedvezőtlenebb, de a valóságnak jobban megfelelő statisztikát kapnánk.

Jellemző eset a látszatkiderítésre a következő. Sorozatos betörés történt. A nyomozó alosztály helyes nyomra jutott, megvoltak a tárgyi bizonyítékok, megvolt a beismerés, egyszóval minden rendben volt, csak az érdekelt őrsparancsnoknak nem tetszett a dolog. Helytelennek, tévesnek tartotta a nyomozó alosztály nyomozóinak a megállapításait. Erősködött, hogy a gyanúsítottaknak semmi köze a betöréshez, mert annak tettesét egy másik gyanúsított személyében ő már régen kiderítette.

Az igazság az volt, hogy az őrsparancsnok fogott magának egy csavargót, arra néhány betörést rá lehetett kenni s egyszerűen feljelentette. Természetes, hogy amikor utána jártak a dolognak a bíróságnál, kiderült, hogy a csavargót felmentették. Tipikus „látszatkiderítés” volt ez.

Az csak természetes, hogy az előjárók a bűncselekmények kiderítését szorgalmazzák. De ha látják, hogy az őrsparancsnok s az őrs tagjai becsületesen és helyesen megtették minden tőlük telhetőt s mégis van kiderítetlen esetük, senkinek sem történik baja. Az előjárók rájönnek, melyik őrsparancsnok manipulál ezen a téren hamis adatokkal és melyik őszinte s eszerint is bírálják el őket. Hagyjuk hát a látszatkiderítéseket, mert sokat ártunk azokkal és semmit sem használunk.

IX.

Nagyon kényes és nehéz kérdés az őrsök tevékenységében az állami és társadalmi rendtörvénybe ütköző bűncselekmények nyomozása. Megvannak a rendelkezések, hogy ezen a téren mi az őrsök szerepe, néha azonban a legelélmibb kötelmeiket sem ismerik ezen a téren. Egy járőr lázító röpiratokat talált, átadta az őrsparancsnoknak. Az nem sokat törődött a dologgal s amellet nem is szerette volna, hogy körletét ilyen szempontból ne tartsák nyugodtnak: egyszerűen tűzbedobta a röpiratokat. Az ilyen őrsparancsnoknak csak az a fontos, hogy látszólag minden rendben legyen a portáján s hogy aztán mi rothad a látszat alatt, ahhoz már neki semmi köze. Rosszabb kézben őrs nem is lehet, csak az a szerencse, hogy sokáig az ilyesmit nem lehet folytatni. Rájönnek s akkor pedig az őrs hamarosan gazdát cserél.

Van őrs, ahol ezen a téren a másik tüzárba esnek. Nekirottanak az ügynek házkutatással és az általában szokásos nyomozás egyéb eszközeivel, ahelyett, hogy az ilyenkor mindig szükséges előzetes megfigyelés eszközölése végett a nyomozó alosztályhoz fordulnának. Csak súlyos tettenkapás igazolhatja az azonnali, nyílt fellépést.

A többi pályázat anyagát későbbi számainkban fogjuk ismertetni.

A hét éves háború alatt a De la Motte Fouqué nevét viselő porosz gyalogezred 1756. évi tiszti minősítvényi táblázatai az osztrákok kezébe kerültek. Erre a mintára Mária Terézia 1761-ben elrendelte, hogy ezentúl minden ezred tisztikaráról évente egy nagy füzetbe egyesítve, minősítvényi táblázatok szerkesztendők. A minősítvényi táblázat ezen első formája a következő adatokat tartalmazta: Vezeték- és keresztnév. — Kor, év, hó. — Honilletékesség. — Szolgálati idő, év, nap. — Mindig annál az ezrednél szolgált-e? — Ha másutt szolgált azelőtt, meddig és mely ezrednél? — Volt-e ütközetben, várostromban? — Hogyan viselkedett ott? — Megsebesült-e? — Kártyás, tékozló, vagy takarékos-e?

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Egy német kém feljegyzései.

Az ellenséges államok közül csak Lengyelország tartott még hosszabb ideig igényt eredeti okiratokra, de végül ők is engedtek a francia befolyásnak.

A csalók száma lassanként fogyott, néhány ellen eljárást indítottak, mások pedig visszavonultak a veszedelmessé vált, kenyérkeresettől, egyrészük pedig Brüsszelbe költözött és ott folytatta a működését. A híressé vált „Utrechti okirat” igazágtalanul jutott a névéhez, mert a brüsszeli „üzem” készítménye volt. Kedvező politikai körülmények megkönnyítették a hamisítvány előállítását. A hamisított okirat tartalma megfelelt a valóságnak, beavatott körök már évek előtt tudtak róla. Hivatalból természetesen megcáfolták. A hamisítók olyan okiratot állítottak elő, amelynek tartalma fedte a tényeket és ezt jó áron eladták Hollandiának. Azután módott kellett találni arra, hogy meg nem engedett módon nyilvánosságra hozzák az okiratot és a belga kormányt így rákényszerítsék, hogy színt valljon. Az ügy eredménye közismert. Az okirat formailag hamisítva volt, tartalma azonban megfelelt a valóságnak. Németországban élő, ismert személyiségek elárulhatnák, ki adta a brüsszeli hamisítóknak az eredeti adatokat.

Közismert a „Sinowjew-levél” is. Ez okozta, hogy annakidején hirtelen megszakadt a szovjetország—angol összeköttetés. Ez a bonyodalom is a hamis okmányok korszakának eredménye.

A hamisítók azonban nem haltak ki végleg, csak más téren működnek, a kevésbé ügyeseket pedig kizárták körükből. Hadseregekre vonatkozó ügyekben már nem hamisíthatnak ugyan, de annál nagyobb buzgalommal foglalkoznak propagandával. Különböző országok szolgálatában állanak és főleg szovjetország ellen dolgoznak. Talán sikerül a következő háborúig felszínen maradniuk, akkor valószínűleg megint nagyobb tér nyílik a működésük számára.

A hírszerző szolgálatból igen sokan léptek át a hamisítások terére. Magas intelligenciájú, nagyműveltségű emberek foglalkoztak 1924 óta bankjegyek hamisításával. Mindenki tudja, milyen nehéz jól hamisított papírpénzt előállítani; nagy művészet, évek során át úgy készíteni, hogy ne lehessen az eredetitől megkülönböztetni. Társadalmunk vezetőembereiből alakult a hamisítók nagyrésze, akik a bankópapírt külföldön szereztek be hamis angol fontok és amerikai dollárok számára.

A volt kémelek előkelőbbik csoportja nem foglalkozott a hamisítás kivitelezésével; üzleteiknek mindig olyan látszatot kellett kelteni, mintha megengedett dologról lenne szó, előkészületeiket úgy tették meg, hogy felfedezés esetén csak egy bűnbakot lehetett felelős-

ségre vonni, de azt meg kellő időben megszöktették, a többi bűnrészes pedig tudatlanságával, félrevezettségével védekezett.

Tipikus eset a portugál 500 escudós bankjegy hamisítása. Milliókat állítottak elő Londonban. Valamennyi jó pénz volt, — csak a megrendelés volt hamis. Ez az ügy is 1925-ben történt.

Azok az urak, akiknek Délamerikával és Hamburggal kötött üzletei a háború kitörésével egyszerre megszűntek, kémkedéssel iparkodtak biztosítani megélhetésüket. Ennek a foglalkozásnak is véget vetett azonban az 1918-ik esztendő. Pénzszűke állt be mindenfelé. Gyors elhatározással Németországba utaztak és olyan élénk részt vettek a leépítésben, hogy rövidesen megint milliomosok lettek.

Üzleteikről ma még nem beszélhetek a nagy nyilvánosság előtt.

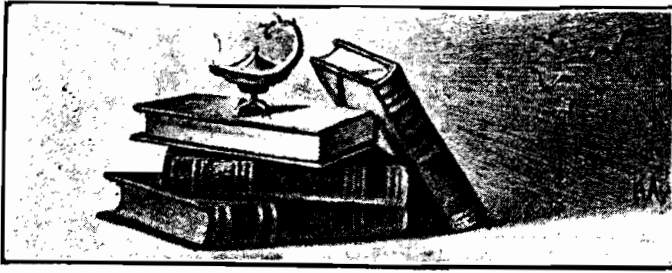
Egyik nagynevű német miniszter halála után az „előkelő társaság” utolsó tagja szökésszerűen menekült éjnek idején az országból és működési terét egyik szomszéd országba helyezte. Bankbetétjét már jóval előbb odaautaltatta. Közvetlenül azután kezdtek meg a fentemlített portugál ügy előmunkálatait. A portugál követ jó barátságban volt ezekkel az „urakkal”, akik a következő tervet eszelték ki:

A portugál kormány a bankjegyeit állandóan egy londoni nyomdában nyomatta. A rendeléshez mindig külön mintát mellékeltek, a rendelőlevélén rajta volt az állam pecsétje, valamint több miniszter és magasabb rangú pénzügyi tisztviselő aláírása. A pecsét és az aláírások természetesen sohasem változtak. A névsort külön papírra írták és a levélhez ragasztották. A hat vagy hét csaló közt egy magasrangú pénzügyminisztériumi tisztviselő is szerepelt. Ő szerezte meg a megrendelőlevél fogalmazványát, amelyet eredeti papírra másoltak le. „Ötszáz Escudos”-okat rendeltek. A régi megrendelő levélről eltávolították a pecsétet és aláírásokkal ellátott mellékletet, ráragasztották az új rendelőiratra és készen volt az eredeti okmány. Lissabonból küldöttség indult Londonba a megrendeléssel. A küldöttségben résztvevők neveit előre közölték állami hamisítványon a nyomdával. Az urak átadták Londonban az okmányt és abban állapodtak meg, hogy a nyomda lepecsételt bőröndökben a portugál követségre szállítja a bankjegyeket. Természetesen az illető követ is részt vett az ügyben, ő vállalta a bőröndök Lissabonba szállítását.

Minden nagy elővigyázatossággal volt előkészítve. A nyomda elkészítette a bankjegyeket és megállapodás szerint a követségre küldte. A csalók egyrésze a követségről elvitte a bőröndöket és mint diplomáciai csomagot Hágába szállította. Itt osztották fel maguk közt a zsákmányt. A bankjegyek forgalomba hozatalát Párison át intézték. Az „urak” természetesen megint fülig úsztak pénzben.

A hamisítás csak sokkal később derült ki. Mikor a bankjegyek visszakerültek a lissaboni nemzeti bankba, akkor vették észre, hogy egy előbbi sorozat jelével és számaival vannak ellátva. Akit sikerült elfogni, azok még most sem szabadultak ki a fogságból, nagy részük azonban külföldön éli világát.

A hamisítási technika ma a csúcspontjára jutott. A kémszerterén, úgy az okmányok, mint a hírek valódiságának elbírálásához hosszú évek tapasztalata, széles látókör és éles szem szükséges. Csak szakemberek képesek kiválogatni a felhalmozott nagy anyagból az igazán értékeset.

CSENDŐR LEKSZIKON.

45. kérdés. *Felhívhatja-e a vizsgálóbíró az örsöt az általa elrendelt bűnügyi zárlat foganatosítására? Mi a bűnügyi zárlat célja és lényege?*

Válasz. Ha valakit büntett vagy vétség nyomatókos gyanúja terhel s ahhoz sem fér kétség, hogy kártalanítással tartozik a sértettnek, a valószínű károsszeg erejéig ingó vagydonára bűnügyi zárlatot lehet elrendelni. Az elrendelésnek azonban az is feltétele, hogy a büntett vagy vétség gyanúja alatt álló egyén magatartása miatt tartani kell a kártalanítás megghiúsításától.

A bűnügyi zárlatot magánjogi igénye biztosítása végett rendszerint a sértett kérelmezi; az ő kérelmére rendeli el a vizsgálóbíró vagy sürgős esetekben esetleg a rendőri hatóság. Hivatalból is el lehet a bűnügyi zárlatot rendelni. Ezt olyankor szokták megtenni, amikor a jogban járatlan fél majdnem bizonyosan elesnék a gyanúsított birtokában és tulajdonában lévő értékes ingósaftól, mint kára kielégítésére szolgáló egyetlen alaptól, ha ezt az ingósaftot bűnjel gyanánt lefoglalni nem lehet.

A bűnügyi zárlat ideiglenes biztosító intézkedés a magánjogi kielégítés alapjának rosszhiszemű elvonása ellen, de zálogot még nem jelent a sértett számára, zálogjogi hatálya csak a bűnügyi biztosító végrehajtásnak van, amelyet a gyanúsított ingatlan vagydonára is el lehet rendelni. A bűnügyi zárlatot fel kell oldani, ha 30 napon belül nem kértek bűnügyi biztosító végrehajtást.

A bűnügyi zárlat foganatosításáról jegyzőkönyvet kell felvenni, a zárlat alá vett ingósaftokat pontosan össze kell írni, értéküket is meg kell állapítani s e végből egy vagy több becsűst is kell alkalmazni, ha szükséges. A bűnügyi zárlat foganatosítójának általában a végrehajtási eljárás törvényes szabályaihoz is kell értenie.

Láthatjuk tehát, hogy a bűnügyi zárlat foganatosítása olyan feladatot róna a csendőrré, amelyben egyrészt kellő gyakorlati és jártassága nincs, másrészt olyan alakszerűségek megtartását követeli tőle, amilyen alakszerűségekre a csendőr nincs feljogosítva. A Szut. ugyanis, amikor a csendőr eljárásáról szóló hivatalos iratok elkészítését szabályozza, jegyzőkönyv felvételéről nemcsak hogy nem intézkedik, de azt bizonyos esetekben (298. pont) kifejezetten meg is tiltja. Ha a Szut. bárminő esetben is megengedné csendőri jegyzőkönyvek készítését, ezt szabályozta volna; abból tehát, hogy ilyen szabályok a Szut.-ban nincsenek, az következik, hogy a csendőrt bűnügyi zárlat foganatosításával megbízni nem lehet, mert nincs olyan szolgálati szabály, amely ilyen eljárásra őt feljogosítaná.

Hogy azonban a csendőrnél nincs jogában bűnügyi zárlatot foganatosítani és nem kötelessége erre irányuló felhívást végrehajtani, világosan kiderül a bűnvádi perrendtartásból, amelynek 492. §-a a bűnügyi zárlat foganatosításáról intézkedvén, azt mondja ki, hogy a lefoglalásra, házkutatásra és személymotosásra vonatkozó rendelkezések az irányadók s megjelöli a törvénynek erre vonatkozó §-ait, csak egy §-ra nem hivatkozik, a Bp. 180. §-ára, amely feljogosítja a vizsgálóbírót (járásbíroságot), hogy az általuk elrendelt lefoglalást, házkutatást vagy személymotoszást a rendőri közegekkel is foganatosíthatják. Nincs joga tehát a vizsgálóbírónak a bűnügyi zárlatot csendőrről (a Bp. szerint rendőri közeggel) foganatosíttatni.

46. kérdés. *Csekélyebb kárral járó betöréses lopással gyanúsított egyént el kell-e fogni, ha állandó lakása és rendes foglalkozása van? Különösen el kell-e fogni akkor, ha szökést kísérel meg s mint ilyen, meg kell-e bilincselni?*

Válasz. Ha a gyanúsított hasonló cselekmény miatt legálább kétszer nem volt büntetve, illetve ha volt, az utolsó büntetés kiállása óta 10 év már eltelt, a cselekmény bünte-

tése 5 évi börtönig terjedhet. Elfogására tehát a Szut. pusztán a bűncselekmény gyanúja miatt jogalapot nem ad.

A Szut. 312. D. 22. pontja alapján azonban el kell fogni azt, aki a csendőrség őrzetéből megszökött. A szökés eredménytelen megkísérlőjére tehát a Szut.-nak ez a rendelkezése nem vonatkozik, bár a Szut.-nak ez a pontja nyilván olyan esetre vonatkozik, amikor nem azon van a hangsúly, hogy az illető gyanúsítható-e bűncselekménnyel vagy sem, hanem azon, hogy a csendőrség őrzetében van. Ellenben világosan rendelkezik a kérdésben feltett esetről a Szut. 312. A. 7. pontja, amideő kimondja, hogy el kell fogni azt a bűntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség miatt gyanúsított egyént, aki megszökött, elrejtőzött vagy szökésre előkészületet tett.

Gyakori jelenség, hogy a büntetlen előéletű s életében egyszer megbotlott egyén, ha a csendőrségi nyomozás megindul, elveszti fejét s félelmében elrejtőzik vagy nekiindul a határnak, mintha világgá akarna menni. Ilyen eseteket nem kell túlszigorúan venni, mert az illető rendszerint ügyis megmondja magát és lakhelyére visszatér. Egyénileg kell tehát az ilyen eseteket a csendőrnél megbírálni s csak akkor fogja el az illetőt, ha szökését vagy szökése megkísérlését komolyan tartja vagy ha a nyomozás érdekében ezt elengedhetetlenül szükségesnek tartja. Ilyen esetben azt hisszük, sokszor elegendő a járőrnek a hozzátartozókhoz intézett komoly s egyúttal megnyugtató figyelmeztetése, hogy az elrejtőzött gyanúsítottnak az örsön való jelentkezése meghatározott időn belül nem veszélyezteti az illető személyes szabadságát. Ha azonban a járőr a szökést az egyéni viszonyok mérlegelése nyomán komoly és az igazságszolgáltatás érdekében veszélyeztető cselekménynek tartja, a Szut. idézett pontja alapján az elfogás megfelelő feltételei megvannak. Bilincset ilyenkor a Szut. 323. pontja értelmében csak akkor kell alkalmazni, ha az elfogott egyén újabb szökésétől kell tartani vagy oly feldúlt lelkiállapotba került, hogy saját magának vagy másnak testi biztonságát veszélyezteti.

47. kérdés. *A 72.086. F. M. 1895. sz. rendelet szabályozza a vadőr fegyverviselő és fegyverhasználati jogát. Irányadó-nak veheti-e ezt a rendeletet a csendőr annyiban, hogy minden oly esetben, amelyben a vadőr fegyvert használhat, ő is fel van jogosítva fegyverhasználatra?*

Válasz. A csendőr fegyverhasználati jogát és kötelességét a Szut. 49. §-a (330—333. p.) szabályozza. Ez irányadó a csendőrré és semmi más. A csendőrségi fegyverhasználat és más közbiztonsági szervek fegyverhasználati közt egyébként nagy különbség van: míg egyéb közbiztonsági szervek (péld. maga a m. kir. államrendőrség is az 1932:XIII. t.c. értelmében) fegyverhasználat jogosultságával vannak felruházva, addig a m. kir. csendőrség fegyverhasználati általában szolgálati kötelesség. Szó sem lehet arról, hogy a csendőrré a fegyverhasználat kérdésében nehezedő felelősséget más szabályok szerint ítéljék meg, mint amelyek a Szut.-ban foglaltnak.

48. kérdés. *Március 15-én, mint nemzeti ünnepen, végzető-e nyilvános mezei munka?*

Válasz. Az 1927:XXXI. t.c. március 15-ikét nemzeti ünnepé nyilvánította. Ennek gyakorlati következménye az, hogy az ország egész területén ezt a napot méltó módon meg kell ünnepelni, azonban olyan jogszabály nincs, amelynek értelmében ez az ünnep munkaszünettel lenne kapcsolatos vagy tilos lenne olyan munkálatok végzése, amelyek a másik nemzeti ünnepen, Szent István király napján tilosak. Az állami és más közhivatalokban olyan ügyviteli rendelkezések vannak érvényben, amelyek munkaszünetet rendelnek el erre a napra. Az iskolákban ez a nap hasonlóan szünetnap, ünnepség rendezésével kapcsolatban.

49. kérdés. *Egy körvadászaton az egyik vadász, mikor a körből kitörni akoró nyúlra lövést tesz, az egyik hajtót megsebesíti. A hajtóba néhány serét tévedt s rajta 8 napon belül gyógyuló testi sérülést okozott. Mily bűncselekményről van szó?*

Válasz. A Btk. 310. §-a csak a gondatlanság által okozott súlyos testisértést bünteti, a könnyű testisértést nem. Ily körülmények közt a vadász csak a magánjog általános szabályai alapján tartozik a hajtónak kártalanítással, amit a polgári bíróság bírál el.

50. kérdés. *Egy ipari részvénytársaság kályhagyárában oly károkkért, amelyeket egyes munkások munkaközben véletlenül okoznak (cserepmázolás eltávolítása, forró cserep elejtése, stb.), valamennyi munkásra kártalanító kötelezett-*

séget rónak rendbírság alakjában s ezt a rendbírságot az egyesekre elosztva, munkabéruikból levonják. Jogosult-e erre a gyárvezetőség s ha nem, oly szabálytalanságról van-e szó, amely törvény által tiltott cselekmény?

Válasz. Az ipari munkaviszonyra az ipartörvény (1884: XVII. t.-c.) rendelkezései irányadók. A törvény azonban szűkszavú és hiányos, részleteket nem tartalmaz. Általános szabály, hogy a munkaviszony feltételeit az érdekelt felek (a munkás és a munkaadó) a munkaszerződésben szabadon határozzák meg. Ez a szabály az ipari szabadság elvéből folyik s a fennálló, a felek szerződő szabadságát korlátozó rendelkezések általában a gazdaságilag gyengébb fél, vagyis a munkás (alkalmazott) védelmét szolgálják, tehát a rájuk nézve hátrányos megállapodások érvényességét kizárja.

Gyári munkásoknál a munkaszerződés kiegészítő része a munkarend. A gyári munkások alkalmazása ugyanis általában a munkarendre utalással történik. A munkarendet köteles a gyáros a műhelyekben kifüggeszteni. A munkarend nem tartalmazhat olyasmit, ami ellenkezik a törvénnyel; ennek igazolására az iparhatóság láttamozása szolgál. Ebben a munkarendbe fel kell venni többek közt a dolgozó személyzet osztályozására és foglalkoztatására, a munkaidő tartamára, a leszámlálás idejére és a munkabér kifizetésére vonatkozó, tovább a munkarend áthágóira kiszabható pénzbírságokra vonatkozó határozmányokat. Nagyobb vállalatoknál szokásban van külön szolgálati szabályzat is. Ez szintén kiegészítő része a munkaszerződésnek, feltéve, hogy ennek alkalmazását a munkaszerződésben kifejezetten kikötötték.

A munkaszerződés értelmében a munkás kötelessége elsősorban a vállalt munka elvégzése. A munkakötelesség megsértésének számít a munka nyílt megtagadása is, az ún. amerikázás és szabotálás (rongálás) is, általában minden oly magatartás, amely az üzem rendes menetét bénítja.

A munkaadó fő kötelessége a bér fizetése. Ha a szerződésben kikötött munkabér összege vitássá válik, a bér összegét a bíróság állapítja meg.

Az ipartörvény a gyári munkások bérére vonatkozólag azt a közelebbi szabályt tartalmazza, hogy a gyáros munkásainak bérét készpénzben s ha másként nem egyezkedtek, hetenkint köteles fizetni. Le szabad vonni a bérből a bérfizetés alkalmával a neki természetben adott szolgáltatások ellenértékét (lakás, tűzifa, élelem, orvosság stb.), a kereseti adót, társadalmi biztosító járulékat. A munkaadó alkalmazottjával szemben testi fenytéket nem alkalmazhat, fegyelmi joga azonban van, nevezetesen a munkarend megszegése esetén a munkarendben meghatározott pénzbírságokat kiszabhatja és behajthatja.

A kérdés szerint fennforgó esetben tehát a munkarend határozmányai szerint kell megítélni a gyáros eljárását. Ha a rendbírság a kifüggesztett munkarend határozmányain alapszik, az eljárás nem kifogásolható, hiszen a munkás előre tudta, mily feltételekhez köti alkalmaztatását. Ha azonban a gyáros eljárása a munkarenddel ellentétes, az ipartörvény 157. §-ának b) pontjába ütköző kihágást követte el, mert szabályellenes eljárásával a munkásokat károsította. Nézetünk szerint a leírt eljárást a hatóságilag láttamozott munkarenddel aligha lehet összeegyeztetni, mert a magánjog általános szabályaiba ütközik, hogy valakit olyan kárért tegyen felelőssé, amelyet ő nem okozott. Ha a munkarend szövege homályos s annak alapján a kérdés világosan el nem dönthető, a gyárost már csak azért is fel kell jelenteni közgazgatási hatóságnál (főszolgabírónál), hogy a lefolytatandó kihágási eljárás során egyszersmindenkora világosság derüljön a munkás és munkaadó viszonyát megborító kérdésre.

51. kérdés. A járőr kihágás észlelése miatt bemegy a gyanúsított udvarára és személyi adatainak közlésére hívja őt fel. A gyanúsított válasz helyett ily szavakat mond: „Piszkos, mocskos gazemberek!” Elfogható-e a gyanúsított a Szut. 312. D. 24. pontja alapján?

Válasz. A Szut. idézett pontja szerint el kell fogni azt, aki a szolgálatot teljesítő csendőrt durván szidalmazza vagy lealázó módon sértgeti. A gyanúsított kijelentései a durva szidalom és a lealázó sértetetés fogalmát kimerítik s így az elfogásnak akadályja nincsen.

Megjegyezzük, hogy a gyanúsított az 1914: XLI. t.-c. 2. §-ába ütköző, a 4. §. 2. bek. szerint minősülő, a 8. §. 3. pontja szerint felhatalmazásra hivatalból üldözendő becsületsértés vétségét is elkövette. A felhatalmazást a m. kir. belügyminiszter adja meg az illetékes kir. ügyészségnek.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Magzatelhajtás kiderítése.

Írta: SZABOLCS (BADICS) LAJOS tiszthelyettes (Szeged).

A kiszombori őrs 1932 január 4-én, 14 órakor a szegedi nyomozó alosztálynak távbeszélőn jelentette, hogy Kerekes Simonné* Kiszomboron aznap 8 órakor gyanús elvetelés következtében meghalt.

Az alosztályparancsnokság az őrs támogatására engem vezényelt ki.

Az őrsre történt megérkezésem után Páncz István tiszthelyettes, őrsparancsnok a gyanús elhalálozás körülményeit és az eddig elért eredményt a következőkben közölte velem:

Kerekes Simonné, 26 éves, férjes, 1 gyermek anyja 1931 december 24-én ferencszállási lakásáról azzal jött Kiszomborban lakó anyjához, özvegy Magos Gyulánéhoz, hogy a karácsonyi és újévi ünnepeket ott tölti. December 28-án a délelőtti órákban, midőn a kamrapadláson lévő galambokat etette, a létráról — mintegy 2½ méter magasságból — leesett és úgy megütötte magát, hogy vérzése azonnal elindult és körülbelül fél óráig eszméletlenül feküdt a földön. A vérzés és az ütődés következtében fellépett görcsös hasfájdalmi annyira fokozódtak, hogy másnap, 29-én orvost kellett hívni hozzá. Attól kezdve állandó orvosi kezelés alatt állt ugyan, de december 30-án 3—4 hónapos magzatát elvetélte és 1932 január 4-én 3 órakor meghalt.

Az őrs az esetről a szegedi kir. ügyészségnek jelentést tett és az ügyészség a bizottság kiszállását s a hulla felboncolását 1932 január 5-én, 9 órára el is rendelte.

1932 január 5-én az őrs járőrrel a helyszínelést meg-ejtettük.

Az 5 méter hosszú és 3 méter széles kamraépület az udvart a kertől elválasztó 2 méter magas léckerítés vonalában áll úgy, hogy a kamra egyik hosszfa a kerítés meghosszabbításában fekszik, az épület maga pedig az udvarba terjed. A padlásfeljáró-ajtó az épület tűzfalában 2 méter 50 cm magasságban nyílik és csupán az udvarból odatámasztott létrával lehet megközelíteni. A tűzfalnak kert felé eső sarka a kerítéssel derékszöveget zár be. Ez a kerítés és a tűzfal alkotta derékszögsarok képezte a szűkebb helyszínt. Az udvar talaja 15—20 cm mélyen már hetek óta kökeményre volt fagyva, a kamra és a kerítés előtt pedig tisztára fel volt seprve. A kamra és kerítés ellenkező oldalán (a kertben) a talajt már hetek óta 10—15 cm hóréteg borította, melynek felszíne a helyszín mellett teljesen sértetlen volt.

Helyszínelés közben az elhalt férjével és anyjával a leesés körülményeit elmondattam, a létrát, melyről néhai állítólag leesett, visszaállítottam a helyére és így a helyszínt — amennyire lehetséges volt —, helyreállíthattam.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Néhai anyja kikérdezése során leányának látogatásra érkezésére, a balesetre, az elvetélésre és leánya halálára vonatkozólag ugyanazt adta elő, amit megérkezésemkor az őrsparancsnoktól hallottam. Ugyanígy mondotta el az esetet az elhalt férje, Kerekes Simon is azzal az eltéréssel, hogy néhai nem a galambok etetése végett ment a padlásra, hanem 3 éves leányának egy galambot akart lehozni.

Időközben a boncoló bizottság is megérkezett és a törvényszéki orvos a hullát felboncolta. A boncolás során az orvos sem a hullán, sem a magzaton sérülési nyomot nem talált és a boncjegyzőkönyvbe bemondott véleményét a következőkben foglalta össze: „A boncolás során olyan elváltozás, melyből a terhesség erőszakos megszüntetését célzó beavatkozásra lehetne következtetni, nem volt található. A halált az elvetélés során fellépett erős hashártyagyulladás okozta.”

Míg a törvényszéki orvos a boncolást végezte, a vizsgálóbíró a helyszíni szemlét ejtette meg. Mivel úgy a boncolás, mint a helyszíni szemle eredménytelenül végződött, a vizsgálóbíró a nyomozás továbbfolytatását beszüntette és a temetési engedélyt megadta. A vizsgálóbíró intézkedése folytán a nyomozást befejeztük, az őrs járőrei bevonultak, én pedig okmányaim rendezése végett az őrsre mentem azzal, hogy szolgálati beosztásom helyére még aznap bevonulok.

Az őrsön azonban tovább gondolkoztam az eset felett. Szembeállítottam a helyszíni szemle eredményét egyrészt a leesés tényével, másrészt a boncolás ama megállapításával, hogy a hullán sem külső, sem belső sérülés nyomai nincsenek. A tanúk előadása szerint az elhalt $2\frac{1}{2}$ méter magasságból esett le. Elképzelhetetlennek tartottam, hogy ilyen esés után valaki a legcsekélyebb sérülést se szenvedje. Ilyen esésnél szerencsés esetben a koponyaalapi törést, agyrázkódást, kéz- vagy lábtörést, ficamodásokat, stb.-t el lehet ugyan kerülni, de lehetetlen, hogy az esésnek legalább felhámhorzsolódás, zúzódás, véraláfutás alakjában a testen nyomai ne maradjanak annál inkább, mert az esés csupán az udvar keményre fagyott talajára vagy — ami még rosszabb —, a léckerítésre történhetett. Sérülésnek csak akkor nem kellett volna létrejönnie, ha az elhalt a létráról a kerítésen át a kert hóborította talajára zuhant volna. Ezt az eshetőséget azonban a hótakaró sérтелensége és azon megállapítás, hogy az elhalt Kiszomborba érkezése óta hó már nem esett, kizárta.

Mindezekből arra a következtetésre jutottam, hogy a létráról való leesés nem történhetett meg. Gyanús volt az is, hogy a létráról való leesés helyét sem az elhalt anyja, sem a férje nem tudták megmutatni, annak dacára, hogy a leesés körülményeit külön-külön többször is elisméltettem velük. Ha a részletek felől érdeklődtem, folyton azt a választ kaptam tőlük, hogy: „Azt nem kérdeztem, nem tudom” stb.

Bevonulásomat egyelőre elhalasztottam, hogy elhalt-nak Kiszomborba való megérkezésétől haláláig terjedő időre minden lépését felderítsem. Elsősorban azt akartam megállapítani, hogy Kerekesnél ez alatt az idő alatt hozzátartozóin kívül kikkel érintkezett, ezért elhatároztam, hogy még aznap Komáromi István törzsőrmesterrel újból felkeresem néhai hozzátartozóit. Odaérkezve érdeklődtem tőlük, hogy az elhalt rajtuk kívül mikor, hol és kivel találkozott, volt-e templomban, rokonoknál, barátoknál, stb. Az anyja oda nyilatkozott, hogy leánya Kiszomborba történt megérkezése után egész haláláig a lakásból távol nem volt és — mivel a kezelőorvoson kívül náluk sem járt senki, idegenekkel nem is beszélhetett. Kerekes azt adta

elő, hogy ő feleségének Kiszomborban való tartózkodása alatt csupán az estéket és éjszakákat töltötte Kiszomborban, nappal mindig a Ferencszálláson levő fűszerüzletében dolgozott. Kivételt csupán a kritikus december 28-a képezett, amikor nagyon el volt fáradva és nem jött át Kiszomborba. Az estét Ferencszálláson Fazekas Józsefénél, az éjszakát pedig ferencszállási lakásán töltötte és így nejeinek kiszombori tartózkodásáról bővebb felvilágosítást adni nem tud.

Néhai anyjának és férjének előadása a magzatelhajtásra irányuló gyanúmat megerősítette, mert valószínűlennek találtam, hogy egy 26 éves nő szüleinek falujában rokonai, barátai és ismerősei közül a karácsonyi ünnepek alatt ne látogatott volna meg senkit, vagy pedig betegsége alatt azok ne látogatták volna meg őt, hacsak az elhaltak nem állt érdekében, hogy idegenek elől elzárkózzon és így állapotát, illetve betegségét eltitkolhassa. Ezért felmerült az a feltevés is, hogy néhai Kiszomborba történt megérkezésekor már beteg lehetett.

A puhatolást a szomszédoknál folytattuk. A közvetlen szomszédok nem tudtak használható adatokat nyújtani, a negyedik szomszéd azonban már értékes támpontokat szolgáltatott a további nyomozáshoz. Előadta, hogy december 28-án, 18—19 óra közötti időben, midőn feleségével özv. Magosné lakása előtt elhaladtak, látták, hogy néhai férje, a lakásból kijövet egy egyszerűbb, de városi külsejű idegen nőt kísér a szövetkezeti vendéglő elé, ahol a nő a vendéglő előtt várakozó ismeretlen csukott autóba beszállt és azon a Makó és Szeged felé vezető úton eltávozott.

E szomszéd előadására vonatkozó kikérdezés során néhai férje és anyja tagadták, hogy az ismeretlen nő a kritikus estén náluk járt volna. Ennek dacára már szinte bizonyítva láttam, hogy az elhalálozást magzatelhajtás előzte meg. Eddigi gyanúmat megerősítette az ismeretlen nőnek a kritikus estén néhainál való megjeleneése és Kerekesnek azon — most már valótlannak bizonyult — állítása, hogy a kritikus estét Ferencszálláson Fazekaséknál töltötte, bár az agg Fazekas József és feleségének kikérdezéséből határozottan nem lehetett megállapítani, hogy Kerekes a kritikus estén tényleg náluk volt-e vagy sem, mert már nem emlékeztek rá. Mivel eredményt csak az ismeretlen nőnek és az autó vezetőjének kikérdezésétől remélhettünk, legfontosabb feladatunknak azok kilétének megállapítását tekintettük. Elsősorban is az autó vezetője után puhatoltunk, mert az volt az elgondolásom, hogy a vezetőn keresztül eljutunk az ismeretlen nő személyéhez, akiben a magzatelhajtót gyanítottuk.

Tekintve Kerekes társadalmi helyzetét, valamint az ismeretlen nő egyszerűbb öltözetét, az autó csakis bérautó lehetett, melyet — a magzatelhajtással kapcsolatban —, Kerekes fogadhatott fel. Az autó a községből a Makó—Szeged felé vezető országúton távozott. Makó 5 km, Szeged 27 km távolságban fekszik. Kerekes anyagi viszonyait tekintve, valószínűbbnek látszott, hogy a bérautó makói lehetett, mert nem valószínű, hogy az ismeretlen nő Kerekes költségére a 27 km távolságra levő Szegedről utazott volna autón Kiszomborba, amikor nagyon jó összeköttetésű és a bérautók fuvardíjához viszonyítva sokkal olcsóbb vonat is rendelkezésére állt.

A fenti következtetések eredményeképpen következő napi utunk a makói bérautóállomásra vezetett. A bérautóállomáson várakozó soffőröktől megtudtuk, hogy december 28-án Seres Sándor bérautófuvarozót egy ismeretlen egyén felfogadta, hogy Makóról egy nőt szállítson Kiszomborba.

Seres Sándor makói lakos, bérautófuvarozó a kikérdezés során előadta, hogy december 28-án 16 óra tájban a makói bérautóállomáson Kerekes Simon, ki régi ismerőse, 4 pengőért felfogadta, hogy egy nőt szállítson Kiszomborba, majd azzal távozott el, hogy kb. félóra múlva vissza fog jönni és akkor megmondja a makói és a kiszombori címet is. Kb. félóra múlva Kerekes tényleg fel is kereste és közölte vele, hogy autójával menjen a Báró Erdélyi-utca 67. számú házhoz és az ott várakozó nőt vigye Kiszomborba a szövetkezeti vendéglő elé, ahol ő várni fogja. Ezután Kerekes kerékpárján Kiszombor irányába eltávozott. Kerekes megbízása értelmében 17 óra tájban a Báró Erdélyi-utca 67. számú ház előtt megjelent és az ott várakozó nőt a kiszombori szövetkezeti vendéglő elé vitte, hol Kerekes már várt rájuk. Az ismeretlen nő az autóból kiszállt és Kerekessel egy mellékutcan eltávozott. Kb. háromnegyedórai távollét után visszatértek, a nő beszállt az autóba, kit azután ő a felszállás helyére szállított vissza. Az ismeretlen nő kilitére bővebb felvilágosítást adni nem tudott.

A Báró Erdélyi-utca 67. számú ház felé menve, már távolról láttuk, hogy a ház elején „Szentesi Jenőné okleveles szülésznő” felírási tábla van kifüggesztve. Már tudtam, hogy jó helyen járunk.

Csengetésünkre egy ugyanolyan személyleírású nő nyitott kaput, amilyent Seres — Kerekes megbízása folytán — a kérdéses napon Kiszomborba szállított. A kapunyitótól, akit megjelenésünkkel láthatólag zavarba hoztunk, megtudtuk, hogy ő Szentesi Jenőné okleveles szülésznő. Szentesinét a lakásában Kerekesekkel való ismeretségére, valamint arra vonatkozólag kikérdeztük, hogy Kiszomborban mikor járt és 1931 december 28-án este hol volt és mit csinált. Szentesiné tagadta, hogy Kerekeseket ismeri és hogy valaha is járt volna náluk. Tagadta azt is, hogy december 28-án akár autón, akár gyalog távol lett volna Makóról. Midőn azonban közöltem vele, hogy ha a 28-iki útból nem számol be pontosan, kénytelenek leszünk a gépkocsivezetővel szembesíteni, aki őt akkor Kiszomborba szállította, sírfakadt és elmondotta, hogy Kerekes, akit azelőtt nem ismert, 1931 december 22-én a délutáni órákban felkereste és felkérte, hogy feleségének 3—4 hónapos magzatát hajtsa el. Előadása szerint Kerekes kérését előbb visszautasította ugyan, de később a magzatelhajtást 30 pengőért mégis elvállalta azzal, hogy ha az összeg felét Kerekes kifizeti, akkor megmondja, hogy felesége a magzat elhajtása végett mikor menjen be Makóra. A megegyezés után Kerekes eltávozott és a következő napon 19—20 óra közötti időben újra megjelent nála és az összeg felét, a 15 pengőt lefizette. A 15 pengő átvétele után közölte Kerekessel, hogy felesége dec. 24-én a délutáni órákban keresse fel őt a lakásán. Kerekes dec. 24-én a délutáni órákban a lakásán meg is jelent, kinek az ajtó melletti ágyon a méh száját egy katéterrel kinyitotta és a hasát megmasszírozta. A felszívás következtében Kerekesné vérzése megindult. A műtét befejezése után rövid idővel Kerekes is megérkezett és úgy tőle, mint feleségétől a műtét eredménye után érdeklődött. Ekkor kioktatta őket, hogy ha Kerekesné rosszul lenne, vagy a hideg kirázná, azonnal hívjanak orvost és ha az orvos a betegség oka iránt érdeklődne, mondják azt, hogy az asszony leesett valahonnan. Kerekes a tanácsot helyeselte és nyomban meg is jegyezte, hogy szükség esetén jó lesz azt mondani, hogy felesége a galamboknak akart enni adni és eközben leesett a létráról. Arra is kioktatta őket a szülésznő, hogy ha a magzat 3—4 napig nem megy el, Kerekesné ismét jöjjön be

hozzá, hogy a méhszájat újból kinyissa, mert nem lehetetlen, hogy az első beavatkozás után az elvetélés nem következik be. Kerekesék ezután a lakásáról eltávoztak.

Kerekes 1931 december 28-án 16—17 óra közötti időben a lakásán újból megjelent és közölte vele, hogy a felesége rosszul van, személyesen nem tudott eljönni, de mivel az elvetélés még nem történt meg, kérte őt, hogy menjen ki hozzá Kiszomborba és csináljon vele valamit. Miután ő Kerekesnek megígérte, hogy Kiszomborra kimegy, Kerekes eltávozott azzal, hogy legyen útra készen, mert félóra múlva autót küld érte.

Kerekes eltávozása után félórán belül az autó meg is érkezett, melybe ő beszállt és azon a kiszombori szövetkezeti vendéglő elé ment. A vendéglő előtt Kerekes már várta. Az autóból való kiszállás után Kerekessel özv. Magosné lakására mentek, ahol Kerekesné ágyban fekve találta. Kerekesné lázát megmérte, majd a katéterrel a méhszájat újból kinyitotta és, mivel az asszony hasgörcsökről panaszkodott, a hasát megmasszírozta. Ezután Kerekesektől eltávozott. Hogy az asszonnyal később mi történt, nem tudja.

Kerekes Simont most már gyanúsítottként kérdeztük ki, aki hosszú tagadás után a cselekményt beismerte.

A nyomozás során beismerésben levő Szentesinét magzatelhajtás büntette miatt, Kerekest pedig magzatelhajtás büntetése való felbujtás miatt a kiszombori örs elfogta és a szegedi kir. ügyészségnek átadta.

A szegedi kir. törvényszék Szentesinét másfélévi börtönre, Kerekest pedig 14 napi fogházra ítélte.

*

A leírt nyomozás a helyszíni szemle alapossággal való megtartására és az elmaradt elváltozások (negatívumok) fontosságára utal. A kert talaját borító hóréteg sértetlenségének megfigyelése (negatívum) és ezen adatnak a másik negatívumnak (külsérelmi nyomok hiánya a holttesten) való kapcsolatba hozása tette lehetővé a leesés feltevésének kétségtelen megdöntését és ezáltal olyan megbízható alapot szolgáltatott, melyből kiindulva, a nyomozás — a felmerült gyanú alátámasztására nem alkalmas szakértői vélemény dacára —, teljes eredményt tudott elérni.

A másik tanulság, amelyet ebből az esetből levonhatunk, az, hogy a nyomozás rá van ugyan utalva a szakértőkre és ezért azokat mindig legmesszebbmenően igénybe is kell venni, de nem szabad abba a hibába esni, hogy mindent erre az egy kártyára feltéve, az eredményt kizárólag tőlük várjuk. A szakértő vizsgálatával és véleményével olyan kérdésekre nézve, melyekhez nem értünk, adatokat adhat a kezünkbe. Tekintettel azonban arra, hogy nem minden szakértői vizsgálat jár eredménnyel, — ezt itt is láthattuk —, továbbá, hogy a szakértő is tévedhet, a csendőrnek igyekeznie kell ettől függetlenül minden egyéb elérhető adatot felkutatni és felhasználni, mert azok a szakértők szolgáltatva adatokkal egybevetve, — vagy azok nélkül is —, a bűncselekmény felderítését biztosíthatják.

A sok alkatrész között, mely a világtörténet óraművét mozgatja, Magyarország is helyet foglal. Ő ez óraműben az „űtő”. Csak akkor vesznek róla tudomást, mikor űt. Mikor nem űt, akkor akár ne is volna az óraműben. Hanem, ha egyszer aztán nem űt, akkor mégis mindig utána járnak, hogy mért nem űt?

JÓKAI.

A csendőrség felügyelőjének kegyelele nyiregyházai hőseink emléke előtt. Vitéz Szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője április 16-án, Nyiregyházán tartott szemléje során tisztí és legénységi küldöttség jelenlétében, kegyeleles szavak kíséretében virágcsokrot helyezett az oláh megszállás idején hősi halált halt Szanyi Károly és Gyermán Imre volt gávai őrsbeli próbacsendőrök sírjára.

1919-ben a Gávára bevonuló oláh katonák Oláh János járásörmestert, Szanyi Károly és Gyermán Imre próbacsendőröket a legcsekélyebb ok nélkül elfogták és Nyiregyházára szállították a huszárlaktanyába. Az oláh parancsnok 1919 június hó 5-én a laktanya udvarán megásatta velük a sírjukat és ennek szélére állítva agyonlövötte őket. A lövésektől mindhárom sírjukba hullottak. Tetemeiket az oláh katonák nyomban el is földelték. Az oláhok kivonulása után Oláh János járásörmester földi maradványait özvegye a közös sírból kivétette és Gáva községbe szállíttatta. Szanyi Károly és Gyermán Imre próbacsendőrök holttestét pedig a volt szabolcsvármegyei csendőrpáncsnokság a nyiregyházi temetőben katonai dísszel helyezte örök nyugalomra. A bajtársi kegyelet kivégeztetési helyüket a nyiregyházai huszárlaktanyában emléktáblával, míg sírjukat 1933. év őszén vasemlék-keresztel jelölte meg.

Tisza István gróf szobrának leleplezése. Április 22-én a főváros és az ország lakossága kegyelettel áldozott Tisza István gróf emlékének, akit 1918 október 21-én — az őszirózsás forradalmak kitörése napján — ölt meg gyilkosok fegyvere. A Kossuth Lajos-téren, a képviselőház északi bejárata előtt áll a mártírhaltalt halt államférfiú monumentális szobra. A Kormányzó Úr Ő Főméltóságát vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök képviselte. Megjelentek még: vitéz nagybányai Horthy Miklósné, a Kormányzó Úr Ő Főméltósága neje, József, József Ferenc és Albrecht királyi hercegek, Augusta királyi hercegnő, Magdolna királyi hercegnő, Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, az országgyűlés két házának elnökei, az egyetemek rektorai, a kormány tagjai, az országgyűlési képviselők, tisztí küldöttségek, a Tisza-család tagjai: gróf Tisza Lajos Kálmán, Tisza József, Tisza Jolán, Tisza György és neje, továbbá Huszár Aladár főpolgármester, valamint a városok és vármegyék küldöttségei. A nemzetiszínű lobogóval fedett szobrot alabárdos testőrök, frontharcosok, díszsázad- és cserkészrondon vette körül. Az ünnepi szónoklatot Berzeviczy Albert mondotta, miközben lehullott a lepel a műről, mely Zala György és Orbán Antal művészi alkotása. Középen áll gróf Tisza István hatalmas ércalakja, jobbról a magyar munkakészséget, balról a harc-készséget életrekelő szoboroportozat. Az emlékmű tetején kőbevésvé, kígyóval övezett, haldokló oroszlan szimbolizálja a nagy államférfiú emlékét. Az ünnepi szónoklat után Sipőcz Jenő polgármester a főváros nevében átvette a szobrot. Horthy Miklós Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselésében vitéz Gömbös Gyula m. kir. miniszterelnök tette le az első koszorút a szobor talpukjára. Azután a kormány, az országgyűlés két háza, a honvédség, a főváros és a vármegyék koszorúit helyezték el a talapzaton.

Görgey-emlékünnep Isaszegen. A győzelmes isaszegi csata 85-ik évfordulója alkalmából kegyeleles ünnepség keretében leleplezték le Görgey Arthur tábornok domborművű képmását az isaszegi honvédeleken. Az ünnepségen a Görgey-család összes tagjai jelen voltak és az ország minden részéből sok ezer ember sereglett össze. A kormány képviselésében vitéz Aggházy Kamill ezredes, a hadtörténelmi múzeum igazgatója volt jelen. Képviseltették magukat a TESz, a MOVE és sok más egyesület és testület. Részt vett az ünnepségen a 13-ik honvédgyalogezred küldöttsége Gömör Árpád ezredes, ezredparancsnok vezetésével. A műsort tábori mise előzte meg, melyet Szatiz József esperesplébános mondott. Csorna Lajos főjegyző bevezető szavai után vitéz Máthé Lajos miniszteri

titkár mondott ünnepi beszédet. Gyula diák (vitéz Somogyváry Gyula) ez alkalomra írt költeményét Kiss Lajos szavalta el. A MOVE-csapatok ünnepélyes fogadalmotétele után vitéz Endre László főszolgabíró mondott záróbeszédet. Az emlékművet teljesen elborították a koszorúk és virágcsokrok. Az ünnepély közben érkezett meg Lovas Antal, a népszerű futóbajnok, aki Budapestről a Hősök teréről futva vitte a MAC koszorúját Isaszegre, az emlékműhöz.

Halálozás. A megszállott Felvidéken, Alsósajó községben meghalt Gömör László volt m. kir. csendőrezredes. Oláhpaton, Gömör megyében született 1868 július 28-án. Középszkolai tanulmányait Rozsnyón végezte, 1888 október 1-én pedig mint egyéves önkéntes a volt cs. és kir. 25. gyalogezred szolgálatába lépett. A tartalékos tisztí vizsga letétele után 1891 január 1-én hadapród tiszthelyetessé nevezetett ki, de néhány nap mulán, január 7-én leköszönt a rendfokozatáról és ugyanezen év augusztus 17-én a pozsonyi V. csendőrkörületnél csendőrségi próbaszolgálatba lépett. Mint szakasparancsnok Brassóban, Kolozsvárt, Besztercén, Dicsőszentmártonban, Székesfehérvárt és Budapesten, mint szárnyparancsnok pedig Ungvárott, majd mint pót szárnyparancsnok és beosztott törzstiszt Kolozsvárott teljesített szolgálatot. A háború után felállítani tervezett Rőzsahegyi csendőrkörület parancsnokaként volt kizemelve. 1920 április 1-ével nyugállományba helyeztetén, visszatért szülőfalujába, Alsósajóra, de a csehek megtagadták tőle a nyugdíjat. Visszavonulva, szerényen, de töretlen magyarságából soha szemernyit fel nem áldozva élt kis birtokán, egészen most, hatvanhat éves korában bekövetkezett haláláig. A régi csendőrség tagjainak szeretetteljes emlékeztetésében él markáns, délceg katonaalakja s mind előljárói, mind pedig bajtársi mivoltában való szeretetreméltó egyénisége. A trianoni sorompók dacára is bajtársi tisztelettel és szeretettel búcsúzunk tőle s addig is, amíg sírjára személyesen reáhe-lyezhetjük a m. kir. csendőrség kegyeletének virágait, gondolatban tesszük meg azt.

A budavári spanyol hősök emléktáblájának leleplezése. Annak a 300 spanyol hősnak az emlékeztetését, akik Budavárának a törököktől való visszavételénél hősi halált haltak, április 17-én délelőtt a Lovas-úton a Várbástya tövében emléktáblával örökítették meg. Az ünnepélyes emléktábla-leleplezésen a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselésében vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka jelent meg, a kormányt bárcziházi Bárczy István államtitkár képviselte. A megjelentek sorában ott volt József királyi herceg, Augusta királyi hercegnő, a budapesti diplomáciai testület tagjai s a közélet számos előkelősége. Az ünnepi beszédet Carlos Arcosi Quadra Conde de Bailey spanyol követ és meghatalmazott miniszter mondotta. Hangsúlyozta, hogy ez a mű, melyet egyik honfitársa: Josua Richard adománya tett lehetővé, annak a 300 spanyol hősnak az emlékét őrzi, akik Budavár visszafoglalásáért harcoltak. Miután a Kormányzó Úr Ő Főméltóságának képviselője, vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok úr megadta a jelet a leleplezésre, a honvédeknek a magyar és spanyol himnusz játszottja és a lepel lehullott az emléktábláról. A főváros nevében Sipőcz Jenő polgármester vette át az emléktáblát és méltatta a spanyol hősök érdemét. Ezután a koszorúk elhelyezése következett, majd a honvédség díszsázada vonult el az emlékmű előtt. Az emléktábla-leleplezés után ünnepi ebéd volt a spanyol követéségen.

Levél a szerkesztőhöz. Igen Tisztelt Örnagy Úr! Magam sem tudom, hogy szívből fakadó gondolataimat, mint volt államrendőrségi detektív, vagy mint tanító tegyem-e le az élettelen papírra, hogy életté váljon és példaként álljon sokak részére.

Nyolc évi detektív szolgálat után a sors Kállósomjén községbe vetett tanítónak. Bűnügyi szolgálat után eleinte szokatlan volt bűnöző rossz lelkek után ártatlan gyermeki lelkekkel foglalkoznom. Tapasztalatot gyűjtve a multból jobban meg tudom becsülni a gyermeki lelket s jobban tudok a felett örködni s azt nemesíteni, mert látva a tátongó őrnt a bűnöző eltévedt lélek és az ártatlan gyermeki lélek között, érzem azt a nagy felelősséget, hogy egy elveszett, egy mélységbe zuhanó lélekért kinek kell számot adnia Isten és ember előtt.

Több ízben a helybeli csendőrsz munkáját figyelve arra jöttem rá, hogy valami közösség van a tanító és csendőrsz munkájában, valami olyan közösség, melynek alapköve a szeretet, célja inkább a javítás, mint a megtorlás, hogy az embernek a legdrágább kincsét, a lelket mentsük meg, a gyengét támogassuk, az elesetteket felemeljük és igyekezzünk őket az élet útjain támogatni.

Kívülről zordnak néz ki a csendőr, de annál nemesebb

szív lakik benne. Magam láttam és tapasztaltam a kállósemléni csendőrsőn, hogy a magyar csendőr mindenütt ott van, ahol szükség van rá. Láttam őket szegényeket istápolni, láttam karácsonykor a sírok könnyeit letörölni, láttam szegénysorsú gyermeket felkarolni s azt nevelni, láttam az integritását és hazafias célokért dolgozni.

Jól esik ezt látni, mert ezekből megállapítható, hogy a törvények pillérje nem születte fából van felépítve, hanem erős kövekből, melyet sem a zivatarok rombolása, sem az idő vasfoga nem dönthet le és nem semmisíthet meg soha.

Kiváló tisztelettel:

Jazovszky Mihály tanító
Kállósemlén.

Dícséretetek. A szegedi V. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: *vitéz Varga József* tőrm.-t, mert 1933. évben Kétegyháza mint járőrzető egy felfegyverzett veszélyes gonosztevőt át gondolt és tervszerűen végrehajtott megközelítés után férfias és bátor magatartással véghezvitt halálos kimeneteli löfögyverhasználatlalt ártalmatlanná tette; *Varga István II.* tőrm.-t, mert 1933. évben Herány Ferenc és neje szegvári lakosok meggyilkolása ügyében a nyomozást kiváló szaktudással, leleménységgel és fáradhatatlan szorgalommal végezte, miáltal a bűnlekek biztosítva lettek, tettesek pedig az igazságszolgáltatás kezébe kerültek; *Ivanicza Gergely* th.-t és *Horváth András* tőrm.-t, mert 1933. évben Mindszent községben elkövetett templompersely feltörése, ezenkívül 8 rendbeli lopás büntette ügyében a nyomozást kimagasló szaktudással, körültekintéssel és fáradhatatlan buzgalommal végezte, miáltal a bűnlekek biztosítva lettek, tettesek pedig az igazságszolgáltatás kezébe kerültek; *Telep Ferenc* th.-t, mert 12 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálat terén, utóbb pedig 3 év óta mint kerületi segédtiszt segédmunkás köteleit hűséggel, odaadással, ernyedetlen szorgalommal, kiváló szaktudással és kiváló eredménnyel látta el; *Kiss Gyula* th.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálat terén, utóbb pedig mint irodai segédmunkás köteleit ernyedetlen szorgalommal, kiváló szaktudással, kiváló eredménnyel látta el és mintaszervi magatartást tanusított; *Papp József* g. th.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálat terén, utóbb pedig mint törzsgazdasági hivatalbeli segédmunkás köteleit ernyedetlen szorgalommal, kiváló szaktudással és kiváló eredménnyel látta el, nemkülönben példás magatartást tanusított; *Török Lajos I.* th.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálat terén, utóbb mint irodai segédmunkás köteleit lelkiismeretes és kimagasló köteleességtudással, ernyedetlen szorgalommal és igen jó eredménnyel látta el, magaviselete pedig mindenkor példás volt; *Tömösi Ferenc* és *Kristály István* th.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó tevékenységet fejtett ki, mint őrsparancsnok pedig alárendeltjeit helyesen nevelte és igen jó magaviseletet tanusított; *Madaras Gábor* th.-t, *Pál István* és *Nagy Miklós* tőrm.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki és igen jó magaviseletet tanusított; *Bak András* th.-t, *Kovács Gábor* és *Iró Agoston* tőrm.-t, *Takács János* cs.-t, mert 1934 január 11-én Mezőhegyesen tartott vadászat alkalmával lélekjelenlétét megőrizve, határozott, gyors, higgadt és céltudatos magatartásával közreműködött annak megakadályozásában, hogy egy megvadult lovak által elragadott szán a Kormányzó Úr Ó Főméltóságát vivő szánal összeütközzék. — Nyilvánosan megdicsérte: *Bakos Gábor* th.-t, *Molnár János II.*, *Szalóki István*, *Angyal Ferenc*, *Kiss György*, *Bánszki György* és *Dunai Kovács István* tőrm.-t, *Révész Ferenc*, *Oláh Pál* és *Károly Sándor* őrm.-t, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtettek ki és igen jó magaviseletet tanusítottak.

Tiszti véglegesítés. A csendőrségi próbaszolgálat és a csendőrtiszti szakvizsga sikeres letétele után a m. kir. csendőrség állományába végleg átvették: *Halmagyi (Hoffmann) Tibor* szds., *Fekete Pál*, *Kovács Andor I.*, *Jakabos István*, *Marton Gyula*, *Vas-Wiblinger Alfréd*, *Antalfy Pál*, *Besenyi (Franzen) Károly*, *Andrássy Gyula*, *Huszár József*, *Bartos (Bartsch) Ödön*, *Varga Ferenc III.*, *Pallós (Partl) Andor*, *Benedek Géza*, *Berlényi (Babják) Jenő* és *Karabélyos Imre* főhadnagyk.

Ellenzegülések. A királdi őrsnek *Urfi Pál* törzserőrmester és *Kispál András* őrmesterből állott járőre a putnoki járásbíróság felhívása alapján április 17-én 13 óra 30 perckor karhatalmi segílyt nyújtott a bírósági végrehajtónak *Ádám Pál*,

66 éves sajómercei lakos és családja kilakoltatásánál. *Ádám* a végrehajtó felszólítására nem nyitotta ki a szoba ajtaját, ezért a végrehajtó azt egy helybeli kovácsmesterrel nyitatta fel. A végrehajtást szenvedők ezt látva, meg akarták támadni a végrehajtót. Ezt megakadályozandó, *Urfi Pál* törzserőrmester jv. *Ádám Ilonát* elfogta, míg *Kispál András* őrmester jt. *Ádám Pált* akarta elfogni, de az megragadta az őrmester mellén a zubbonyt. *Kispál* őrmester — hogy az idős emberrel szemben a fegyverhasználatot elkerülje — *Ádám Pált* puskatussal mellbelökte, mely lökéstől *Ádám* hanyatt esett és orvosi vélemény szerint 5–6 napig gyógyuló sérülést szenvedett. *Ádám Pálné* eközben ököllel arcúltította a végrehajtót. A járőr *Ádám Pálné* és *Ádám Ilonát* hatósági közeg elleni erőszak miatt átadta a miskolci kir. ügyészségnek, míg *Ádám Pált* az orvos véleménye alapján a lakásán, a község előjárósága őrizete alatt hagyták. Orvosi ápolásáról gondoskodás történt.

A putnoki őrsnek *Szakál László* tiszthelyettes és *Deák István* törzserőrmesterből állott járőre április 15-én Bóta községben *Kriston Azelesz Géza* lopással gyanúsított bótai lakost, kikérdezés végett a községhezához idéztette. *Kristont* a járőr felismerés végett *Putnokra* akarta kísérni, de *Kriston* vonakodott menni, majd az irodából ki akart szaladni. *Deák István* törzserőrmester *Kriston* karját elkapta, hogy visszatartsa. *Kriston* visszafordult és *Deák* őrmester jelszínorját megragadva, elszakította, majd az őrmester segítségére siető *Szakál László* tiszthelyettest kétszer mellbeütötte. A járőr *Kristont* elfogta és a miskolci kir. ügyészségnek átadta.

Baleset. *Pernyész István* tiszthelyettes és *Andrási Sándor* őrmesterből állott dorogi őrsbeli járőr április 16-án a budapesti főkapitányságon járt nyomozás végett. Kifelé jövet *Pernyész* tiszthelyettes a síkos keramiton megcsúszott. A kapu alatt szolgálatot teljesítő *Perei László* rendőrtörzserőrmester megragadta a tiszthelyettes karját, hogy az elesésben megakadályozza. Eközben *Pernyész* tiszthelyettes szuronya a *Perei* arcát véletlenül megsebesítette. *Perei* sérülése orvosi vélemény szerint 4–5 nap alatt gyógyul.

Őrszolgálati köteleességsértés. Az abodi őrsparancsnok az őrs állományába tartozó *Marsi József* őrmestert és *Zombori István* csendőrt április 8-án 17 órától szolgálatba vezényelte. A kiveényelt járőr eligazítását az őrsparancsnok távollétében *Szabó András* törzserőrmester, őrsparancsnok-helyettes olyan módon eszközölte, hogy a kiveényelt *Marsi József* őrmesternek nemcsak azt engedte meg, hogy a szolgálatot az előírt időben ne kezdje meg, hanem azt is, hogy a községben aznap este tartott táncmulatságon résztvehessen. *Marsi* őrmester *Szabó András* törzserőrmester, őrsparancsnok-helyettesel együtt részt is vett a táncmulatságon és onnan 9-én 3 órakor tértek vissza a laktanyába. *Zombori* csendőr a táncmulatságon nem vett részt, hanem a laktanyában várakozott járőrzetőjére. A táncmulatságról való visszaérkezés után *Szabó* törzserőrmester, őrsparancsnok-helyettes a járőrt útabindította úgy, mintha a szolgálatot 8-án 17 órakor kezdték volna meg. *Marsi* őrmester, hogy a késedelmet behozhassa, kocsi fogadott és azon indult szolgálatba, a járőrellenőrzést fogantató szárnyparancsnoka azonban tettenért. A hallatlan őrszolgálati köteleességsértés valamennyi szereplője haditörvényszék elé kerül.

Próbaesendőrök vizsgája. Április 20-án folyt le a tатаi gyalogtanosztályban 45 próbaesendőr vizsgája *vitéz Szinay Béla* tábornok úrnak, a m. kir. csendőrség felügyelőjének jelenlétében. A vizsgát ötven kitűnő, tizenötön jeles, húszan jó és harman elégséges eredménnyel végezték. Meg nem felelő osztályzatban egy próbaesendőr sem részesült.

Közlekedési baleset. *Palkó József* szombathelyi lakos, autótulajdonos autója, melyet *Bodó Bertalan* szomoróci őrsbeli törzserőrmester vezetett, április 20-án 15 óra 22 perckor Szőcs község határában az út jobb oldali árkába futott és felborult. *Bodó* törzserőrmester jobb arán súlyosan megsebesült. A balesetet az idézte elő, hogy az autó jobb oldali első kerék-tömlője kipukkadt. A kivizsgálás megindult.

Fegyverhasználat. A balatonuzamárdi különítmény állományába tartozó *Cserfai Péter* tiszthelyettes, *Horváth József* VIII. és *Katona József* törzserőrmester, *Csap Mihály* őrmester és *Vigh János* csendőr április 10-én fél 22 órakor szolgálaton kívül kimentek a Balaton partjára, hogy az orvhalászok rejtkehelyeit megfigyeljék. 24 és fél 1 óra között 4 egyén jött velük szembe, kik, mikor a csendőröket meglátták, futásnak eredtek. A csendőrök üldözébe vették a menekülőket. Vig csendőr az egyik menekültől utólrta, ki vele szembefordulva, egy karot emelt rá ütésre. Vig csendőr kardfegyvert használt és támadóját fején egy ízben megvágta. Az őrs a támadót,

Szakaszparnesnoki teendők ellátásával megbízott. A budapesti I. kerület állományában: *Péter Miklós I. th. Nagykán.*

Őrsparanassnokok kinevezettek. A szombathelyi III. kerület állományában: *Szajkó Győző, Király Elek, Borsódi Kálmán, Horváth István II., Balogh Péter és Horváth Gyula II. th.-ek.* — A pécsi IV. kerület állományában: *Bánczai István, Farkas József, Csombok István, Molnár (Popity) Tamás, Tari András és Alagi (Atadics) József th.-ek.*

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerület állományában: *Török András* tőrm. *Kaló Erzsébet*tel Ujszász községben. — A székesfehérvári II. kerület állományában: *Herczeg István* th. *Győre Lujzával* Balatonszéki községben és *Papp József* th. *Tabi Julianna-Erzsébet*tel Balatonkiliti községben. — A pécsi IV. kerület állományában: *J. Kiss Sándor* tőrm. *Tóth Margittal* Pakson és *Tar Antal* tőrm. *Vörös Juliannával* Dunapatajban. — A szegedi V. kerület állományában: *Hegye István* tőrm. *Tóth Franciska-Margittal* Magyarbáthegyes községben. — A debreceni VI. kerület állományában: *Nemes Jenő* tőrm. *Csarkó Máriával* Berettyóújfaluban.

Csendőrségi Közlöny. 8. szám. Személyes ügyek, miniszteri rendeletek. Állandó nyugállományba helyezettek: *Janka János VI., Kiss Gyula II. IV., Havasi Mihály II., Péter Lőrinc II. és Űrge András I.* kerületbeli th. és *Schreiner Márton I.* kerületbeli patkó főmester. — Végleges nyugállományba helyezett: *Telek János V.* kerületbeli th. — Várakozási illetmények szabadságoltattak: *Nagy Sándor II. V., Farkas János VII., Végvári (Vágner) Mihály VI. és Salamon Imre VII.* kerületbeli th. — Névváltoztatások: *Gajda István* es. család névét „*Garami*“-ra, *Reskó Mihály* tőrm. „*Reményi*“-re és *Reiter István* alhdgy. „*Lovasi*“-ra változtatta át. — Szabályrendeletek. Genfben, 1925. évi február hó 19-én kötött „Nemzetközi Opiummegyezmény“ becikkelyezéséről szóló 1930: XXXVII. és a kábítószer gyártásának korlátozása és forgalomba hozatalának szabályozása tárgyában Genfben, 1931. évi július 13-án kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1933: VIII. törvények végrehajtása. — Állványos zárható íróasztal dobozainak és lebbentyűinek beszerzése, utánpótlása és javítása. — Csendőrség elhelyezési kinnutatásának helyesbítése. — Az iparban használható robbantószerkezetek. — Erőssármú villamosberendezések okozta rádiózavarok megszüntetése. — Az 1934. év II. évnegyedében használandó közúti adóbélyegek.

Eladók a következő könyvek: Szut.; Tihanyi; Próba- és tankönyvek, közlekedési kodex, Havranek; Társadalmi Tanácsadó, A Magyar Helyesírás Szabályai, Lőutatis 1. füzet, Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 1., 2. és 4. füzetek, dr. Valló; büntetőtörvény a büntetésekről és vétségekről, Hazai; A géppuskás kiképzés alapelemei. A 11 drb. könyv ára összesen 8 pengő 50 fillér és a postaköltség. Cím a szerkesztőségben.

Eladó: 1 drb. „Colombus“-gyártmányú, amerikai rendszerű, tölteseres, 3 új rugós és mikrofonos gramofon, 48 drb. lemezzel. Ára 75 P. *Társi Lajos* th.-nél, Mezőkeresztes.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyug. törzsrőrmester, Új-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, díszitoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért egyenruhaszabó-
sága és felszerelési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetési kedvezmények mellett.

Budapest, IV., Kocsomóli-u. 9., földemelet. Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenclek-u. 23. // Nyiregyháza: Zrínyi Ilona-u. 9. // Miskolc: Gizella-u. 15.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási előírásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros íróval: „Szerkesztői közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszleveggyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteltdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteltdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrekktúrát mi végezzük, korrekktúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvellenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszleveggyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal ad

SAPKÁK

elsőrangú kivitelben kívánt forma szerint: ezüst díszítéssel P 5.90, selyem díszítéssel P 5.70.

Petrány Szilveszter

sapka- és kalapüzeme

Budapest, VIII., KÖFARAGÓ-U. 11. (Rókus-kórház mögött)

Az Országos Frontharcos Szövetség tagja!

SZÖNYEG

mindenfajta ebédő-, összekötő-, ágyelő-, futószőnyeg. Pakarók, függönyök, bútorszővelek, ágy- és asztalgarnitúrák, szőnyegtakarók a legmegbízhatóbb minőségben, de a legmélványosabb árban, legkedvezőbb fizetési feltételek mellett szállít a m. kir. csendőrség tagjainak

KRAUSZ JENŐ

gyári szőnyegek lerakata
Budapest, V., Bátyány-utca 15., földem.

Újjáépített
m á r k á s

ÍRÓGÉPEK

Javítás — Karbantartás

Írógépszalagok. — Carbonpapír stb.

POLGÁR LAJOS

Budapest
V., Gróf Vigyázó Ferenc-u. 3.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendemény és kedvező írtetési feltételek.

FÖLDBŐL ARANYAT
csinálhat: vesse a 60 éves kloróbált
MAUTHNER MAGOT

kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzánk írt levelet szolgálattal írták nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegűleg legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői ízenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-ban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el. Másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.12. számú postatakarékpénztári csekkszámjára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8–11 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Kárpátokon. Nincs felvétel, megszűnik.

Adoptálás. Akkor sincs akadály a adoptálásnak, ha unokaöccse megszállt területen lakik és ottani állampolgár. Sok részletet kellene azonban ismernünk, hogy részletekben öntaigazgatást adjanak. Alkalomadtán keresse fel a vármegyei írvászeket, adja elő részletesen a személyi körülményeket, ott pontos útmutatást kap. Az adoptálást nem érinti, hogy öccse odaát katonaköteles, ez attól független személyi kérdés már csak azért is, mert adoptálással állampolgárságot szerezni nem lehet. Azt annak idején — adoptálás után — külön kell a szokott úton kérni, természetesen könnyebb lesz megkapni, mint egyébként. Ha aztán öccse a magyar állampolgárságot is megszerezte, ezzel még mindig nem veszíti el a másik állampolgárságát, a katonakötelezettsége tehát voltképpen megmarad. Ha útlevelel átjön s már mint adoptált magyar állampolgár ittmarad, ez az idegen katonakötelezettsége természetesen gyakorlatilag megszűnik, de ha azt akarja, hogy megszállt területre átjárhasson bántódás nélkül, akkor majd a külügyminisztérium útján az ottani állampolgárságból való elbocsátását és a katonakötelesek nyilvántartásából való törlését kell kérnie.

Kemenesalja. 1. Nyugdíjak összegének kiszámításával elvből nem foglalkozunk. 2. Minthogy szolgálati ideje a felémelt számított idő betudásával sem éri el a 15 beszámítható szolgálati évet, a 40%-os szanálási levonás önré kiemlést nyer. 3. A lakbér 55%-át kapja.

11111. 1. Nem magyar név. 2. A recept felterjesztése mellett a gyógyszer árát megtérítik akkor is, ha a bajt nem kórházban kezelték. Gyógyszerkülönlegességet azonban nem lehet elszámoltatni, valószínűleg csak a szokásos gyógyszer-ről van az ön esetében szó. 3. Kalikópapirt Magyarországon nem gyártanak, külföldről vesszük. 4. Választ a lekszikon-rovatban fog kapni.

15–25. 1. Igényjogosultsági igazolvánnyal kapcsolatos polgári tanfolyam címén legfeljebb hat hónapi teljes illetékekkel járó szabadságot lehet kapni. Ezt az illetékszabályzat 44. §. 4. pontja írja elő. Kivételesen még további hat hónapon át is folyósítani lehet azt a különbözetet, amely az illető hatóság által engedélyezett díjazások (napidíjak) és a tényleges csendőrségi illetékek összege között mutatkozik. Levelét különben nem értjük egészen. Ha olyan szabadságon van, ahol már az első hat hónap alatt sem kapja az illetékeket, akkor még kevésbé kérhetné ugyanannak a tanfolyamnak (próbaszolgálatnak) az alapján további hat hónapra az illetékeket. 2. A kötelező idő letelte előtt is kérheti a rendőrséghez való átvételét, a kötelező idejét azonban elvileg nálunk ki kell szolgáltatni. A körülményektől függ azután, hogy a minisztérium kivételesen esetleg eltekint a kötelező időtől. Ez az érdekelt magánérdekeinek a méltánylást érdemlő részleteitől s nem utolsó sorban az illető csendőr egyéni értékétől függ. Lehet, hogy egyik-másiknál még szívesen is veszik, ha hama-

rabb megy. 3. Tárgyalás alatt álló kérdés, még a nyár előtt kimegy a rendelet. 4. A csendőri rendfokozatban a magasabb fizetési fokozatba való besorolás nincs korlátozva, a magasabb legénységi rendfokozatokban a besorolást a belügyminiszter úr (VII. b. osztály) magának tartja fenn. Most függ a kérdés. 5. Választ a lekszikon-rovatban fog kapni. 6. A „Csendőrök” c. könyvet Herold Gyula ny. csendőr alezreder úr írta, forduljanak közvetlenül hozzá a megrendelésükkel (Dömsöd, Fő-utca 82.).

Reménység. A háborúban eltöltött tényleges katonai szolgálati idő, az 1921. évi XXXII. t.-c. 5. §. a) pontja alapján beszámít. Mivel 9 év, 6 hónapot meghaladó beszámítható szolgálati ideje van, 5 hadiév hozzászámítására is igénye van. Ha a ténylegesen töltött katonai szolgálati idejét a csendőrséghez történt felvétele alkalmával hiteltérlemelően (okmányilag) beigazolta és ez a szolgálati ideje anyakönyvi lapjába is be van vezetve, akkor annakidején nyugdíjának megállapításánál is figyelembe fogják venni. Erről a törzs- vagy osztálygazdasági hivatalnál alkalmilag meggyőződést szerezhet. Egyébként az ezévi április 12-én kelt 15284/Ein. VII—c. 1934. számú belügyminiszteri rendelet a csendőrséghez történt belépést megelőzően teljesített tényleges szolgálati időnek rendezését és kellő beigazolását is előírja és kimondja, hogy a nyugdíj annak idején való megállapításánál csupán a beigazolt, állományparancsban kihirdetett és az anyakönyvi lapba bevezetett szolgálati időt lehet számításba venni. Ezt a kérdést tehát folyó évi július hó 15-éig általánosan rendezik.

Segítség. Adjon be a hadiözevgy kérvényt a járási főszolgabíróhoz s ha ő elutasító határozatot hoz, fellebbezze azt meg, ugyancsak a főszolgabíróhoz nyújtva be a fellebbezést, amely a honvédelmi minisztérium hadigondozási osztályához kerül (Budapest, Hadik-laktanya) s akkor az ügyet részletesen kivizsgáltatják. Vagy a vagyoni viszonyok változása, vagy pedig az okozta az illeték elmaradását, hogy az általános felülvizsgálatok idejében igényével az érdekelt — talán elköltözés miatt — nem jelentkezett. Mindenesetre jó, ha az említett úton utánajárnak a dolognak. Hogy lehet-e remény, azt minden részletadat híján nem lehet megmondani.

Sajó. Három év, egy hó, 7 napi katonai szolgálati idejét — ha azt a csendőrséghez történt belépések okmánnyal igazolta és anyakönyvi lapjába is be van jegyezve —, csendőrségi szolgálati idejéhez hozzászámítják. Ezzel, valamint a 3 hadiévvel és 1 év 5 hónapot kitevő felemelt szolgálati idejé-

Magyar csendőr a magyar gyártmányú

SCHMOLL-PASTA-T

használja!

RÓKUS

balzsamos lábfürdő 4 nap alatt a lábak visszanyerik egészséges, rendes formájukat.

A nyilalló fájdalmak, égések, felhólyagzások, dagadások, boka- és izületi fájdalmak, felfröcsök a jótékony oxigéndús Rókus-fürdőtől egy csapásra elmúlnak. Járkálhat vagy állhat egy helyben a legcsekélyebb fáradságérzet nélkül. — **Egy kiadás csomag Rókus-só már 70 fillért beszerezhető.**

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Tavaszi és nyári szövet- és selyemujdonságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban. Olcsó árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek

vel együtt ma összesen 17 év, 7 hó és 3 napi beszámítható szolgálati ideje van. „Reménység” jelige alatti üzenetünk utolsó mondatában írtak az Ön esetére is vonatkoznak.

B. I. törm., Hódmezővásárhely. A Csendőrségi Közlöny szerkesztőségéhez forduljon (Budapest, belügyminisztérium VII. b. osztályában), ott még kapható a szolgálatba elviendő tárgyak áttekintéséből néhány példány. Közvetlenül, levélben is kérheti. Díjtalanul adják.

Erdők leánya. Kérdésére „Kemenesalja” jelige alatt adott üzenetünk 1. pontjában talál feleletet.

Zalatna. 1. Olvassa el lapunk mult évi 20. számában „Faddi őrsparancsnok” jeligére közölt üzenetünket. Nem a „csendőr” rendfokozatról van szó, hanem arról, hogy mennyi ideje szolgál a csendőrségnél. 2. Önhitt az olyan ember, aki többet tart magáról, mint amennyit ér. Állhatatos az, aki nem kapkod össze-vissza, akinek a kitartásában tehát meg lehet bízni. A kiforratlan ember jelleme még kialakulóban van, lehet belőle jó, de lehet rossz is. 3. Közlésre nem elég éles a kép, de ennyi idővel az ünnepség után nem is volna aktuális. 4. Lekszikonválaszt fog kapni. 5. Olvassa el lapunk 1927. évi 581. oldalán közölt 112. lekszikonválaszunkat.

Rába folyó. Ha a felülvizsgálat minden kétséget kizáróan a közbiztonsági szolgálat teljesítésének közvetlen folyamánya volt, akkor 3 évnél hosszabb, de 6 évnél rövidebb szolgálati idő alapján is kérhet igényjogosultsági igazolványt. A „szabályszerű” felülvizsgálat egymagában még semmit sem mond.

Fehér pénz. Csendőrséghez történt belépése előtt teljesített tényleges katonai szolgálati idejének beigazolására, a folyó évi 15284/Eln. VII—c. 1934. számú belügyminiszteri rendelet értelmében hivatalból fogják felszólítani, ha erre szükség lesz. Ez alkalommal fogják elbírálni azt is, hogy a jelzett szolgálati idő beszámításra alkalmas-e, vagy sem. Azt hisszük, igen.

Bakony. Csupa olyan nevet kért, amiből sok van, avagy ami védett. Valószínűleg a legutóbbiból is bőven akad, esetleg

azt sem kapja meg. Levelezőlapon hiába sürget, minisztériumokat ezen az úton zaklatni még sem lehet. Nincs más hátra, türelemmel várja az értesítést. A belügyminisztériumban tömeges névváltoztatási kérvényforgalom van, ennek ellenére is aránylag gyorsan intézik el ezeket az ügyeket. A levelében említett név hangzása nem magyaros.

Kenézlő. A keltezés 1933 december 21, de az ottani postabélyegző kelte: 1934 április 6, hozzánk április 7-én érkezett. Értéketlen eset. Az elhelyezési kimutatásban évközben beállott változásokat különben nem velünk kell közölni, hanem szolgálati úton kell bejelenteni.

Jó egészség. Köszönjük a szíves ajánlatot, de öszinte sajnálatunkra, nem vehetjük igénybe, mert egészségügyi közleményeink tekintetében dr. Kemény Gyula főorvos úrral megállapodásunk van s annak alapján a rovatunk programját is leszögeztük. A tervszerű programtól, amely végezetül teljes es befjezett egészségügyi ismeretkört fog nyújtani, nem lehet eltérnünk. De más akadálya is volna a közlésnek, az t. i., hogy a cikk másutt már megjelent, mi pedig elvből csak eredeti, azaz másutt meg nem jelent közleményeket fogadunk el. Köszönjük a szíves figyelmet.

56317. 1. Az őrs eljárása a Cs—20. Határozmányok III. fejezet 9. pontjának értelemszerű alkalmazása mellett helyes volt. 2. Csak névleges tagja, de nem részese a közzgazdálkodásnak és mivel a vagyonrésze utáni kamatot egyedül Ön élvezi, az osztalékban való részesedésre igényt nem támaszthat, viszont a közzgazdálkodás vagyonának esetleges károsodásához sem tartoznék anyagilag hozzájárulni. 3. Az 50 filléres hozzájárulás fizetésére minden körülmények között kötelezve van. Ezt a napi hozzájárulást a közzkezésben résztvevők is fizetik. 4. Helyes, mivel nem teljesít külszolgálatot. 5. Nem végkielégítésre, hanem időleges nyugdíjra van igénye, ami annyi éven keresztül jár, ahány évet a tényleges szolgálatban vagy csak részben is eltöltött. Ennek az időleges nyugdíjnak folyósítása napjáiig jelenlegi tényleges illetményeinek élvezetében megmarad.

Kárpátok alja. 1. A volt cs. és kir. 5. gy.-e. irattára megszállt területen maradt, a volt cs. és kir. 60. gy.-e. irattára Egerben van az alispáni hivatalban. 2. Annyira nem azonos

Minőségben és **LUKÁCS**
árban vezet

BÚTORÁRUHÁZA

Budapest, VII., Dohány-u. 30. (Kazinczy-u. sarok)
Dús raktar a legegyszerűbbtől a legművészesebb kivitelig.
A magyar kir. csendőrség tagjainak **áronedmény,**
kedvező fizetési feltételekkel.

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály!
Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. A. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket kakt és civilruhászöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég be tagja

Négy évtizede vásárolnak
legjobb megelegetedésre kíváló

hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Öfensége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti
Főiskola szállítójánál.
Budapest, VI., Király-utca 58—60. sz. Kérem árjegyzéket!

Hasznos, értékes és

a csendőrnek nélkülözhetetlen

egy megbízható, pontos óra.

Cégünk megbízhatóságát igazolja, hogy több mint egy évtizede szállít a m. kir. csendőrségnek a legnagyobb megelegetedésre, a legcsekélyebb panasz nélkül.

Órák, ékszerek,
gyűrűk,
cigarettafarcák,
nyakékek,
függők
és mindenemű
emléktárgyak.

Kérje árjegyzékünket!

A csendőrség tagjainak kedvező részletre ábra szerinti óra P 42.—, havi 7 P részlet.

„Kronosz” óra- és ékszerkereskedelmi rt.
Budapest, IV., Eskü-út 3. (félem.)

Telefon: 892—14. — Fiókküzet: Pécs, Irgalmasok-u. 1.

az író-Zilahy Lajossal, hogy a neve is egészen másként hangzik: Zilahy-Balog Gyula főhadnagy, Budapest, I., Borne-missza-utca 36. A levélben közölt adatok szerint erről az úrról van szó, de beszéltünk magával az íróval is, aki azt mondotta, hogy nem azonos a keresett úrral.

Közérdekű. Azoknak az alkalmazottaknak, akiknek a havi járandósága akár pénzben, akár természetben járandóságban, akár a kettő együttesében a 80 pengőt meghaladja, kereseti adót kell fizetniük. A munkaadó szavatossággal tartozik, ezért a kereseti adót a járandóságból le szokták vonni s úgy fizetik be az adóügyi hatóságnak. Ez független dolog az OTI-illetékektől. Szokatlan, hogy a községi előjárás, mint adóügyi hatóság, az örsfőzőnő után kereseti adót követel. Az örsfőzőnő havi jövedelme a 80 pengőt nem igen haladhatja meg, mert falun olyan olcsók az élelmiszerárak s a közgazdálkodások egyébként is olyan takarékosan, gazdaságosan élnek, hogy a 20–30 pengős fizetésen felül a természetbeni ellátást nem lehet 50–60 pengő értékűnek tekinteni, az örsfőzőnő havi járandósága tehát nem éri el a 80 pengőt. Amelyik közgazdálkodásnál ez mégis előfordulna, az hamarosan csődbe jutna. Ezt a jegyzőnek tényekkel, számadatokkal be lehet bizonyítani. Ha esetleg a lakást is járandóságnak veszi, közeljék vele, hogy azt nem a közgazdálkodás, hanem a kincstár biztosítja az örsfőzőnő részére is, ezt tehát nem lehet olyan járandóságnak tekinteni, mintha a munkaadó közgazdálkodás nyújtana. Magyarazzák meg azt is, mi különbség az örs és a közgazdálkodás fogalmai között. Megfelelő felvilágosítás után nem hisszük, hogy a jegyző a kereseti adó fizetését továbbra is követelje. De ha igen, akkor fellebbeznek az

illetékes pénzügyigazgatósághoz. Fellebbezésüknek az legyen az alapja, hogy az adóügyi jegyző az örsfőzőnő havi járandóságát túlértékeli. Ha valamely okból még így sem jutnak eredményre, írjanak újra nekünk.

Sámfa. A hirdetések ára miliméter-hasábokként 24 fillér. A hirdetés terjedelme, illetve magassága a feladótól függ. Ez esetben a szöveg legalább 20 mm magasságot igényel, ennek ára P 4.80. Nem tanácsoljuk, hogy egyszerre mindjárt egy félre adják fel, mert hátha nem jár a várt eredmény. Próbálkozzék az illető talán két próbahirdetéssel s ha ennek eredménye lesz, adja fel folytatásként visszavonásig. Két hirdetés ára 20 mm terjedelemben 9.60. Beküldhető a kiadóhivatalnak, de az utalványra rá kell írni: „Hirdetés”.

Kéziratok.

Durazzo. Kivonatban közölni fogjuk.

Marosvásárhely. Közöljük, de csak két részre osztva, mert egyben túl hosszú volna. Az első részt két folytatásban, a másodikat pedig majd később, külön közleményben fogjuk hozni.

M. törm., Pocsaj. Az elért eredmény első sorban az Ön ügyességének köszönhető, de természetesen a véletlennek is, hogy t. i. a keresett nő akkor, amikor Ön ott szolgálatban volt, éppen az illető községben tartózkodott. Ma már idejétmúlt eljárás, hogy az örsök az elkövetett bűncselekményekről a szomszédos örsöket értesítik, a Nyomozati Értesítő nagyobb nyilvánossága ezt az eljárást feleslegessé teszi, eltekintve attól is, hogy könnyebb a nyomozatot egy példányban beküldeni a nyomozó osztályhoz, mint 10–12 példányban elkészíteni a szomszédos örsök és esetleg a rendőrhatalóságok számára. Az, hogy Ön egy ilyen megkeresés révén ért el eredményt, örömdetes kivétel, de a szabály mégis csak az marad, hogy a csendőrség minden nyomozatának a Nyomozati Értesítő kell, hogy a forrása legyen. Annak pedig, hogy az örsre érkezett általános felhívásokat és körözéseket a járőrök valamennyi őrsjáratban megsejtálassák, nem sok értelme van; formai elintézés ez, lényegi haszon nélkül s mint ilyen legfeljebb arra jó, hogy a felhívás vagy körözés ne legyen meg az örsön, ha ugyanakkor véletlenül az őrsparancsnoknak vagy egy másik járőrnek szüksége volna rá.

T. M., Hernádnémeti. Mint tanulságos nyomozásokat közölni fogjuk.

Sz. I. cs., Ludány. Rossz vers.

R. S. g. th. Nem sikerült.

Bars. Átfésülve jönni fog.

TÓTH BÚTORCSARNOK

Budapest, VIII., Sándor-lőr 4.

Öriási választék polgári bútorokban, mélyen leszállított árak. Részletre is.

Lábizzadás, kézizzadás és hónaljizzadás csak helyes testápolással szüntethető meg.

E célra szappan helyett használjunk **SUDORÁN-I.** Ez egy amerikai recept helyett használjunk szerint készült szer, melynek hatása nem abban nyilvánul, hogy a pórusokat eltömíti vagy összehúzza, hanem az e-idermisen át beszivódik és azokat gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekenés után az izzadás és az esetleges penészszag azonnal elmúlik. Egyetlen használat után, amely több mint 2. éve van forgalomban. Csendőrségi elismerések és utánrendelések százai vannak birtokomban. Ára P 1.50, de bérme-tesen szállítom; hat, vagy több tégely megrendelésénél ezenkívül 15% engedmény nyújtok. Ára a megrendelés követő hónapban fizethető. Készíti: **MOLNÁR JÁNOS** vegyészeti laboratóriuma, **BOZSOK** (Vas megye), ahova a megrendelések intézendők.

Bútor
Szönyeg
Reclamerok
Sezionok
Takarók
Paplanok
Vásznak
Főhőneműek
Agyaneműek
Ruhaszövetek
Kárpitosárak

Központi Lakásberendező-nél

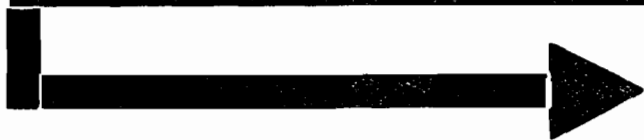
Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5.

(A Zeneakadémiával szemben.) Kínáló minőség. Olcsó árak.

Előleg nélküli kedvező részletfizetés!

Megbizottunkat vidékre is elküldjük.

OTT VÁSÁROLJON,

REFORM RUHÁZATI RT.

minden eladott anyagért felelősséget vállal! — A legújabb női tavaszi kabátok és divatanyagok már beérkeztek. — Kívánságára női kabátokból, ruhákból, férfiöltönyökből stb. kiválasztás végett több darabot szívesen küldünk. — Kérjen mintákat és árajánlatot!

A csendőrök számára a **legkedvezőbb fizetési feltételeket** nyújtjuk!

Reform Ruházati Rt.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.
Telefon: 132-96 és 130-96.

Kérje tavaszi árjegyzékünket.

ahol már a cég neve is garancia
a z áru jó minőségéért

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR
tiszaölki földműves, volt népfelkelő
örmeister. (9)

Egy kis székely faluska!... Összes lakói otthon, — kivéve azokat, akik odaháboruskodtak!... És tőlük pár kilométernyire a legvadabb ellenség! Szegények!... A falu utcáján voltak összegyűlve, s a legkisebb hajlandóságot sem mutatták a menekülésre; noha felszólítottam őket, hogy meneküljenek azonnal. A falu vénei, ha nem is e szóval, de ilyen értelemben azt felelték rá:

A nagy világon e kívül, nincsen számodra hely, Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell!

Szegény kicsi székely faluskák!... Potyond, Csikmenaság, Menaságufalu, Csikszentgyörgy... Annyira el vannak dugva, az erdők, a bércek sűrűjében, hogy út is alig vezetett tőlük a külvilágba!

És milyen nép!... A régi magyar becsület megtestesülése mind! A modern haladás romlottságát távolról sem ismerik. Debreczi Domokos jól ismerte ezt a népet. Az egyetlen menasági kiskocsmát is ismerte... Egyenesen odatartottunk és mintha csak vártak volna bennünket. A jó öreg kocsmárosné az asztalra rakott mindent, amiye csak volt... Egy jókora bődön juhtúrót, egy nagy butella snapszot, kenyerünk még magunknak is volt, de a kedves öreg mama azt mondta:

— Ne egyék a magokét, lelkeim! Éppen most szedem ki a kalács-kenyeret a kemencéből... Kedvesebb vendég úgy sem eheti meg... S ha magok nem eszik meg, az oláhok majd úgy is megesszik!

Hozzáfogtunk az evéshez. Jóízűen falatoztunk... Azaz, hogy falatoztam volna, de szüntelen eszemben motoszkált a szerencsétlen faluskák közeli jövője, — és a legjobb falatom keserűvé vált... Pedig csupa szeretet volt az, aki adta... Nem volt itt zsidó fajtából senki, semmi sem, a kocsmárosné is székely-magyar volt... Ő maga özvegy, de hat fia és egy vője kint a harctéren... Három leányával és menyével maradt itthon, — nyugodtan várva a borzasztó jövőt... Midőn bevégeztük az evést, fizetni akartunk, nem fogadták el.

— Minek az?! — úgymond. — Hogy az oláh elvegye tőlünk a pénzt is? Jobb lesz az magoknak! Talán hasznát vehetik még!

Elbúcsúztunk a szegény kis falutól, annak minden látható apraja-nagyja lakójától, akik szíves jókívánságokkal bocsátottak útra bennünket. A falu közepén letértünk az útról jobbkézfelé, nyugotra, a Somlyóhegy irányába. Mielőtt a falut elhagytuk volna, a szélső ház udvarán egy kis kertbe

szorítva láttunk vagy harminc vagy negyven darab kecskét — fejni. Két férfi, apa és fiú, fejükön nagyszőrű kecskebőr-sapkával — foglalatzkodott a kecskék fejésével. Az idősebbik székely kiszólt a kerítésen:

— Nem isznak-e kecsketejet? — Én azt gondoltam, azt feleli mind: — Mi, — nem! — De csalódtam! Mindenki azt kiáltotta, még Reich komám is:

— Iszunk a! — Volt egy pár faveder meleg kecsketej. Minden harcos jót húzott belőle. Volt olyan is, aki kétszer is ivott. Én is ittam, — csupán a híréért is... Egy kis kecskeszaga volt.

— Köszönjük a tejet! — Isten velük, bátyám! — elköszöntünk s visszaköszönt a székely:

— Jézus segítse magikott es! — És nekivágtunk a hegy-szakadékoknak.

*

Én előlmentem a csendőrszervezővel. Reich komám hátul jött... Úgy vettem észre, hogy a legénység között pártot akar szervezni ahhoz az indítványához, hogy ne kövessenek engem. Mert én képes vagyok őket még ma este a zászlóaljhoz vezetni. Sokkal jobb lesz pedig, ha bemennek egy üres faluba és néhány napig ott jól élnek. Hisz úgy sem keres már minket senkisé! S majd jelentkezünk valamikor...

Én azonban e minden fegyelem és kötelesség ellenes cselekedetét keményen elintéztem. A legénységet sorakoztatni és mindjárt kilátásba helyeztem holmi hadbíróági eljárást, de leginkább a „felbujtó” ellen... Nem is akadt senki, aki ellenem szóló volna. Egyedül a „komám” nézett rám nagy, vérekes, kiülő birka szemével...

— Te, ha akarsz, maradhatsz! — mondék neki. — De a legénység velem jön! — Nem szólt semmit, csak igen mérgesen nézett maga elé... Estefelé Hosszúszó nevű faluska mellett mentünk el. Lakói a falu melletti erdőségekből táboroztak, szegénységük már szekerekre volt pakkolva, de úgy látszik, hogy letettek a menekülésről. Így felpakkolva nem is értek volna el semmi célt, üresen, ingószagaik nélkül pedig nem akartak menni, ezért otthon is maradtak mind.

Kissé jobbra vettük az irányt, mert előttünk sűrű erdőborította magas hegyek voltak. Magas hegyet már nem akartam mászni, mert a lábam már most sem akart térdben hajlani... Egy patak völgyének mentében Csíkcsomortánnak vettük az irányt és napszállat előtt egy félórával el is értük. Közledett a vacsora ideje, tehát az őrszervezővel haditanácsot tartottunk és arra határoztuk el magunkat, hogy nem megyünk be Csomortánba, sőt azon keresztül, Solyomra sem, hanem inkább bemegyünk Pálfalvára. Ott jómódú nép lakik s ott megvacsorázunk. Vacsora előtt ugyanis nem akartunk csatlakozni a csapathoz, amelyet Somlyón véltünk lenni... Vacsorára és egy kis pihenésre valóban szükségünk is van, mielőtt a csapathoz jelentkeznénk.

Beértünk Pálfalvára. Nagy változáson ment át a szép kis falu — ma egy hete óta... Akkor mindenki itthon volt. A menekülés eshetőségét is kizárták tartotta mindenki, s amennyire a háborús gondok engedték, jómód és megelégedés látszott az arcokon. Minden házból sugárzott a megelégedés és a családi boldogság — a háborúsülte bajokat nem számítvák. És most milyen mások ezek a kedves faluk! A kis házak mind üresek voltak már! A tűzhelyeken, ahol az édesanya az ebédet főzte naponként szeretteinek, kialudt a tűz. A füstölő kémények, ezek a kedves vendégfogadó eszközök sem működtek. A gazda sem rendelkezett az udvarán. A gyerekek sem várták a kapu előtti padon a mezőről hazatérő atyjokat. Nem volt itt már az sem, aki a csordáról hazatérő jószágokat beeressze az udvarra. A sertések gazdátlanul csatangoltak az utcán. A kacsák éhesen hápogtak az udvaron, nem volt, aki megettesse őket. A kutyák keservesen vonítottak.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol
ezer más bajtársunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

MÉRAY MOTORKERÉKPÁRGYÁR RT. Budapest, V, Zápolya-u. 15.

Téli időben gyárilag javított saját és idegen típusú gépeit, míg a készlet tart, előnyös áron hozza forgalomba. Árat is felüntető raktárjegyzéket díjmentesen küldünk. Legújabb típusú 350-es gépeink raktárról azonnal szállíthatók. **Csendőröknek részletfizetési kedvezmény.**

tak... Ő, egy kihalt falu nagyon borzasztó! Kevés valami létezik, ami a lélekre jobban hat, mint egy kihalt falu... De erről képet adni csak Jókai tudna.

Két öreg embert találtunk mindössze a faluban. Ők nem menekültek. Mit nekik már az élet?... Eleget éltek, nem menekültek. Eléjük jött a két öreg. Köszöntöttük őket:

— Bátyám uram! Nem lehetne itt vacsorálni valamit?

— Készen vacsora nincsen! Hanem minden udvaron hápog a kacska, gágog a liba, s ez mind bármelyik udvaron vacsorául kínálkozik.

— De ezzel hátha kárt teszünk valakinek?

— Már hogy tennének kárt, vitéz uram öcsémék, mikor az oia'h ugyiscsak megeszi mindezt!

Igazat adtunk az öregnek és betértünk egy jóképű udvarra. Leszereltünk. Ezen az udvaron is boldogság lakozott még ezelőtt egynéhány nappal. Minden épület csinos és tiszta. A kertben az alma- és kőtefák is roskadásig megrakva... Az sincsen, aki az érett gyümölcsöt lerázza... A gyermekek, ki tudja merre bujdosnak el... A ház belsőségében virágos kertecske is volt sok magas mályvarózsával... Az esti szellő megrezgette őket... Szegény mályvák! — közeli veszedelemről susogtak... A kapu előtt sebes, de sekély patakocskára igyekezett az Ólt felé, tegnapelőtt még mosolygó gyermekek gázolhattak benne, — ma üres az út, a patak, csak egy gazdátlan borjú iszik belőle... Az sincs, aki beeressze a kapun... Az udvaron nagy csapat liba, persze majd levert a lábunkról bennünk.

Wagenblatt Károly szakaszvezető felfedezte a konyhát, amely a sütőházban volt. A padlásgerendába vert vastag szegről, kisujnyi vastag drót alsóvégén egy harmincliteres formájú fűles vasserpönyő lógott, az udvaron is volt vagy harminc szekér száraz olfa... A vitézek azonnal tüzet raktak a serpenyő alá, amelyet elébb teleöntöttek vízzel. Az udvaron pedig Véber Béla tizedes és Schultz József őrzővezető szorgoskodtak, kitekérték a nyakát három libának és mindjárt vagy tízen tépni is kezdték a „tetemeket”. Egy sütőteknőben aztán leforrázták a libákat s ezzel be is fejeződött a libatisztogatás. Lehet, hogy a feleségem még találta volna rajta tollat, eleget, de hát nekünk így is jó volt. Addig megsült a vereshagyma is a zsírban, amelyet az egyik öreg bácsi hozott, avas disznóhájból sütöttek ki... A libákat felaprózták, nehezen vártuk, hogy ehető legyen... De mégis csak este tíz órakor vacsorázhattunk. A libahús nem nagyon főtt széjjel, némelyik része kicsibe mult, hogy nem gágogott... De megettük! Katonagyomor mindent megemész. Az egyik öreg székely egy pár cserépkorsó borvizet hozott. Jót ittunk.

Reich komám vacsora után elkezdett barátságosan kapacitálni engem, hogy ezen a jó helyen maradjunk meg reggelig... Már zsuppból jó ágyat is vetett nekem, legalább jól kialusszuk magunkat és reggel majd azután bevonulunk a zászlóaljhoz.

Bizony, a komám se maradt ott, hanem felszerelt és kulogett a többi után...

A somlói elárvult templom...

Amikor a Szellőről megmenekültem, úgy gondoltam, hogy a századot, vagy a zászlóaljat, vagy Csíksomlyón, vagy Csíkszeredán megtalálom. És mivel eddig még nem találkoztunk, biztosra vettem a csíkszeredai találkozást. Olyanra még csak nem is gondoltam, hogy a dolgoknak nem várt kimenetelével még Csíkszeredát és az Oltvölgyet is fel kell adnunk.

A reggeli ütközetben csak a mi századunk szenvedett veszteséget, azt a harminc embert, akik ott maradtak. Ennek a veszteségnek az okát is nem az oláhokban kell keresni. A többi századok rendben vonultak vissza Szépvízen keresztül Csíktaplócán és a hadműveleteket azonnal megkezdték. A 19. hegyi-brigád Csíkszeredának keleti részén: és Taplóca mellett, balszárnnyal a Mádéfalva hátamögötti dombokra támaszkodva foglalt állást. A mi zászlóaljparancsnokságunk ideiglenesen a taplócai községhezán szállott meg.

Csíkszeredát az Olt-völgyében lévő összes falukkal kiűzték. Csak kevesen maradtak otthon, de, persze, vagyonnaknak csak azt a részét vihették magukkal, amit a zsebükbe dughattak.

Pálfalváról este fél 11 óra tájban indultam el kis csapatommal. Csíkvárdotfalvának vettük utunkat s csakhamar elértek a gyönyörű kéttornyú templomot. 11 óra lehetett már és meglehetősen sötét volt. A kedves, szép búcsújáróhely üres volt. A templom és a liceum a borzalmas csendben komoran nézték egymást...

(Folytatjuk.)

Mi illetékes?

(Pályázat gazdasági tiszthelyettesek számára.)

Egy nős őrnagyot, kinek 10 éves fia és 6 éves leánya van, 1931 május elsejével Nyíregyházára helyezték át és részére ugyanott természetbeni lakást utaltak ki. Ugyanezen év szeptember 18-án 10 éves fiát a soproni katonai alreáliskolába felvették.

Az őrnagyot 1933 május elsejével Debrecenbe helyezték át, ahol természetbeni lakást már nem kapott. Nyíregyházi természetbeni lakását 1933 április 12-ével a kincstár rendelkezésére bocsátva, saját maga — családjának és átköltözködési ingóságainak hátrahagyásával — külön parancsra április 25-én Debrecenben új beosztási helyén jelentkezett. Debrecenbe történt utazása az 1933. évben első szolgálati útja volt, amelyhez szabadjegy is állott rendelkezésre.

1933 november 1-vel Budapestre helyeztetett át. Eme újabb beosztási helyén áthelyezése napjával jelentkezett szolgálati felmentésre. Fia időközben súlyos betegségen esett át és mint testileg alkalmatlant 1933 október 5-én a katonai alreáliskola kötelékéből elbocsátották. Az őrnagy átköltözködéséhez 1934 április 20-án 300 pengő előleget vett fel. Ingóságait Nyíregyházáról Budapest, VIII., Baross-utcai önbérelt lakásába tehergépkocsin szállította el. 1934 május 1-vel alezredessé lett kinevezve s átköltözködési költségeinek elszámolását 1934 május 3-án nyújtotta be, amelyhez hiteles mérleget is bérlet nem csatolt, csak a nyilatkozatát és a fuvarozó 310 pengős nyugtáját csatolta be. Ezen utazásához szabadjegyet nem vett igénybe.

Kérdés:

1. Az őrnagy illetményeiben 1931 május 1-től 1934 május 3-ig milyen változások állottak be?

2. Átköltözködésével kapcsolatban milyen költségek voltak részére felszámíthatók?

Pályázatunkat elsősorban gazdasági tiszthelyettesek számára hirdetjük, de azért csapatállományú altisztek pályázatait is elfogadjuk. Beküldési határidő: június 1. A legjobb pályázatot szép asztali dohányszódobozzal jutalmazzuk. Az eredményt a június 15-iki számunkban fogjuk közölni.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belül** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az előzőkből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk a legidősebb és legbiztosabb szállítója, mértékzabosságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételten **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg órszere küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

BÜTOR

lartós, modern kivitelben, kényelmes részletekkel
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

ELŐLEGNEKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYVEK P 21-től

Fotelagyak, paplanok, vasbútorok, futószy-
nyegek, fehérneműváznak, ruhaszövetek.

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendgémény!

Lakberendező Vállalat

Megfejtés.

A f. évi 6. számunkban közölt pályázatunkra, amelyben kidolgozat-feladatok összeállítását vagy kiválogatását tettük a pályázók feladatává, összesen 174 pályázatot kaptunk.

Általánosságban azt mondhatjuk, hogy a beküldött pályázatok túlnyomó része sikerült. Némelyek maguk is igen ügyes feladatokat állítottak össze, de voltak olyanok is, akik nemcsak a pályázatot magát, de általában a kidolgozatok célját is félreértették. Tudnunk kell ugyanis, hogy a jó kidolgozat-feladatnak nem arra kell törekednie, hogy minél fogósabb, nehezebb, megfejtethetlenebb legyen, hanem, hogy az életből vett, a valóságban is előfordulható kis példákat nyújtson, amelyeket a csendőr az

írófüzetnek egy, legfeljebb másfél oldalán ki tud dolgozni. Nem szabad tehát a fejet azon törni, hogy minél bonyolultabb, lehetetlenebb és valószínűtlenebb eseteket találjunk ki, mert ezzel a kidolgozat tulajdonképpeni célját veszélyeztetjük, de egyáltalán az egész oktatást is komolytalanná tesszük.

Néhány pályázónk különösen kitett magáért a hajmeresztő feladatok kitalálásában. Mutatóba itt közlünk néhányat:

„Az őrsön feljelentik, hogy az örskörlet egy külközségében ma virradóra Nagy János gazdálkodót a fia fejszével meggyilkolta, a lakásba bezárkózott és senkit be nem ereszt. Ön, mint őrsparancsnok, egyedül van otthon egy próbacsendőrrel, amikor egy elienkező községből távbeszélőn jelentik, hogy ott Sánta András községi bíró lakását valaki felgyújtotta és már négy ház ég. Írja le eljárását.”

Egy másik: „Örjárat-portyázás közben 120 méter távolságból látja, hogy egy idegen férfi egy nőn erőszakos nemi közönsélt kisérel meg. A nő szívósan védekezik. Erre a férfi előveszi zsebkését, a nőt megöli, majd a közeli erdő felé menekül. Ugyanekkor látja, hogy ellenkező irányban magyar területen egy cseh katonai repülőgép motorhiba miatt a földre száll. Írja le eljárását és szerkesszen helyszínrajzot 1:2000 arányban”.

Nohát: ember legyen a talpán, aki ennél — naivabb feladatokat tud kitalálni.

Egy harmadik: „Ismertesse a magyar büntetőjog fejlődését (ököljog, szokásjog, népítélet, szabály, törvény stb.) a honfoglalástól napjainkig”. Negyedik: „Fejtse ki a pisztoly, puská, géppuska, ágyú működését, anyagát, a lövedék minőségét, anyagát, hatását, a kiröpítés okát, formáját és a hang keletkezését”. (Mindezt másfél oldalon?)

Egyszóval jegyezze meg magának mindenki, aki akár szóbeli, akár pedig írásbeli oktatással foglalkozik, hogy a feladatoknak a lehetőség és a valószínűség határain belül kell mozogniuk; a cél nem az, hogy az alárendeltnek olyan kérdést adjunk, amire nem tud megfelelni, hanem olyat, amire nemcsak meg tud felelni, de amiből tanul is. A mindennapi élet bőségesen termel az oktató számára ilyen eseteket, nincs tehát szüksége arra, hogy azokat mesterségesen és sok izzadság árán kiagyalja.

A pályázatok között sok van olyan, amelyeket az itt kifejtett szempontok miatt a gyengébbek közé kellett sorolnunk. Az összesen beérkezett 174 pályázat közül kiválasztottuk az ötven legjobbat, ezek a következők pályázatai: *Bardócz Árpád cs.* (Isaszeg), *Bérczes János őrm.* (Szajol), *Bérczes Sándor törm.* (Orgovány), *Bognár Márton törm.* (Devecser), *Csizmadia Gábor v. törm.* (Devecser), *Csontos Lajos cs.* (Kerepes), *Dani József őrm.* (Bagiysalja), *Dömötör Lajos cs.* (Gelse), *Gál Pál törm.* (Pécs), *Gerencsér József cs.* (Nemesvid), *Gévay János törm.* (Bodajk), *Hanczik Pál törm.* (Tótkomlós), *Havasi András törm.* (Somogy-szentmihály), *Hegyesi Sándor törm.* (Nagynyárád), *Horváth Lajos őrm.* (Csömör), *Juhász Sándor törm.* (Szakály), *Kardos János őrm.* (Csömör), *Kertész Hermann törm.* (Nemessza-
iók), *Kertész Mihály törm.* (Zselickisfalud), *Kovács Sándor II. őrm.* (Pestszenterzsébet), *Kovács Sándor III. őrm.* (Szomoróc), *Kövári Pál törm.* (Kerepes), *Kürti Gergely th.* (Budapest), *Ligeti Alajos alhdgy.* (Kiskundorozsma), *Magyar Mátyás törm.* (Bánokszentgyörgy), *Márkus János őrm.* (Iván), *Mészáros János I. cs.* (Bélapátfalva), *Mészáros Mihály törm.* (Szalkszentmárton), *Nagy György Ferenc őrm.* (Somogyvár), *Nagy János III. cs.* (Tevel), *Nagy József III. őrm.* (Nemesvid), *Németh II. törm.* (Balatonújhely), *Németh Pál th.* (Pápa), *Nyíró Lázár törm.* (Kiskunhalas), *Oláh Orbán cs.* (Tura), *Orbán József I. törm.* (Ostffyasszonyfa), *Pajor Lajos őrm.* (Fertőrákos), *Pálfalvi Lőrinc cs.* (Csömör), *Pethő István törm.* (Füzfőgyártelep), *Pintér István törm.* (Gönyű), *Pusztai Molnár József cs.* (Kerepes), *Simon János cs.* (Csömör), *Simon Márton cs.* (Somogy-szentmihály), *Szecsényi Imre őrm.* (Helmécia), *Szigeti Antal törm.* (Vajszló), *Tözsér András cs.* (Kemence), *Tóth Antal II. törm.* (Tótkomlós), *Tóth M. István őrm.* (Kiskunhalas), *Urfi János őrm.* (Veszprém), *Zudor János th.* (Bucsatelep) és *Zsíros Sándor őrm.* (Valkó).

Kitűzött pályadíjunkat, a szép zseborát, a fent megnevezett ötven pályázó között, akik a legjobb pályázatokat küldötték be, kisorsoltuk s azt Dömötör Lajos gelsei őrsbeli csendőr nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett egyenruhaszabóság és sapka-műhely

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása

MARER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

Magyar csendőr — magyar cégnél vásároljon!
A MAGYAR KÖZTISZTVISELŐK SZÖVETKEZETÉNEK

BÚTOROSZTÁLYA

Budapest, IX., Mester-uca 15.

a legmegbízhatóbb minőségben szállít háló-, ebédlő-, kombinált-, konyha- és kerti bútort a leggyorsabbtól a legkínálóbbáig. A m. kfr. csendőrség tagjainak fizetési kedvezmény!